XIV. évfolyam. Budapest. 349. szám. Szombat, 1880. deczember 18.

Hirdetések és nyiltterek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.

Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Rudolf Mosse, 40. rue notre dame-des-Victoires (place de la Bourse.)
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egy évre	20.—
Félévre	10.—
Negyedévre	5.—
Egy hóra	1.80

Egy szám 6 krajczár.

Lóhalálában.

Legum copia, justitiae inopia. Bőséges a törvény, kevés az igazság. Ezt mondja egy közpéldabeszéd latin nyelven, de magyarul. Az a negyvenkét nap, melyen át tanácskozott november 6-ik napja óta a tisztelt képviselőház, csakugyan bőségesen ontá a törvénytár számára az anyagot. Pedig hát ez alatt az idő alatt letárgyalá a költségvetést is, letárgyalt igen fontos kérvényeket, emelte az adókat, megfertőztette a birói függetlenséget, szavazott meg sok katonát, hozott organikus törvényt s megtartott egy csodálatos közigazgatási szaktanácskozmányt, a hol meggyalulta azt a deszkát, melyből koporsót készit Tisza Kálmán, hogy abba a megyei rendszernek, a helyhatósági magyar önkormányzatnak utolsó foszlányát, a szabad választási jogot eltemethesse. Egyszóval ment a munka olyan lóhalálában, hogy ez a kormány mindent vethet a parlament szemére, csak azt nem, hogy ez őt a munkában akadályozná. Dehogy akadályozza. Inkább elősegiti. S különösen a rossz, az üdvtelen munkában nagyon is elősegiti. A mai többségnél kényelmesebb többség nem volt még soha és sehol.

A megszavazott költségvetés szomoru emlékét fogja képezni ez évnek s az egész kormányrendszernek. Negyven milliónyi évi deficzit, szakadatlan adóemelés, ingatlan államjavaink elbitangolása, teljes lemondás a becsületes kibontakozásról: ime ebből áll e költségvetés jelleme. Bizony szomoru. S még ennél is szomorubb az a modor, melylyel ezt a parlament többsége tárgyalta. Öt napon át tartott a költségvetés általános vitája Ellentmondhatlan bizonyossággal mutatta ki az ellenzék, hogy az eddigi uton haladás a gyalázatos állambukásra vezet, de a kormánypárt hallgatott. Volt e közben igen érdekes intermezzó is. A mindenféle szinü, czimü és jellegü középső ellenzéki pártok feloszlottak s közös klubbá egyesültek. Legkiválóbb tagjaik fontos nyilakozatokat is tettek, melyek más időben napokig tartó vitáknak szolgáltak volna tárgyaiul. A kormánypárt hallgatott. Bánja is ő, akármi lesz az országgal s akárhogyan bomlanak vagy alakulnak az ellenzéki pártok, ő csak arra vigyáz, hogy szavazzon. És szavazott. Megszavazta a költségvetést változatlanul.

Merültek fel tünemények ez idő alatt, melyek némi halványszinü reményt engednek a jövőre felsarjadzani. Politikai természetü tünemények ezek. Fontos és érdekes köztük az, hogy az országgyülési középső ellenzékek belátták eddigi pártállásuk tarthatatlanságát s azért valamennyien faladták azt, de mégis képtelenek voltak organikus, egységes párttá alakulni. Sem nem egységesek, sem nem szervezettek, sem programmjuk, vezérelvük nincs. Nagy dolgot bizonyit e körülmény. Bizonyitja azt, hogy a fennálló közjogi alapon kormányként és kormánypártként tengődni lehet ugyan, — addig, a meddig: de egészséges ellenzéki pártállást elfoglalni, termékeny és kivihető elveket kifejleszteni nem lehet. Egyelőre eredménynek konstatáljuk ezt. Azok a férfiak, kik ott vannak a középső ellenzéki körben s kikben a komoly honfigond még ki nem aludt, nem sokáig lesznek képesek türni ez uj helyzetet sem, mely ép oly sivár, ép oly láthatatlan és megfoghatatlan, mint volt az eddigi. Személyes politikai állásuk fentarthatása végett tettek kisérletet uj klubb alakitására. Ez nem oly czél, mely sokáig lelkesitsen.

De merült fel más tünemény is. Az adóemelési törvényjavaslatok felrázták a társadalom azon rétegeit is, melyeket eddig semmiféle ártalmas kormányrendszabálylyal felrázni nem sikerült. A kereskedők, a gyárosok, a nagyobb iparosok a fővárosban s az országnak nagyobb, népesebb városaiban kezdik már belátni, hova vezet e kormányrendszer s mi lesz ennek folytatása. Az a társadalmi elem, mely képességgel bir valamennyi kormány politikáját teljes öntudattal megbirálni, mely mindamellett eddig az üzleti élet természeténél fogva ellenséges állást nem foglalt el e kormánynyal szemben, most már a kereseti adóemelésnél s a fogyasztási adóknál maga is felrezzen, jajt kiált s hatalmas egyhanguságggal demonstrál a kormányjavaslatok ellen. Sőt ez osztály hangsulyozni kezdi az önálló vámterület szükségességét, habár egyelőre csak az elkülönitett fogyasztási terület szerényebb alakjában is. Lehet, hogy a kormány a mai képviselőházban még e javaslatokra is kierőszakolja a többséget, de ezzel oly sebet üt a megtámadott társadalmi osztályok jogosult érdekeiben, mely vérezni fog szakadatlanul s különösen az általános választásoknál is.

A harmadik tünemény, mely figyelmet költött, ott észlelhető a kormánypárt kebelében. Vannak férfiak ott, kik pirulnak már a gyámoltalanságnak azon hülye állapotán, melybe őket a kormánynak általuk táplált mindenhatósága helyeztette. E férfiak épen az adóemelés kérdéseiben kitörtek már. A kereseti adó emelését megbuktatták, a fogyasztási adóemelés sorsát pedig kétségessé tették. Vajjon meddig tart bennük ez elszántság? Vajjon lelkük függetlenségének lesz-e kitartása? Ki tudná ezt. Lehet tartanunk a rosszabbtól is. Most, midőn a véletlennek és a kalendáriomcsinálónak akaratából Tisza Kálmán ötvenéves életkorát elérte, most a kormánypártnak és a belügyminiszteri személyzetnek hivatalos szónokai oly hangon üdvözölték a Szent István-rend nagykeresztjével ékesitett miniszterelnököt, melyhez még nem szokott a magyar ember s melytől undorral fordul el az önérzetes férfi. Igy hizelegni csak annak van oka és képessége, a kit kitartanak s ily hízelgést csak az fogadhat el, a ki bolond vagy konvenciót osztogat. Ily szellemben lehetetlen lett volna nyilatkozniok ama szónokoknak, ha ez nem a kormánypártban s annak hangulatában nevelkedett volna fel.

Az uj törvények között, melyek megszavaztattak, egyetlen egy van, mely tisztességes s mindenesetben czélszerü. Az az államsegély az, mely a fővárosi közraktári intézménynek nyujtatik. Ám ez sem ér semmit, ha az uj fogyasztási adók a kormány tervei szerint behozatnak. Ha ezek behozatnak: a fővárosnak nem közraktárra, hanem szegényházakra, börtönökre és inséği segélyre lesz szüksége. A többi törvénynek egyike rosszabb, mint a másika. Nincs áldás e kormány kezén. A törvényhozásnak az volna legczélszerübb feladata, hogy e kormánynak müködését gyökeresen tegye lehetetlenné. Ha nem lehet megbuktatni e kormányt: ugy a parlamentárizmus minden megengedhető eszközeivel arra kellene munkálni, hogy a kormány javaslatai törvényekké ne váljanak. Az a negyvenkét napi munkásság, melyet a képviselőház november 6-dika óta lóhalálában végzett, csak e felfogás igazságát bizonyitja. Vajjon az ellenzékek összes árnyalataiban lesz-e erre figyelem s lesz-e ehhez komoly akarat a ránk következő esztendőben, mely a Tisza-kormány uralmának hetedik esztendeje lészen? Vajjon be kell-e nekünk is töltenünk az egyiptomi siralmas évek teljes számát?

Budapest, decz. 17.

A folyó ülésszakban a képviselőház hosszas szünetelés után november 6-án kezdte meg ujabban tanácskozásait s november 15-én a jövő évi költségvetés tárgyalását. Az összes költségvetési tárgyalások között 1867 óta ez fejeztetett be leggyorsabban, miután az általános és részletes tárgyalás összevéve csak 15 napot vett igénybe. Ezen kivül 11 törvényjavaslat tárgyaltatott le és fogadtatott el, ugymint: a horvát pénzügyi egyezményről, a vármegyék közigazgatási szükségleteinek 1881-re megállapitásáról, a hadmentességi dijról szóló törvény módositásáról, az uj országház épitéséről, a nyilvános számadásra kötelezett egyesületek és társulatok adójáról, az 1881-ki költségvetési törvényről, a szállitási adó felemeléséről, az 1881-ik évi ujonczjutalék megállapitásáról, a felső biróságoknál kisegitő pótbirákról, az államszámvevőszék szervezéséről s végre a fővárosi közraktárak állami segélyezéséről. Ezeken kivül hosszabb vitát idézett elő két kérdés, ugymint az ingatlan államjavak eladása és az egri zászlósértés. Végül ez idő alatt kezdetett meg s fejeztetett be a belügyminiszteriumnál a közigazgatási enquete-tanácskozmány.

Budapest, decz. 17.

A portának legutóbbi számunkban közölt jegyzéke bizonyára nem fogja eltéveszteni hatását az európai hatalmakra s kedvező kiindulási pontul szolgálhat a diplomácziai campagnera, mely tulajdonkép csak most indulhat meg a török-görög határkérdésben. Arra igen kevés kilátás van, hogy Görögország hajlandó lesz tárgyalásokba bocsátkozni a portával az átengedendő területre nézve; de ép ezért az lesz most a kabinetek föladata, hogy pressziójukat valahára már nem Konstantinápoly, hanem Athén felé irányozzák s egy kis féket vessenek a hellén capriolozásra. Maga Oroszország is megtette már azt, hogy athéni követe: Csiskin ur által türelemre és mérsékletre intette a görög kormányt. Ez azonban még mindig nem ébredt helyzetének és az európai kivánalmaknak tudatára, s Komunduros ur állitólag azt felelte az orosz követnek, hogy Görögország nincs abban a helyzetben, hogy olyan sokáig várjon, a mig Oroszország utolsó keresztes hadjáratát megkezdi Törökország ellen, hanem abban a fatális kényszerüségben van, hogy sorsának elintézését maga idézze elő. — Ezt a „fatális kényszerüséget“ Brailász párisi görög követ Barthélémy Saint-Hilaire előtt ugy fejezte ki, hogy a porta legujabb körjegyzéke nem változtathatja meg Görögország magatartását, mert hát Görögország nem fog uj tárgyalásába bocsátkozni, hanem megmarad azon követelése mellett, hogy a berlini szerződés határozatai végrehajtassanak.

Dervis pasa, Felső-Albánia kormányzója, a portától utasitást kapott, hogy miután a Dulcigno átadásáról szóló instrumentum szentesitve van, a montenegrói kormánynyal együttesen állapitsa meg a Skutari-tótól és szakra eső határvonalat is, melynek néhány pontja még vitás. Ennek elintézése után s ha majd az európai határszabályozó bizottság a tó mindkét felén megállapitotta a végleges határt: a berlini szerződést aláirt hatalmak képviselői meg fogják szerkeszteni az ugynevezett Acte finale-t, s azt a kabinetek szentesitése után a berlini szerződéshez függelékül hozzácsatolják.

A pápa legutóbbi allokucziója, mint emlitők, a franczia kormánykörökben kedvező hatást tett. A párisi nunczius ennek folytán meg is kérte Grévy elnököt, hogy miután a pápa magatartása most már ismeretes, küldjön követet a szvntszékhez. Grévy kinyilvánitá, hogy Franczia országnak a vatikánnál való képviseletét immár semmi sem akadályozza.

Londonból ma rövid, de fontos jelentésünk érkezik az ir mozgalomra vonatkozólag: A Gibraltarban állomásozó 97. számu ezred parancsot kapott, hogy Irországba induljon. A „Daily Telegraph“ jelentése szerint a kabinet fontolóra vette a rögtönitélő biróság proklamálását, Irország ama kerületében, a hol a zendülők nagy számmal vannak.

Bratianu román miniszterelnök egészségi állapota — bukuresti jelentések szerint — egészen kielégitő. A román ellenzéki lapok is megvetésüket fejezik ki a merénylet fölött, annyival inkább, mert oly országban történt, mely a legnagyobb mérvü politikai szabadságot élvezi. A fővárosi tüntetések a vidéken nyernek folytatást. Bratianu az egész Romániából kap üdvözlő leveleket és táviratokat, sőt a külföldről is. Táviratot intéztek hozzá Haymerle báró és Granville is. A Petraru elleni vizsgálat titkos lesz. Az eddigi kutatások kideritették, hogy Bratianu élete ellen többen s már régebben esküdtek össze.

Königrätz előzményei.

Csak nemrég látott napvilágot Drezdában, Bänsch Vilmos kiadásában, egy két kötetes munka, a szász királyi állam-miniszter, Friesen Richard tollából, „Emlékek életemből“ („Erinnerungen aus meinem Leben“) czimen. Friesen a szász államlevéltárból meritette munkájához az adatokat, s a követségi jelentéseket pontosan, mint egy aktaszerüleg adja. Érdekes lesz egy pár részletet bemutatni, melyek épen az 1865. és 1866-diki évek előzményeire vonatkoznak. Ilyen például az a beszélgetés is, mely 1865. márczius 20-án Könneritz szász követ és Mensdorff gróf, a jelenlegi miniszter közt folyt le, Bécsben. Mensdorff igy nyilatkozott: „Ön nem hiszi el, hogy hányan emelnek szót egy pénzben való kompenzáczió sikerüléséért Schlesvig-Holsteint illetőleg. A pénzbeli kártérités sokak szemében bir csábitó erővel. Nevezetesen Plener ur már elenyészve is látja több évi budgetből a deficitet. De ezek mind oly törekvések, melyek idáig még nem találtak visszhangra.“ — Közvetlen a gasteini szerződés előtt, Bécsben az a párt volt többségben, mely Poroszországnak át akarta adni a herczegségeket; Ausztria legjobb barátja Poroszország, legveszedelmesebb ellensége liberalizmusa volt. E nézet képviselői Esterházy Móricz és Blome grófok valának. A mint Beust megérkezett Bécsbe, hogy Mensdorff grófot megnyerje az augustenburgi politikának, Blome grófot egyenesen Gasteinba küldötték, hogy Poroszországgal egyességre lépjen. Hogyan eshetett aztán, hogy Ausztria később oly egészen ellentétes lépésekre tökélte el magát, arra nézve nem ad felvilágositást Friesen. Csupán Biegelebennek, egy darmstadti születésü, osztrák szolgálatba lépett egyén befolyására utal.

Közvetlen a háboru kitörése előtt még egyszer megkisérlették az egyességet Ausztria és Poroszország között.

Beust miniszterhez Gablenz Antal báró született szász, korábban a drezdai vaspálya igazgatója ment el e czélból, ugyanakkor közelebbi összeköttetésbe lépve Berlinben Bismarck gróffal is. Gablenz báró következőleg nyilatkozott: „A szászok Berlinben és Bécsben, hol óhajtják a békét, azt javasolnák, hogy a herczegségek, mint külön szövetséges állam, Albresht herczeg fiának vagy az oldenburgi nagyherczegnek adasson át, Poroszország pedig kapná Kielt, Düppelt és Sonderburgot, Ausztriának ezért fizetne öt millió tallért. Továbbá Poroszország vonja vissza a szövetségi reformra vonatkozó tervezetét, a hadi szövetség szerkezetének azonnal való revizióját pedig oly formán kivánja, hogy két szövetséges hadsereg egy északnémeti Poroszország, és egy délnémeti Ausztria alatt szerveztessék. Gablenz biztositá, hogy ezek az ő ideái, de hiszi, hogy Poroszországnál is visszhangra fog találni.“ Ez ügyről — irja Friesen — (II. köt. 161. l.) „Bismarck gróf nekem később, 1869. febr. 18-án következőleg nyilatkozott, mit megemliteni annál kevésbbé habozok, miután maga Bismarck nagy nyomatékkal jegyezte meg, érdekes dolog rá nézve, hogy a Gablenz missziója helyesen itéltessék meg. Bismarck gróf azt mondta nekem, hogy ő tekintettel az akkor fölszinen lévő különös viszonyokra, sürgetőleg kivánta, vagy elkerülni a háborut egészen, vagy, ha az lehetetlen volna, kézhez venni a bizonyságot, hogy az teljesen lehetetlen. Ő valami két vagy három héttel a háboru kitörése előtt Gablenzet, kiről tudta, hogy mint a tábornok testvérének sok és befolyásos összeköttetése van Bécsben, következő javaslattal küldötte oda: felbontása a német szövetségnek, két szövetség alakitása, — egy észak-németi Poroszország, — egy dél-németi, élén Ausztriával; szoros szövetség mindkettő között; állandó, kölcsönös garanczián nyujtván az országok birtoklására nézve.

E mellett még különösen figyelmeztette arra is, hogy e pillanatban, midőn mindkét fél fegyverben áll, könnyen lehetne egy ily tervet közös erővel egész Európa ellenében keresztül vinni. Gablenez e terveket meg is vitte Bécsbe s ott előterjesztette. Egyelőre nem is utasitották vissza, hanem kimeritőleg megbeszélték, meghányták — vetették. Az osztrák miniszterek közül némelyek mellette, mások ellene nyilatkoztak; Mensdorff gróf pedig, kinek szava a legnagyobb sulylyal birt volna, semmiféle határozott véleményt nem hallatott, sőt inkább ismételten kijelentette, hogy e kérdésben egészen semlegesként viseli magát és mindent meg

AZ „EGYETÉRTÉS“ TÁRCZÁJA.

Egyiptomi képek.

II.

Kairói utczai élet.

Lehet-e Kairót leirni olyan tarkán és olyan impozánsan, mint a minő?

Próbáljuk meg.

Valamint az épitésznek, ugy az irónak is, ha biztosan akarja felépiteni müvét, mindenekelőtt a helyes alapot kell megtalálni.

Nem mondhatok egyebet, minthogy a kairói életnek az alapja a szamár. Abban, hogy mikép fejlődik és hogyan alakul a köz- és magánélet, a forgalmi eszközök fő-fő-tényezőt képeznek. A vasutak megváltoztatták a világ képét. Nem csak az anyagi, hanem a szellemi élet alakulására is a legnagyobb befolyással voltak. A kairói élet, mindenekfelett az utczai, elveszitené jellemét, teljesen átalakulna, lehetetlenné válnék a szamár nélkül. Az óriás város szük és tekervényes utczáiban vasut, lóvasut, omnibus nem képzelhető. A fogat a rajzó tömegeken nehezen, néhol egyáltalán nem hatolhat keresztül, a ló a zsibbongó és zsivajgó életben a legnagyobb zavarokat idézné elő, daczára annak, hogy másképp, mint lépést nem is haladhatna, és minden embernek gyalog, az az a legnagyobb idővesztéssel és a nagy városban tetemes fáradsággal kellene haladni, a mit az időt becsülő európai, a kényelmet becsülő keleti egyaránt sinlene, ha nem volna az az apró, sovány, de példátlanúl ügyes, okos, jámbor és fürge, minden kis résen átjutó egyiptomi szamár, mely a hol csak nincs a forgalom a tömeg által teljesen megakasztva, a fél négyszögmértföldnyi városon át fáradhatatlan galopban viszi az angol lordot, a német professzornét, a franczia diplomatát, az olasz kereskedőt, arabot, törököt, görögöt, cserkeszt, szerecsent, háremhölgyet, két kosár gyermeket, zöldséget, minden néven nevezendő áruczikket, szóval mindenkit és mindent, a nilusparti kikötőtől egész a város másik végéig, és itten ha kell még fel a 200 méternyire emelkedő Mokkatam-lánczolatra is, melynek vörhenyes bástyázata választja el a Nilus-völgyet az arábiai sivatagtól és egyuttal határt szab Kairó kiterjedésének is, mert a város egészen a sik nilusi völgynek jobb partján terül el, és csupán a czitadellával és Mehemet Alinak messze kitekintő büszke mecsetjével huzódik fel a Mokkatam egyik kiugró, alacsonyabb sziklabordájára.

És ki ne tévedne el ennek a félmillió embertől nyüzsgő városnak zürzavarában, melyben a legkevesebb utczának van neve, a házaknak egyáltalán nincs száma, ha rá nem bizhatná magát a mindent tudó és szamaránál nem kevésbé okos, fürge és jókedvü szamarasgyerekre, a ki az állatot, utána szaladva, hátulról dirigálja hegyes botjával.

Ha lóval lehetne is haladni, ló Egyiptomban alig van. Igen jól tudjuk a hyeroglyphakból, hogy a Nilus völgyében, — és ez Egyiptommal identikus, mert rajta kivül jobbra balra csak sivatag, és nehány árva oázis van, — ló egyáltalán nem volt és csak igen későn t. i. valami 2000 esztendővel Krisztus előtt, — mert ebben az országban egy párezer esztendő alatt az ember nem is beszél, — hozták be a „hyksosok“, a görögök szerint „pásztorkirályok,“ ujabb magyarázat szerint „hak—sasz“ beduin-seikok, kik a XIII. dynasztia alatt mind tömegesebben szakadva Arábiából Egyiptomba, meghóditották az országot és 500 esztendeig uralkodtak fölötte. A XIII. dynasztia előtti hyeroglyphákon mindenféle állatot, szamarat is eleget látunk, de lovat soha. Most is keveset és az elégtelen ápolás és táplálék miatt csak hitványat találni. A városi fogatokba Angolországból, a katonai czélokra most már leginkább Magyarországból importálják. Az igaz telivér arab a nagy urak ritka luxusa.

De annál több és kitünőbb a szamár. Kairóban magában 90.000-re teszik a számát. Ezek közt van aztán dísz-szamár is. Nem szürke, kiesiny és sovány mint a közönséges, hanem hófehér, fényes-sürü szőrü, magas, kövér, kiválóan nagy idomokkal, de azért aztán szamarabb is; sem nem olyan fürge, sem nem olyan jámbor és tanulékony, mint a közönséges. Nagy urak lovagolják bársonyos, aranyos, drága köves nyergen és szerszámmal. Olyan, mint nálunk az uri fogat, vagy a szamozatlan fiakker. Ilyen állatnak az ára fel is megy 4—800 forintra, mig a becsületes plebejus szamárnak az ára csak 40—80 forint.

Ezek a szamarak mindig és mindenütt rendelkezésére vannak az embernek. A vendéglők, a középületek és mulató helyek előtt éjjel-nappal, és a forgalom főpontjain is tömegesen állnak, minden utczán czirkálnak. A hajcsárok a különben is nehezen járható tömegben egyenesen az ember utjába állitják, és bottal kell néha fenyegetőzni, ha az ember gyalog akarja folytatni utját. Nem lehet olyan késő éjjel olyan elhagyatott hely, hogy az ember „chomár“ kiabálására kettő három nyomban elé ne rugtatna. Ajánlják és dicsérik minden nyelven, mert az arab, ha idegennel van dolga, hamar eltanul egy pár szót minden nyelvből: „very good donkey“ — „muchiu, — besoin d'ane?“ — „gut Esel, heisst Bismarck.“ — De olcsók is; rövid utért egy piasztert, a mi csak egy piczula, óráért négyet, egész napért 24-et fizet az ember, persze mindig külön baksissal, a mit a jókedvü, szolgálatrakész suhancznak mindig szivesen megadunk.

Van is neki drága dolga. Nemcsak, hogy egész nap maga is galoppiroz, hanem ő a gondviselés urára is, a publikumra nézve is. A szük utczákban, melyekben néhol két lovas bajosan tér ki egymásnak, és a szemben álló házak három-erkélyei csaknem egymást erik, a forgalom főbb vonalain, a hol három-négy súlyosan megrakodott teve messze kimerevitett nyakkal, krantig pofával szedegeti lábát hosszu pulykalépésekre, egy fogat nehezen halad daczára az előljáró kengyelfutó eszeveszett minden kiabálásának és fenyegetésének, számtalan stábilis és mobilis utczai kereskedő állja el az utat, és soha nem nyugvó emberáramlatok hömpölygnek egymáson keresztül: az arab hihetetlen simulékonysággal tolja magát keresztül, de hihetetlen úri flegmával ignorálja a kiáltást. — A szemben jövőket és elől ácsorgókat tehát mind külön kell megszólitani. — Igy tehát szaladva is folyton kiabál a hajcsár: „riglak ja seikh! — a lábad óh seikh! — „semálak ja bint!“ jobbról (t. i. jobbról fog meglökni a szamár) óh leányzó! — „jemine ja szitt!“ balról óh asszonyság! — „dahrak ja seriff! a hátad óh utódja a prófétának! s igy tovább in infinitum.

Az ember néha lehetetlennek tartja, hogy le ne gázoljon valami jámbor hadzsit, vagy hogy a saját térdét össze ne zúzza! De soha sem történik semmi baj. Csak egy baj van ezekkel a szamarakkal. A mintegy lábnyi magas nyereg nincs mindég kellőleg meghúzva, a nyereg alatt áthúzott széles talpú kengyel pedig néha ugy jár fel és le, mint a vedrek a két vedrü kútban, ugy hogy gyakran az utcza közepén fordulnak le a szamaragolók.

A Nílus felé, tehát nyugotnak fekvő Szmailia külvárosban, az uj európai városrészben persze csak sporadice lép fel a szamár.

Izmailiát az arab városrészek zömétől egy kis square választja el, melyre amazokból éles szögben két egyenes főutcza vezet, és pedig a czitadellától a tágas boulevard Mohamed Ali, a czitadellától éjszaknak szintén a Mokkatam alatt fekvő Chalifa-siroktól a „Muszki“, a városnak legfőbb forgalmi vonala. A hol e két fővonal találkozik, ott még a demolácziónak az égfelé tátongó romjai képezik a square nyugati oldalát. De már jobbra-balra s szemben európai modorú nagyvárosi épületek környezik, a square maga pedig, Mohamed Ali lovas érczszobrával, bármely európai városban állhatna. Nincs azonban európai főváros, mely a square mögött elterülő Ezbekij e-térrel vetélkedhetnék. Mondják, hogy Sz.-Pétervárott van oly tér, mely nagyságban és diszben hasonló, csakhogy éjszakon az Ezbekije parkjának traopikus növényzete nem is képzelhető. Ez e tér egyetlen a maga nemében. A több, mint 8 hectárnyi parkot nyolczszögü és ugyanannyi kapuval ellátott magas rácsozat, az egész tért pedig fényes vendéglők, lakházak, kávéházak, szinházak veszik körül. Pálma, sycomora, lebach, tamarisk, az egyiptomban tenyésző és aklimatizálható minden fa és bokor díszlik benne; a keleti pompáju chioskok előtt minden este zene csődíti össze a közönséget és a pénteki és vasárnapi kivilágitásnál 2500 gázláng világitja meg a park közepén elterülő tavat és a hatalmas szökőkutat. Az egész tért az előbbi alkirály, Izmail pasa, Egyptom regenerátora teremtette 1870-ben. A hős Ezbeki emir után elnevezett régi mecset állott e helyen, mely azelőtt az arab élet központja volt. Az ujitás elkergette a bennszülötteket és eleintén csak európaiak látogatták, de most már a keletiek is kezdik látogatni, délután persze, mikor egy piaszternyi belépti dijat kell fizetni, a mi a takarékos és pénzszerető arabnak drága mulatság, csak a vagyonosabbak, kiknek fehérbe öltözött és a fátyol alól kivánesian kikacsintó asszonyaikkal sürün lehet itt találkozni.

Az Ezbekije rácsozatán tehát, kivált az arab városrészek felé esőkön, még csoportostúl ácsorognak a hajcsárok, lesve, ha kell-e valakinek szamaruk. De az Ezbekijén túl szélesen és messze egész a Nilusig, a nagy Bulak-szigetig, a Kazr-el-Nil, az alkirályi Nilus-palotáig elterülő Izmailia külvárosnak a párisi champs elysée-re emlékeztető boulevardjain csak elvétve száguld végig szamár hátán valami idegen. Mert az arabnak itten ritkán van keresni valója, az itt lakók pedig többnyire fogatot tartanak. Forgalom nincs e városrészben, melyben maga az alkirály, a miniszterek, az európai izlésü basák, a diplomacziai testület, a bérelt vagy tulajdon maguk házukban lakó legvagyonosabb idegenek, az európai bankárok és nagy kereskedők laknak. A csupa kertekben álló diszes épületek által beszegett széles utczákon előkelő csend, nyugalom és tisztaság uralkodik. Csak portások, kavaszok és örök ácsorognak a házak előtt; néha egy-egy gyalogossal, gyakrabban találkozni diszes fogatokkal, melyek előtt czifra bársonyba, aranyba öltöztetett, de mindig mezitlábos kengyelfutó szalad. Olykor az alkirály fogatja megy végig zajtalanul a macadamon, dobogó lovas gárdájától kisérve. Csaknem mindig találkozunk gazdag üveges hintókkal, melyek előkelő háremhölgyeket, alkirályi herczegnőket visznek ki kettesével, négyesével a fürdőbe, a nilusi palotákba, vagy a Nilus tulpartján messze elterülő hatalmas sétányokra, a Subra-, vagy a Gezireh-kertbe. — A fehér selyem-burnuszba burkolt és csak könnyü átlátszó fehér fátyollal alig fedett hölgyek kivánesi nagy szemekkel állják az idegennek merész pillantásait és elég gyakran utána is nyujtják nyakukat, daczára a kocsis mellett ülő eunuch minden mérgelődésének. Ezek a keleti dámák mélyen át vannak hatva attól a felfogástól, hogy erényük fölött őrködni nem ők, hanem a férjek és eunuchok vannak hivatva. Idegen férfit a háremba csempészni alig lehet, az igaz. De jó pénzért mindég akad kereskedő, a ki azalatt, mig a kocsi s a cselédség várja a hosszas vásárlás végét, átenged egy kis hátulsó szobát egy kis ren-

Lapunk mai számához egy és fél iv melléklet van csatolva.

fog tenni és megkisért kivinni, mit a császár parancsol neki. Ily körülmények közt a közvetitő javaslat elejtetett. Arról, hogy Gablenz meg volt bizva, hogy Drezdában javaslatokat csináljon a közvetités átvételére, semmit sem szólott Bismarck. Junius 10-dikén adatott át tudvalevőleg a porosz javaslat, mely szerint a szövetséges sereget Porosz- és Bajorország vezetése alatt kelle fölállitani.

A szászokra vonatkozólag, igy nyilatkozik Friesen: „A lehető legaggasztóbb helyzetben valánk akkor; Poroszország, melynek Szászország teljes annexiójára irányzott legtitkosabb gondolatait is ismertük, mint ellenség állott velünk szemben, Bajorországtól és a szövetkezéstől nem reméltünk semmit. Hogy aztán Ausztriát is meg ne sértsük, Szászország a szövetséggyülésen az osztrák mozgósitási inditvány mellett nyilatkozott, azon reményben, hogy keresztül esik rajta. „A mit nem vártak, s mit Beust is lehetetlennek nyilvánitott, megtörtént: Hannovera és Kurhessen az inditvány mellett nyilatkoztak! A háboru megkezdődött!

UJDONSÁGOK.

— decz. 17.

— Lapunk első mellékletének tartalma: Kossuth „Iratainak“ II-ik kötete. Fővárosi ügyek. Közgazdaság. Tárcza: A Gambetta-Rochefort-ügy.

— Lapunk második mellékletének tartalma: Országgyülés. A képviselőház igazságügyi bizottság. Egyletek, társulatok. New-Yorki levél. Tárcza: Bőkezü uzsorás.

* Időjárás, decz. 17. Európában: A depresszió a kontinens északi részében, a nagy légnyomás pedig a déli részekben van. Európában nyugatias szelek mellett az idő többnyire borus, helyenkint csapadékos. A hőmérséklet északkeleten lejebb, délnyugaton feljebb szállt. Hazánkban: Déli, délnyugati és délkeleti szelek mellett a hőmérséklet általában nagyobbodott. A légnyomás délen kevéssel lejebb, északon feljebb szallott. Az idő többnyire borult, délen és délnyugaton derülési hajlammal. Csapadék több helyen volt, de nem jelentékeny mennyiségben, havazás az északi Kárpátok vonalában. Kilátás: Hazánkban általában változó felhőzet mellett helyenkint derült, helyonkint ködös, kevésbé csapadékos, szélcsendes időt várhatni.

— Személyi hirek. A király ma délelőtt külön kihallgatáson fogadta Simor János bibornok-érseket. — Tisza Kálmán miniszterelnöknél ma délelőtt a közmunkatanács és a nemzeti szinház egy-egy küldöttsége tisztelgett b. Podmaniczky Frigyes vezetése alatt. Tegnap a miniszterelnökség és a kereskedelmi miniszterium is kifejezte szerencsekivánatát a miniszterelnöknél. — Schlauch Lőrincz szatmári püspök a fővárosba érkezett. — B. Kemény Gábor kereskedelmi miniszter a posta és távirdaigazgatóságokhoz leiratot intézett az ujévi köszöntések ellen, kijelentvén, hogy szivesebben veszi, ha az e czélra forditott költséget a budapesti jotékony nőegyletekhez juttatják. — Vanutelli a bécsi uj pápai követ, hir szerint legkölebb meglátogatja Haynald érsek-bibornokot Kalocsán. — Gróf Andrássy Manó mérleg-utczai palotájában tegnap fényes családi estély volt. — Bacsák Pál, pozsonymegyei alispánt és királyi tanácsost a herczeg Pálffy Mór féle uradalmak teljhatalmu igazgatójává nevezték ki, 10,000 forint évi fizetéssel. A megye köztiszteletben álló alispányja a decz. 20-iki közgyülésen fog elbucsuzni megyéjétől, melynek élén 12 év óta áll. — Kondonhove Gusztáv gróf nagybirtokos Bécsből, Tusser osztrák tábornok Prágából és Limonard olasz főkonzul Konstantinápolyból a tegnapi nap folyamán a fővárosba érkeztek. — Szász Károly ma este a magyar tisztviselők országos egyletében felolvasást tartott Moliére vigjátékairól. A felolvasásra legközelebb visszatérünk.

— A király Budapesten. A király és királyné, mint egy kőnyomatu lap állitja, elutazási tervét megváltoztatta, s a karácsonyi ünnepeket Budapesten tölti. Karácsony előtt valószinüleg fölmennek ugyan Bécsbe, de legkésőbb e hó 24-én Budapestre jönnek s itt maradnak uj év utánig. Ugyan e lap jelenti, hogy a napokban több budapesti kereskedőnél az udvar számára nagyobb mérvü bevásárlások történtek. E hirek, melyek szemlátomást kombináczión alapulnak, bizonyára nem mulasztják el a közönség körében a legalaposabb kételyeket ébreszteni hitelre méltó voltuk iránt.

— A mücsarnokbeli sorsolás nyerő számait és nyereményeit a következőkben közölhetjük: Munkácsy Mihály A müteremben czimü képét nyerte 95 sor. 137. szám, Wagner Sándor „Debreczeni ménesét“ 40 sor. 18 sz. Zichy Mihály Faustját 77 sor. 384. Orlay Soma III. Endre zárdába lép czimü képét 30 sor. 55. Lotz Károly Hajóvontatóit 78 sor. 219, Valentini János Hegedüs czigányát 24 sor. 207, Benczur Gyula Két szerzetesét 39 sor. 81, Székely Bertalan Anyja arczképét 22 sor, 182 Than Mór Estjét 75 sor. 143 és Éjjét 9 sor, 179, Paczka Ferencz Rosz hirek-jét 23 sor, 316, Weber Ferencz Sikertelen kisérletét 43 sor. 183, Agghházy Gyula Kártyavető nőjét 49 sor, 134, — Markó András Strazzena völgyét 14 sor. 413, — Spányi Béla Őszi alkonyát 92 sor. 354 és Alkonyát 83 sor. 432 sz. — Székely Bertalan Fürdőelőttjét 29 sor, 152, Agghházy Gyula Dagasztó menyecskéjét 59 sor, 478, Greguss Imre Kártyázó parasztok 66 sor, 317, Telepy K. Koburghg parkja 15 sor 218, Mészöly Géza Major udvarát 87 sor, 297, Ujházy Ferencz Csendélet 55 sor, 83, Haán Antal Olatz pórnőjét 72 sor, 260, Tölgyesy Arthur Falu végét 56 sor, 195, Canon Tanulmányfő 97 sor, 18. sz. Valentini János Caprii naplopóját 70 sor, 341, Brodszky Sándor Strocsányi várromok 12 sor 148, o-budai malom u. ettől 33 sor 8, Tölgyesi A. Temető 85 sor 300, Ligeti Antal Tisza áradását 20 sor 18, Barabás Miklós Ibolyát vegyenek 38 sor 270, Vastag György Tanulmányfő 37 sor, 80, Keleti Gusztáv Erdei forrás 63 sor 55, Heymann János Anyakedvenczét 82 sor 277, Kovács Mihály Perényi temeti a Mohácsnál elesetteket czimüjét 88 sor 297, Kugler Ferencz Pál Flóra márványszobrát 67 sor 339, Weber Tivadar Angol fürdőjét 64 sor 271, Szász Gyula Bachus neveltetését 11 sor 418, Molnár József Tájrészlet kerepesnél 80 sor 25, Palotai hidját 26 sor 166, Ujpesti táját 48 sor 295 Schäffer Berta csendélet virág és gyümölcs 16 sor 96, Julier Ferencz Attilláját 69 sor 384, Böhm Pál Czigány Koldus 54 sor 279, Grosz Béla Nő tollas kalappal 31 sor 427, Nő szalma kalappal 46 sor 91, Pállik Béla Kutyafejét 21 sor 399, Gerhárd Alajos Delelőjét 6 sor 143, Weber F. Házi nyulait 3 sor 17, Grimm Rezső Megzavart imáját 45 sor 21, Wheebright Satyr és alvó nymfák 52 sor 140, — Vermes Ágost Szt.-Erzsébetjét 94 sor 332, Jób ugyan ettől 5 sor 39, Beszédes Kálmán Hold vllágos éj Chiogiánál 68 sor 479, Cechius Velenczei népkert 34 sor 18, Dux Zsigmond Fürdő nőjét 2 sor 141, Vondrák Károly Holdas tájképét 28 sor 402, Kacziáni Ödön Egy kérdését 93 sor 491, Telepy Károly Erdő szélét 13 sor 38 Zahoray János Koldusát 7 sor 305, Brovszky Sándor Oberseejét 89 sor 141, Starhembergi tó u. ettől 35 sor 112, Ruts Zivataros Alkonyát 61 sor 179, Kacziányi Öd. Paraszt udvarát 60 sor 44, Néder F. Pusztuló gazdaságát 19 sor 402. Orlay Soma Egy este otthon-ját 91 sor 115, Agghházy Gyula Alkonyat a pusztán 41 sor 73, Molnár Géza Megyeri tájrészletét 53 sor 45, Ismeretlen Jegyváltás-át 90 sor 460, Spitzer Mór Tanulmány főjét 8 sor 272, Pósa Gusztáv Bajor pór-ját 99 sor 192, Sajóssy Alajos Rabbiját 32 sor 472, Vermes Ágost Olasz renaissance-át 81 sor 214, Löwy Adolf Csendélet-ét 98 sor 335, Weber Henrik Kertrészlet-ét 17 sor 49, Olasz tájviseletét 10 sor 432, Olasz tájviselet (?) u. ettől 51 sor 148, Kimnach László Csatározását 42 sor 444, Angyal Béla Naplementét 96 sor 269 sz., és Kimnach László Paraszt udvarát 73 sor 202-ik sz. E kihuzott 80 nyerő szám nyerte az értékesebb tárgyakat. A többi 720 szám metszeteket nyert. E számok nyereményeit azonban a képzőművészeti társulat igazgatósága még nem állitotta össze.

— A szegedi katonabotrány nagyban foglalkoztatja az ottani köröket. Tegnap a szegedi kormánypárti lap az esetet mentegetni akarván, elfereitve közölte a Csermelényi helyettes rendőrkapitány szobájában történteket, azt állitván, hogy a felek egyike Mayer Jenő illetlenül viselte magát ugy a rendőrtiszttel, mint a katonával szemben. Ez ellen Mayer most nyilatkozik s valótlannak jelenti ki a lap előadását, arra utalván, hogy ha ő illetlenül viselte volna magát, a rendőrtisztnek rendre kellett volna utasitani, a mit ez nem tett. Az ügy valószinüleg szóba jött Szeged városának ma délután tartott közgyülésén, de erről ez ideig nem kaptunk értesitést. Ugy látszik, hogy az egész dolog odiumát Csermelényi helyett. rendőrkapitányra akarják háritani, erélytelenséggel vádolván ezt, s őt téve felelőssé, hogy a pörös felek közt veszekedésig engedte fajulni a dolgot. A kormánypárti Szeg. Hiradó ma vezérczikkben tárgyalja az esetet, s Csermelényi letételét követeli, egyebek közt azt is felhozva ellene, hogy a henczegő tisztet mikor ez kardot rántott Mayer ellen, el nem fogatta.

— Népesedési mozgalom a fővárosban. A lefolyt decz. 5-től decz. 11-ig terjedő 49-ik héten a fővárosban élve született 244 gyermek, elhalt 180 személy: a születések tehát 64 esettel multják felül a halálozásokat. Az élveszülöttek közt volt 163 törvényes, 81 törvénytelen, nemre nézve 136 fiu, 108 leány. Halva született 18 gyermek, köztük 12 törvényes, 6 törvénytelen. A halottak közt volt 80 finemü, 100 nőnemü, egy éven aluli gyermekek száma 38. Az összes elhaltak közt egy éven alul tartózkodott Budapesten 11. (A tartózkodás tartama 24-nél ki nem tudható.) — Ez év 49-ik hetében élve született összesen 12528 gyermek, elhalt 11578 személy, a születések többlete tehát 950. A születések arányszáma 1000 lakosra: általában 36·8. Halálozások arányszáma 1000 lakosra általában 271, az egy éven felüli lakosságnál 21.9, az öt éven felüli lakosságnál 17·8. Elhaltak száma 180 és pedig 80 férfi, 100 nő. — Elhaltak kora 0—1 éves 38 (köztük 20 törvényes, 18 törvénytelen), 5 éves 34, (köztük 25 törvényes, 9 törvénytelen), —20 évig 5; összesen 0—20 évig 77, —30 évig 14. —40 évig 27, —60 évig 35, —80 évig 24, 80-on tul 1, ismeretlen koru 2. Főösszeg 180. Halálozások kerület szerinti kimutatása. Az I. kerületben 9, II. ker. 13., III. ker. 12, IV. ker. 9, V. ker. 12, VI. ker. 20, VII. ker. 26, VIII. ker. 33, IX. ker. 13, X. ker. 3; egyéb kórházi halott 30, katona —. Összesen 180.

— Az osztrák tisztek Kolozsvárt. Kolozsvárról irják a bécsi Fremdenblattnak: Néhány nappal ezelőtt egy uri nő elejtette zsebkendőjét az utczán. Egy 51. ezredbeli főhadnagy, ki véletlenül szintarra ment, fölvette a kendőt, s át akarta nyujtani tulajdonosának. Ez azonban tetőtől talpig végig mérve az osztrák katonát, hátat forditott neki s e szavakkal: „Gyilkos kezéből nem fogadok el semmit,“ ott hagyta a tisztet a faképnél. A tiszt a kendőt átadta egy pandurnak. Hogy a hölgy ellen kardot nem rántott, ezt azt mutatja, hogy nem volt valódi osztrák.

— Árvák karácsonyfája. Az „Erzsébet“ és „József“ árvaházak bizottsága a közeledő karácsony-ünnepek alkalmából adakozásra szólitja fel a közönséget. A karácsonyfa mindkét intézetben e hó 24-én d. u. 4 és 5 órakor állittatik föl, hova az eziránt érdeklődők meghivatnak. Az árváknak szánt adományok a mondott napig az illető intézetekbe küldendők.

— Közbiztonság Bácsmegyében. Zomborból irják nekünk: A vagyonbiztonság teljesen a Ráday előtti korszak szinvonalára sülyedt le nálunk. A napokban egy ide 1 és félórányira fekvő tanyáról 15 darab marhát hajtottak el. A tulajdonos rövid idő mulva levelet kapott a tolvajoktól, hogyha bizonyos helyre 200 frtot küld, a marhákat visszakapja. Egy másik eset a következő. F. Antal földbirtokos tanyájáról 5 db marhát elhajtottak. A károsult kitudta, hogy marháit Palánkára vitték, s azért le akarta küldeni oda béreseit, hogy a tetteseket nyomozzák. E czélból igazolványt kért a hatóságtól béresei számára. E kérés azonban visszautasittatott, mert, mint illető helyen a károsultnak mondák, a tényállás még nincsen felvéve s bebizonyitva. Minthogy a tanyákon rendőrség nincs, a mi van is mit sem ér, a béreseket pedig nem lehet fölfegyverezni, a gazdaközönség ugy segit magán, hogy kenyérrel, szalonnával, borral, tyukkal, kalácscsal tartja a szegénylegényeket, épen ugy mint anno Angyal Bandi. Ezek aztán, a ki ilyen jó lábon áll velök, annak vagyonát és jószágát megkimélik, persze annál többet szenved tőlök a másé. Ezeket nevezik aztán rendezett viszonyoknak!

— Saissy Amadé egyetemi tanár vasárnap deczember hó 19-én d. e. 11 órakor folytatja előadásait a Hungária nagy termében. A jövő előadás tárgya: Hugo Viktor drámái s a franczia dráma irodalom 1830-ban. Jegyeket lehet váltani e nagyérdekü előadásokra naponkint a franczia körben Haris bazár I. em. s az előadás napján a Hungária szállóban a pénztárnál.

— Hirek a városból. Az osztr. államvaspálya indóházánál már régibb idő óta a személyvonatok málháinak, nevezetesen bőröndöknek kirakodása alkalmával számos lopás fordult elő, a melyet semmiképen sem tudtak felfedezni. A kirakodásnál Jenes Nándor van mint felügyelő alkalmazva. Feltünt az ellenőrző közegeknek az, hogy Jenes a kirakodásnál a helyett, hogy a waggon előtt a beszámolásokat eszközölné, többször bemegy a waggonba s annak masik nyitott ajtaján eltünik, csak néhány percz mulva tér ismét vissza. Erről jelentést tettek a pályafőnöknek, a ki Jenest Krapft Mihály állomási kapitányi biztos felügyelete alá helyezte, ez aztán nyomára jött, hogy Jenes oly módon él és költ, a mely semmiképen sem áll arányban 98 kros napidijával. De még mindég nem volt alkalom a gyanu felvetésére. Legközelebb egy Bécsbe visszautazott delegátusnak 50 frt értékü böröndje veszett el, melyben számos fontos okirat volt. Ez eset tudomására esvén Lichtmann állomásfőnöknek, gyanuja egyenesen Jenesre esett s őt a rendőrségnél feljelentette. A rendőrség Jenes lakásán motozást tartott, de mitsem talált, testileg megmotoztatván belső zsebében egy feszitő véső találtatott, melynek czélját vádlott vonakodott megmondani, minek folytán — bár a lopást tagadja — letartóztattatott s ellene a vizsgálat elrendeltetett. — Gr. Andrássy Gyula ékszerei. Május hó 21-én gróf Andrássy Gyula málháinak a vasutról kocsin való beszállitása alkalmával egy 12 pár ezüst evő-eszközt és hozzátartozókat tartalmazó láda elveszett vagy ellopatott. Tegnap a rendőrségnek bizalmas uton besugták, hogy az ezüstnemüek Wenczel János Pannónia gőzmalmi kocsis nagymező-utczai lakásán vannak. Az éjjel Kaiser, Dankovszky és Perl biztsok nevezett lakásán megjelenvén, az összes ezüstnemüeket megtalálták s a rendőrségre szállitották. Wenczel letartóztatták. Vádlott azt állitja, hogy ő a ládát lelte és nem lopta, a mi tekintve az eltünés körülményeit teljes joggal fennállhat.

— Zágráb javára. A helybeli összes nőegyletekből vegyes bizottság alakult azon czélból, hogy karácsony böjtjére a zágrábi szerencsétlenek javára nagy jótékonysági bazárt rendezzen. A vegyes bizottság tegnap délután tartott ülésében azon meggyőződésre jutottak a nőegyleti kiküldöttek, hogy az idő előhaladottsága folytán a karácsony böjtjére rendezendő jótékonysági bazár eredménye nem vezetne oly sikerre, mint a milyent a jótékony czél érdekében kivánatos volna, minek folytán abban állapodtak meg, hogy a bazárt decz. 31-ére (Szylveszter napjára) rendezik. A szükséges intézkedések megtételére 5 tagból álló albizottság küldetett ki. A bazár a Hungaria disztermében fog megtartatni.

— Tüz Eperjesen. Eperjesről irják nekünk: Mult vasárnap éjjel a szépen épülő szinház közvetlen közelében levő Lillia-ház leégett, mely alkalommal két tüzoltó 10 ölnyi magas létráról (a mint a fecskendő csövét müködésbe hozták) egyensulyt vesztve a kövezetre zuhant, de csakis lábaikat ficzamitották ki. A szinházat, s a szomszédos házakat a lángba borulástól, csakis a magas tüzfal védte meg.

— A vadászati jegyek kiadása tárgyában a pénzügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, melyben tudatja, hogy az uj törvény megalkotásáig egyelőre mindazon felek részére, kik az 1880. év végéig érvényes vadászati jegyeket megujitani kivánják, vagy a kik az 1881. év első felében vadászati jegyek kiadásáért először folyamodnak, félévre eső hat forintnyi bélyegilleték előzetes lefizetése mellett, a kivánt uj vadászati jegyek 1881. évi junius hó végéig terjedő érvényességgel lesznek kiállitandók, mely czélra a f. évi 1176/P. M. sz. a. kelt körrendeletben emlitett bélyegzett ürlapok felhasználandók. — Azon ritkább esetekben pedig, midőn az 1875. XXI. törvényczikk 11. és 12. §§-aiban megállapitott 2, illetőleg 6 frtos évi bélyegilleték alá eső vadászati jegyek kivántatnak, a kérelmező feleknek szintén csak a félévi bélyegilletéknek megfelelő három illetőleg egy forintnyi illetékösszeg előzetes lefizetésen mellett, 1881. évi junius hó végéig érvényes uj jegyek adhatók ki. És miután az e czélra használható bélyegzett ürlapok forgalomban nincsenek — ilyenek kinyomatását pedig, tekintettel az azzal járandó költségekre, másrészt viszont a vadászat megadóztatásáról szóló törvényjavaslat alapján amugy is közel jövőben várható törvényhozási intézkedésre, — indokoltnak a miniszter nem találja: ezennel megengedi, hogy az utóbb emlitett vadászati jegyek kiállitására a 6, illetőleg 2 forintos bélyeggel ellátott ürlapok használtathassanak fel; szoros kötelelességévé téven a fentidézett törvény 2. §-a szerint eljáró törvényhatósági tisztviselőnek, hogy felelősség terhe alatt az ilyen vadászati jegy kiszolgáltatása alkalmával annak hátlapjára a 3, illetőleg 1 frtnyi illetékösszeg lefizetését, valamint az 1881. év junius hó végéig terjedő érvényesség időpontját pontosan tüntesse ki és az ebbeli záradékot aláirásával és a hivatalos pecséttel lássa el. A miniszter felhivja egyuttal a törvényhatóságot, hogy az emlitett bélyegzett ürlapokból szükségelt készletnek az eddigi módozatok szerinti megszerzése végett idejekorán intézkedjék. Végül kijelenti, hogy a vadászat megadóztatásáról szóló, fentebb idézett törvényjavaslatnak törvény erejére emelése esetében, a jelen körrendelet értelmében fizetett illetékösszegek betudás által ki fognak egyenlittetni.

— A tudomány- és müegyetemi olvasókörben az V-dik orvos-tudományi szakosztály által f. hó 18-án szombaton d. u. 6 órakor, e kérdésben „A szinvakságról“ tud. vitatkozás tartatik. Meghivott szaktanár dr. Schulek Vilmos. Előadó Fuchs Dávid orvost. h.

— Halálozások. Jármy Béla szabolcsmegyei árvaszéki ülnök kedden reggel rövid betegség után Nyiregyházán elhunyt.

— Amerikai elnökök vagyona. Newyorkban az az eszme merült föl, hogy nyilvános aláirás utján tőkét gyüjtsenek, melynek kamatai az Egyesült Államok kiérdemesült elnökei közül mindig a legidősebb javára fordittassanak. Ez alkalomból érdekes visszatekinteni az Egyesült Államok eddigi elnökeinek vagyoni viszonyaira. Washington 300,000 dollárra menő vagyont hagyott hátra. Az idősb Adams halálakor meglehetős mérsékelt vagyoni állapotban volt. Jefferson aránylag szegényen halt meg; ha könyvtárát a kongresszus értéken felüli áron meg nem veszi, Jeffersonnak igen nehéz lett volna vénségére a bukást kikerülni. — Madison takarékos s aránylag gazdag volt. — Iratainak megvásárlása által özvegyének vagyonát a kongresszus 20.000 dollárral szaporitotta. John Monroe a hatodik elnök oly szegényen halt meg, hogy rokonainak kellett eltemettetni. John Quincz Adams mintegy 10.000 dollárt hagyott hátra, melyet iparával és eszességével szerzett, egy kis örökség is maradt rá; ez igen gazdálkodó ember volt. Andrew Jacksonnak értékes birtoka maradt a „Heremitage“ Tenesseben Nashvilletől északfelé 12 mértföldre. Van Buren hagyatékát 300.000 font sterlingre becsülték. James S. Polk halálakor vagyona mintegy 150.000 font sterlinget ért. — John Taylor bukott ember volt, mikor az elnökséget megkapta, ott azonban takarékos lett s gazdagon halt meg. Taylor Zakariás után mintegy 50 ezer font sterling maradt. Milord Fillmore gazdag ember volt. Franklin Pierce elnök korában 50.000 font sterlinget takaritott meg. James Buchanan mint agglegény halt meg, s 200.000 font sterlinget hagyott maga után. Lincoln hagyatéka mintegy 80.000 font, Andrew Johnsoné 50,000 font volt. Mi vagyona volt Grantnak, mikor a fehér házat elhagyta, a felől az adatok 75.000—150,000 font sterling közt váltakoznak. Hayes elnök négy évi hivataloskodása alatt 150.000 font sterlinget takaritott meg fizetéséből.

— Magyar kereskedelmi utazók egylete van alakulóban s az alapszabályok kidolgozására kiküldve volt 21-es bizottság bevégezvén, most alakuló közgyülésre hivja egybe az egylet tagjaivá lenni kivánókat. — A közgyülés vasárnap, azaz f. hó 19-én d. u. 2 órakor lesz a Tigris szállodában. Czélja az egyletnek: 1. Helyszerzés és utbaigazitás. 2. A keresetképtelen kartársak segélyezése. 3. Nyugdijalap alkotása. 4. Társas összejövetelek.

— A népszámlálás. A jövő hó 2-án foganatositandó népszámlálás egységes keresztülvitele érdekében okvetlenül szükségesnek mutatkozik, hogy a kerületi és járási elnökök a követendő eljárásról és a minták használata, valamint azok minden egyes rovatának jelentősége felől tájékozva legyenek. Ez okból Gerlóczy Károly alpolgármester, mint a közp. népszámlálási bizottság elnöke, felhivta Kőrösi Józsefet, a statiszt. hivatal igazgatóját, hogy a népszámlálás egész müveletét az emlitett tisztviselők előtt külön e czélra tartandó értekezletben ismertesse. Ez értekezlet f. hó 18-án, szombaton délutáni 4 órakor az uj városház közgyülési termében fog megtartatni, mely alkalommal az emlitett tisztviselők netáni megjegyzéseiket és kételyeiket is elő fogják adhatni, a mi nagyban elősegitené, hogy a népszámlálás feladata, valamint annak keresztülvitele és módozata iránt uralkodó eltérő, és részben téves felfogások is tisztáztassanak és kiegyenlittessenek. Ez alkalommal az uj városháza közgyülési terme karzata a közönség számára nyitva lesz.

— A török szentmiklósi kisdedóvoda alapja javára sorsjátékot rendező bizottság a november 1-re tervezett sorshuzást miniszteri engedély mellett 1881. január 15-ik napjára halasztá a vidéken elárusitás alatt álló sorsjegyek nagy száma miatt. A sorsjegyek árának, esetleg az el nem kelt sorsjegyek visszaküldésének véghatár idejéül folyó deczember hó 31-ik napját tüzte ki. Ez idő közelgetvén, felkéri a bizottság mindazokat, kik az általa kibocsátott sorsjegyeket elárusitás végett elfogadták, hogy azok árát, esetleg az el nem árusithatott sorsjegyeket még e hó folytán a nőegyleti titkárhoz eljuttatni ne terheltessenek. A sorshuzás eredményéről minden elárusitó annak idejében külön lenyomaton mulhatlanul értesittetik.

— Elitélt herczeg. Berlinből irják: Radzivill Ferdinánd herczeg az I. tartományi törvényszéknek most folyó esküdtszéki periodusára Berlinbe szólittatott, mint esküdt; a herczeg, jóllehet az esküdtszéki tárgyalás már e hó 6-án kezdetét vette, igazolás nélkül elmaradt hétfőig. Az esküdtszék 6-án elhatározta, hogy a herczegre büntetést szab, melynek nagyságát csak akkor fogja kiszabni, ha az igazolatlan kimaradás okáról meggyőződést szereztek. A herczeg azonban hétfőn sem igazolta kimaradását és ezért 500 márka pénzbirságra itéltetett.

— A kaukázusi zsidók szokásai. Ha a kaukázusi zsidó haldoklik, barátai ágya köré gyülnek s a halál pillanatában kitekerik a nyakát, hogy arcza a koporsó aljának legyen forditva. A rokonok tiltakozását, kik azt hiszik, hogy a kellő idő még el nem érkezett, figyelembe se igen veszik, a nyaktekerés mütételét akkor végzik, mikor a haldokló végső fohásza is elszállt, s hogy el ne késsenek, korábban is hozzá fognak az embertelen munkához. — Megesik, hogy a beteg fohászkodás helyett iszonyu kiáltásban tör ki s megakadályozza a proczesszust. Némelyik ember megis gyógyul, de a betegség emlékül, görbe nyaku marad élete fogytáig. Ez azonban kivételes, mert a nyaktörés alatt rendesen kiadja lelkét a beteg, mire aztán egyszerü koporsóba téve, futó lépésben viszik a temetőbe. Két ölnyi mélységben keskeny gödröt ásnak s a halottat ugy fektetik bele, hogy melle a sir fenekét érintse, s igy kiforditott feje az ég felé tekint. Melléje szekerczét, fürészt és vésőt s egy kis apró pénzt helyeznek utravalóul. — A szerszámok arra valók, hogy az utját álló erdőségben ösvényt irtson, a pénzzel pedig megvesztegesse a mennyország kapusát: Ha minden „szükségessel“ ellátták a halottat, behantolják a sirt s hozzáfognak a sült tojások elpusztitásához, melyeket azon melegen költenek el. Végezetül leiszszák magukat s tánczolva térnek vissza hajlékukba.

Rövid hirek. Panaszt küldtek be hozzánk, az egyetemi könyvtár ellen. Eszerint e könyvtárból hiányzik a Kisfaludy-társaság népköltészi gyüjteménye és ugyan e társaság által kiadott román népköltészi gyüjtemény. Reméljük, hogy e hiányon hovahamarabb segiteni fognak. — **A fegyveradó** A Székely Közlöny irja: Folyó 13-án d. e. 10 órakor egy hatolykai embert 3 farkas a márkosfalvi mezőben megtámadott. Megmenekülését azon szerencsés véletlennek köszöni, hogy ugyanazon időben a támadás szinhelyéhez szekerek közelgettek. — **100 éves öreg** A legöregebb ember Lugoson Csortán Moisze, 1780. augusztus hó 14-én született s igy egy századot szerencsésen lerázott magáról. Az öreg gazda 20 évig volt katona, részt vett a nagy Napoleon elleni csatákban. Most már igen gyenge. — **Öngyilkos ügyvéd.** Nagy János rimaszécsi ügyvéd, általánosan tisztelt és becsült ember, mint a „N. P. Journal“-nak irják, e hó 15-én agyonlőtte magát. Fiatal nőt és 4 éves leánykát hagyott maga után. Öngyilkosságának oka valószinüleg anyagi zavaraiban rejlik.

A hivatalos lapból. Kinevezés. A kolozsvári bányaigazgatóság, a nagyági m. kir. s magán-társulati bányamüorvosi állomásra dr. Szabó sz.-udvarhelyi járási és kir. börtön-orvost nevezte ki.

A honvédség köréből. Hoser Ármin 74-ik honvédzászlóaljbeli szabadságolt állományu élelmezési gyakornoknak, betöltött védkötelezettsége után a honvédségből való kilépés, saját kérelmére megengedtetett.

Névváltoztatás. Pollák Antal budapesti lakos maga, valamint Sándor, Julia, Erzsébet, Mária és Klára nevü kiskoru gyermekei vezetéknevének „Lengyel“-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

---

dezvousra. Ez időszerint azonban könnyebben is hozzá lehet jutni egy-egy ilyen herczegnőhöz. Mikor a nyugati hatalmak keresztül vitték az elébbi alkirály deposzedálását, állitólag pazarlásai miatt, valósággal azért, hogy könyebben rátehessék Egyiptomra kezüket, akkor nagy takarékossági rendszabályokat is foganatositattak. Megszünt az opera, meg a ballet, a haremeket pedig redukálták, ugy hogy maga Izmail basa is csak husz hölgyet vihetett magával a számkivetésbe. Az utczára tett szegény herczegnők most ugy élnek, a hogy lehet.

De menjünk vissza oda, a hol a szamár nemcsak vendég, hanem otthon van. Menjünk például a Muszkiba.

Az arab városrészek egyik legszélesebb utczája, — körülbelül mint a mi váczi-utczánk, — és a leghosszabb is, ha hozzá számitjuk a „Rue neuve“-öt, melyet az azelőtt rövid Muszki folytatásául Mohamed Ali egész Kairón áttöretett, ki a Chalifa-sirokig. A házak magasak, architecturai diszben nem ékeskednek, de rendetlen épitkezésükben és némelyiknek avatag ódonságában kápráztatóan tarkák. A Muszki elején, ott a hol a forgalom a legélénkebb, magasan fent az egyik házsortól a másikra gerendák, deszkák, pálmalevelek vannak átfektetve, hogy a nap heve ellen árnyékkal védjék az utczát. Az utcza itten, ha nem is épen sáros, mert erre a legesősebb időben sem esik eleget, de többnyire nedves, ha nem az esőtől, a vizhordók tömlőitől és a kiöntött mindenféle folyadéktól. Jobbra-balra boltok foglalják el, többnyire európaiak, némelyik párisi fényüzéssel; mert a keleti kereskedők nagy tömege a bazárokban van. De azért a nagy szabó- és divatmühelyek, könyvkereskedések, dohánytőzsdék mellett van elég apró fülke, melyben az arab kereskedő vonja meg magát keleti árúival. Tömérdek gyümölcsös bolt, némelyik a kapukban, de kint az utczán is, a hol garmadákban áll az apró, de pompás egyiptomi mandarin-narancs, melyből huszat adnak egy piaszteren, füge, datolya, banána stb. Mint a klassikai világ régi városaiban, minden utczasarkon ül a pénzváltó alacsony asztala előtt, melynek üveggel fedett számtalan fiókjában külön-külön tartja mindazt a számtalan pénznemet, mely itt forgalomban van. Mihelyt az ember vásárolni kezd, azonnal tele van a zsebe a legkülönfélébb pénzekkel, — néha hamisakkal is, — melyeken eligazodni bajos, de melyeket néha értékesiteni is nehéz. Ilyenkor mindég a pénzváltó segit, az értéknél legalább annyival kevesebbet számitva a felváltásnál, a mennyivel többet számitott az, a ki a pénzt nyakadba sózta. Jár itt valamennyi angol, franczia és olasz pénz, kivévén a pápait, melyet ép ugy, mint a görögöt, csekély értéke miatt nem akarnak elfogadni; spanyol durosz, osztrák arany, Mária-Terezia tallér, minden török pénz, mely az által, hogy az egyiptomihoz hasonló, de értékben mégis valamivel eltérő, sok zavart okoz; kapni ezenfelül orosz rubelt, indiai rupiát; érthető tehát, hogy e pénzváltók, a kik különben uzsorával is foglalkoznak és pedig magassal, mert 12% a rendes kamatláb, gyorsan gazdagodnak és némelyik sokra viszi. Mondják, hogy a hires Nubár pasa, az egykori miniszterelnök, és jelenleg a hazafias oppozicziió vezére, a ki örmény létére is épen az araboknál nagy népszerüségnek örvend, mert a jelenlegi miniszterelnököt, Riaz basát, a ki spanyol zsidó, az idegen hatalmak kreaturájának tartják, valamikor szintén ilyen pénzváltó lett volna.

Ez tehát a kerete oly életnek, melynek a legélénkebb farsangi álarczos jelenet is legfelebb ha halvány tükörképe. Lépten-nyomon látjuk, hogy Afrikának és az egész arab világnak legnagyobb városában vagyunk. A városi lakosság zömébe, mely vegyüléke a régi egyiptominak az arab vérrel, ugy, hogy teljesen elarabosodott ugyan, — de a typusban dominál a régi egyiptomi, belevegyül a tiszta arab beduin, a kopt és a földmivelő fellah, a kik bár nyelvre és az utóbbiak vallására is szintén elarabosodtak, de a legtisztábban őrizték meg a régi egyptomi vért és typust, ugy hogy akárhány alakot és ábrázatot látunk, mely a hyeroglyphák rajzaira és a régi istenszobrokra emlékeztet; néha bár ritkán találkozunk egy-egy törökkel, a ki testessége által válik ki a Nilus-völgy és a sivatagok sovány lakói közül; büszke cserkeszszel, czifra albannal, komoly hosszú tunisziakkal, a kik ismert csikos szőnyegeikkel házalnak; gyakrabban éjszakafrikai berberekkel, a legkülönbözőbb faju és szinü szerecsenekkel, de syriaiakkal, perzsákkal és a finom szelid kinézésü industtal is. A viseletek, ruházatok, sőt a ruhátlanság végtelen tarkasága. Itten senki és semmi sem feltünő. Végy magadra akár pusztán csak egyszerü lepedőt, végig mehetsz az utczán, senki sem fog veled törődni. Ez az igazi világváros. De mégis van valami, a mi feltünik. Ez a cylinder. Az európai kalapok legfurcsább nemeit — és milyen furcsák vannak az angolok közt! — békén nézik, de a cylindert megcsudálják. Egyik barátomat elnevezték „abu burnetá“-nak, a „kalap atyjának“, mivel cylinderben járt. Az „atya“ jelzés ép oly sajátsága az arab nyelvnek, mint a mienknek a „fia“. Ha mi azt mondjuk, hogy asztalfia, vásárfia, az arab a szappanyozót a fürdőben a szappan atyjának, a spanyol duroszt „abu-medfá“-nak nevezi, az ágyú atyjának, mivel a rajta látható oszlopokat ágyuknak nézi. — Cylindert nem is visel itt senki sem. Annál több turbánt, mely ismertetőül is szolgál. A felekezetek, családok, dynasztiák megkülönböztetése a turbán szine szerint ősrégi szokás az arabok közt. Zöld turbánt visel a seriff, a próféta rokonainak utóda, de a „hadzsi“, a Mekkában járt zarándok is; az ulemák és szofták többnyire élénk szinü korrekt, azaz igen terjedelmes turbánt viselnek, mert a korrekt turbánkendőnek olyan nagynak kell lenni, hogy a meghalt igazhivőnek egész testét fedhesse és igy mintegy szemfedőül szolgálhasson. A koptok sötét kék, a zsidók sárga turbánt viselnek. Kávéházban a fez és a hosszú kék ing, melynek nyitott melle alatt kilátszik az apró gombokkal a nyakig begombolt fehér ing, az uralkodó viselet, melyet sárga vagy piros csolnakforma papucs, néha tarka öv egészit ki. Az előkelő nő gazdag öltözékét, melynek élénk szinü és himezetü selyembugyogó és dolmány képezi főrészeit, az utczán mindig nagy fehér vagy fekete dominó, a „habara“ alá rejti, és ha nincs kocsin, akkor csodálatos módon felhuzott lábakkal guggol a szamár hátán. — A köznép asszonyai a kék inget, és fölötte még kék köpenyt viselnek és feltünők a sajátságos fátyol által. Míg az előkelő nő stambuli divat szerint viseli a fehér gaze-fátyolt, az igazi egyiptomi fátyol sötét keskeny háromszög; két szöge a fülbe van akasztva, a harmadik lelóg egész a lábakig; az orr fölött a fátyol a fejkendőhöz van erősitve néhány szál által, mely rövid arany csövön, gyakrabban csak aranyozott vagy egyszerüen sárga facsövön van áthuzva. A kéz- és láb-csuklókon ezüstből vagy rézből kigyó-forma pereczeket viselnek, körmeiket sárgás-barnára festik. A külvárosokban jobban látni őket, fátyol nélkül is, ugy, hogy a homlokon és állon kékre tátovirozott barna arczot csak akkor födik el, ha az ember rájuk néz. A vén asszonyok azonban rendesen fátyol nélkül járnak, nem különben az apró lány gyermekek is, de ezek már inkább ingecskéjükkel födik el arczukat, és a legfurcsább situáczióban mutatják magukat, semhogy állják a szembenézést.

A legfestőibb alakok mindenesetre a száraz, de aczél termetü, merész arczulatú sivatag beduinok, a népből való fiatal lányok, kiknek némelyike korsóval fején, ruganyos karcsu termetével valóságos ó-testamentomi alak, és a szaisz-ok, a kengyelfutók; ezek hosszú bojt„ fezben, övvel megszoritott térdig érő fehér ingben, az uraságiak gazdag dolmányban is, de térden alól mindig mezitláb futnak a kocsik, és pedig a közönséges bérkocsi előtt is, kiabálva és pálczájukkal hadonázva. E csinos fürge legények közül kevesen élik tul a 30-ik évet, a legtöbbje meghal tüdővészben. De nélkülük a kocsi alig tudna haladni az emberek, szamarak és tevék sürü tömegében.

Hogy e tömegben a zaj sem kisebb, mint bármely olasz karneválon, azt el lehet képzelni. Hallani minden keleti és nyugati nyelvet. Kairóban 7000 olasz, 5000 görög, 4000 franczia, 1600 angol, 2000 német lakik a jövőmenő idegeneken kivül. A vizhordó bivaly-tömlőjével a hátán, a narancsviz- és csemege-árus, a gyümölcs-, zöldség- és virágkereskedő és az utczai szakács, mindezek folyton hangosan, fáradhatlan tüdővel és kifogyhatlan phantásiával kinálják, dicsérik, énekelik meg áruikat. „Czukrocskákat, régi vasszögekért czukrocskát!“ — „Mézes narancs, mézes narancs!“ „A lúpina édesebb a mandulánál, óh mi édes a folyó fia!“ — „Ez a rózsa tövis volt, a próféta izzadságától virult ki.“ — Egész szónoklatok tartatnak azonban, ha valamely jámbor ember, hogy istennek tetsző cselekedetet tegyen, megfizeti a vizhordót, hogy ingyen osztogassa vizét: „Jöjjetek mind ti szomjasok szabadon inni. Allah bocsássa meg büneidet óh adományozója az áldozatitalnak, isten könyörüljön szüleiden!“ „Amin“, mondja rá, a ki ivott. Az utolsó csészét a fizetőnek adja: „A maradékot a bőkezünek, a paradicsomot az egységhivőnek. Isten fizesse meg neked bőkezü adakozó!“

Mind e recitativákhoz és solókhoz állandó kiséretet képez az utczai koldus jajveszéklő bőgése; valamennyi énekelve koldul, szakasztott olyan melódiákra, mint a délmagyarországi hetivásárokon az oláh koldusok.

Ilyen az utczai élet egész Kairóban, nemcsak a Muszkiban, bár itten a legélénkebb, a legtarkább. De másutt az utczák szük és kacskaringós volta fokozza a zavart, tágasabb tereken pedig utczai komédiások csődítik össze a népet mutatványokra, melyeken Aristophanes is pirulna, mig itten asszonyok és gyermekek is a legnagyobb elfogulatlansággal és fel-felviharzó nevetéssel gyönyörködnek rajtuk.

Kifelé a város szélei felé persze itt is csöndesül az élet, és a hárem-kertek végtelen falai és egy-egy régi mecset alatt, melynek szaraczen architecturája az ezeregy éj meséire emlékeztet, csak féktelen gyermekcsoportok verik fel a csöndet, ostromolva az idegent baksis kiáltással, melyet sem pénzzel, sem szidással, sem phlegmával nem, csak is tréfával lehet elnémitani: „V'allahi baksis!“ — Allahnál a baksis! vagy „Bukra“, — holnap! Erre aztán nevetve szétfutkosnak.

Asbóth János.

Kinevezések a hadsereg tartalékában.

A király hadnagyokká kinevezte továbbá a következő egyéves önkénteseket és tartalékos altiszteket: Rajzinger Józsefet, Wimmer Ármint, Czap Mórt, Czap Agostot, Pollák Józsefet. Niecz Lászlót, Platte Károlyt, Rossmann Sándort, Brunner Rezsőt, Haine Gyulát, Krautwurst Károlyt, Lindinger Antalt, Winkler Rezsőt, Knaur Agostot. Gally Károlyt, ostheimi lovag Speil Rudolfot, Fischer Lászlót, Fink Zsigmondot, Ultsch Ferenczet, Schrom Antalt, Brüll Mórt, Fischer Károlyt, Ziska Gábort, Kocowski Vladimirt, Schwarz Mórt, Gedeon Károlyt, Nemessányi Gyulát, Bartelmus Ernőt, Erdélyi Gáspárt, Marenics Jánost, Sommer Rudolfot, Mergenthaler Ferd., Pines Dávidot, Sperk Vilmost, Joanovits Antalt, Schelegianu Gyulát, Horváth Alfrédet, Sofric Pált, Hornung Jenőt, Feuer Izsákot, Pur Viktort, Szabó Samut. Kirschjk Lipótot, emőkei Janik Ferenczet, Schmidt Ármint, Dannbacher Antalt, Gellert Józsefet, Lah Richardot, Boeck Ferdinándot, Kordacs Jánost, Stein Ferenczet, Nowotny Jánost. Kovarovics Józsefet, Mersits Árpádot, Hahn Róbertet, Brecska Jánost, Oswald Viktort, Mester Istvánt, Überbacher Jánost, lovag Dabrowa-Morawski Kalixtust, Jakubowski Frigyest, Flecker Adolfot, Nacher Tivadart, Glaser Ignáczot, Stritof Antalt, Moga Zakariást, Dworski Zsigmondot, Kulczycki Sándort, Moldoványi Ödönt, Hermann Vinczét, Mittler Izidort, Polsch Lajost, Zsivanovics Zivant, Schöffer Jánost, Recht Manót, Reinitz Vilmost, Hatzl Ferenczet, Linzer Ferenczet.

Szinház, müvészet.

— Hangverseny. Almásy M. ur, a Zeneakademia volt növendéke, ki már több izben szép tehetsége nyilvános próbáit adta, ma saját hangversenyében lépett a közönség elé. Igen csinosan, tisztán s nem kifejezés nélkül játszotta programmja különböző számait. Volt a müsoron Beethoven, Liszt, Chopin, Schubert, Tausig. Gondos játékát a szép számu előkelő közönség meleg tapsokkal jutalmazta. A hangversenyen még Láng Fülöp ur nemzeti szinházunk volt baritonistája is közremüködött. Schubert, Rubinstein stb. dalaival nagy tetszést aratott. Láng ur még a hangversenyzőtől is énekelt egy csinos kompoziczíót.

— Népszinház. Ma este vonultak be „A francziák Milanóba,“ de nem oly nagy zaj és taps közt, mint a hogy Offenbach ez operettéjének párisi hatása után gondolni lehetett volna. Hanem ez természetes is, mert a szövegben sok vonatkozás van a franczia dicsőségre, a miből nálunk csak annyi marad meg szinpadi kovász gyanánt, hogy a milanói zsarnokok révén alattomban az osztrákot érthetjük. — A szöveg elég alkalmat nyujt szinpadi tarkaságok kifejlesztésére is, de a népszinház nem vette föl a kiállitásos darabok közé és csak az utolsó felvonásban, záradékul kerül elő egy nagy „menet“, mig a második felvonásban a herczegi bálban ugy keringőznek, hogy a delnők uszálya egész porfelleget kavar föl. — No de ezek a külsőségek. A szöveg elég érdekes, noha a „Duru és Chivot“ hatásos czég elmésebbet és nevettetőbbet is szolgáltatott ennél operettekhez. A zene Offenbach egyik késői terméke, nincs benne annyi üdeség és kecsesség, mint azokon az operetteken, melyek oly ismertté tették nevét; nem is oly tömött, mint a franczia operettek java (melyekkel a népszinház is bővelkedik), hanem élvezni lehet elejétől végig, és csinossága bizonyára csak nyerni fog a közelebbi ismeretség által. Olyan hatásu egyes részei nincsenek, melyeket a közönség mohón szokott fogadni és zajosan kivánja ismételtetését. A leghatásosabb a Blaháné által játszott főszerep, mely felvonásról felvonásra nagyon különböző változásokon megy át, s háladatos alkalmat nyujt kitünni.

A szöveg a csendesebb természetüek közül való, csaknem egészen ment a burleszk elemektől. Akkor történik, mikor Napoleon elfoglalta Lombardiát és bevonul Milanóba. De a harczi világ csak távoli háttér, az előtérbe csak egy kis fuvallata jut el, s néhány induló, melyek a zenei rész hatását emelik. A franczia katonákkal az első felvonásban egy apácza zárda udvarán találkozunk. Itt ismerkedünk meg a történet személyeivel: Stella herczegnővel, kit a zárdában nevelnek; aztán a franczia ármádiából Róbert hadnagygyal, ki azonnal feltünik Stellának, mihelyt meglátja; az öreg Montabor ezreddobossal, Griolé dobossal, ki üres óráiban szabó is, és Klodin markotányosnővel. Megjelenik Volta herczeg is, a Stella apja, Bambini marquissal együtt, s tőlük tudunk meg e felvonásban legtöbbet, azt tudniillik, hogy a herczeg Bambini marquishoz akarja nőül adni Stellát. A második felvonás már érdekesebb folyásu és zenei tekintetben is gazdagabb. — Ez a herczeg palotájában történik, a hol épen Stella eljegyzését akarják megülni a marquis-val; közbe jönnek a francziák, kiket senki sem várt ide Novarrába. A főbb szereplőket a herczeg kastélyába kvártélyozzák (s csinos dalban nyujtják át a kvártélyozó-czédulát) s az öreg Montabor a herczeg nejében tulajdon egykori feleségét ismeri föl, kit akkor hagyott el gyermekével, mikor Francziaország védelmére fegyvert kellett ragadni, s kit aztán nem talált föl. Montabor nem nagyon eped felesége után, de annál jobban érdekli megtudni, hogy mi történt leányával. Megtudja, hogy Stella az ő gyermeke. Stella pedig annál jobban megőrül apja föltalálásának, mert most már határozottabban visszautasithatja a marquist, miután Róbert után ég a szive. Felöltözik markotányosnőnek s megyen apjával és a francziákkal Milanóba. De a franczia előörsöknek még bujdokolni kell, s ezért jut Stella is a harmadik felvonásban álruhába, még pedig kocsisi libériába. Mikor aztán a franczia sereg is bevonul Milanóba, akkor könnyen be lehet fejezni a darabot azzal, hogy Stella a Róbert felesége lesz.

Stella szerepében Blaháné hódit. Először mint zárdabeli növendék jelenik meg, pajkosan és áhitatosan vegyesen; aztán mint vadászó hölgy, s a zöld bársony vadászöltönyt csakhamar markotányos rokolyával cseréli föl. Szokatlan átváltozása e szerepben az angol groom, ezen bakon ülő lények hagyományos sárga kabátjában és ismeretes dialektusával, melylyel igen szeretetreméltón beszél és énekel, s pompás humort mutat be a közönség folytonos derültsége közt. Szerepének sok változatosságában e darabnak valóságos specziálitása a jeles müvésznő s ily sokoldaluságban nem is igen láttuk még egy este. A második felvonásban óriás rózsabokrétát nyujtottak föl neki a zenekarból. A többi szerep nem ily háladatos. Volta herczeg középes hatásu öreg ur, a komikum számára könnyen ajánlkozó rövidlátással. Solymosi elég mulatságosan játszta és vakoskodta végig. Montabor ezred-dobosnak van egy szép, érzelmes jelenete Stellával, az: mikor már tudja, hogy a fényes urhölgy az ő leánya. Tihanyi szépen is játszta Blahánéval együtt e jelenetet. Robert hadnagynak legkiválóbb tulajdonsága, hogy egy pár csinos dalt énekel s ez Vidornak nem volt nehéz föladat. Ily tulajdonsága van Griolénak is, azonkivül, hogy epekedik Klodin markatányosnő után. Kápolnait illeti dicséret e szerepben. Csatai Zsófia k.a. a hercegnéhez hasonló komikai szerepekben jól használható, s hozzá nemcsak játszik, de jó hangon is énekel. De Kántor Gizella k. a. (Klodin) szereplése az előadás összhangzatának hátrányára szolgált. Egy kezdő nagyfoku lámpalázával ily kicsihangnak nagy feladat megküzdeni. A szinház egészen megtelt, s bizonyára még többször is megtölti az uj operette, mely zenei és szinpadi tarkaságban nem szükölködik s egy kitünő szerepe is van benne, kitünően bemutatva. Megemlitjük még, hogy a szöveget Evva Lajos és Fáy Béla jó magyarossággal forditották.

— A nemzeti szinházban ma Alfonz urat adták. Guichardnét, mely a boldogult Paulayné szerepe volt, ma Felekiné játszotta, természetesen nagy tetszés mellett.

— Az országos protestans árvaház javára hétfőn esti félnyolcz órakor a vigadó kis termében tartandó hangverseny müsorozatát már közöltük. Mindazáltal kötelességünknek tartjuk olvasóink figyelmét felhivni azon ritka műélvezetre, melyben a hangverseny rendező bizottsága a müsorozat választékos összeállitása által a hallgatókat részesitendi. Balog Mária urhölgy éneke és Goldstein Vilma k. a. müvészi zongorajátéka már ismertek hangversenyeink rendes látogatói előtt, kik bizonynyal szivesen veendik a nevezett urhölgyek által előadandó zenedarabokat. Egészen uj előttünk a müsorozat első pontja: Beethoven fuvóhangszernyolczasa, mely a klassikus kamarai zene elsőrendü, de nehézségei miatt ritkán előadott remeke. Mozart fuvóhangszer-ötösét sem hallotta itt a mai nemzedék és igy a két klassikus darab ránk nézve az ujdonság teljes ingerével bir. Melegen ajánljuk tehát e hangversenyt a fővárosi közönség figyelmébe, mely annak látogatásával magának ritka müélvezetet, egy humanistikus szép czélnak pedig segélyt és jövedelmet szerez. Jegyek kaphatók a szokott hangversenyi árakon Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedésében.

Törvényszéki csarnok.

— Az ügyvédi kamarából. A budapesti ügyvédi kamara, mint fegyelmi biróság, Sebők Imre budapesti ügyvéd fegyelmi ügyét tárgyalta. A fegyelmi eljárás Sebők ellen a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék megkeresésére indittatott meg. A vádpontozatok szerint vádlott ügyvéd, egy ügyvédtársának 200 frtos kötvényére 170 frtot adott, s ezen összeg az adós fizetésképtelensége miatt a nagy kamatokkal rövid idön 600 frtra nőtte ki magát. — Ennek leplezéseül álbérleti szerződést kötött, s midőn adóssától követelését be nem hajthatta, oly kifejezéseket használt, melyek az ügyvédi tisztességgel meg nem egyezhetők. A ma tartott tárgyalás alkalmával e vádak vádlott ellen beigazoltatván, a fegyelmi biróság, a kamara ügyész inditványához képest Sebők Imrét az ügyvédi rendtartás 68. §. b. pontja értelmében minősülő fegyelmi vétségben bünösnek nyilvánitotta és ezért a II-ik fokozat alkalmazásával 300 frt pénzbirságra, s az okozott költségek megtéritéésére itélte.

— Fegyelmi tárgyalás. A legfőbb itélőszék fegyelmi tanácsa ma délelőtti ülésében Malonyai Gyula szobráncz kir. aljárásbiró fegyelmi ügyét tárgyalta. Az év elején Grünfeld Aron szobránczi lakos feljelentést tett az aljárásbiró ellen, hogy ez őt azért, mert egy tanukihallgatás alkalmával figyelmeztette, hogy egyik tanu nagyot nall, pofon ütötte. Az aljárásbiró ez ellenében állitja, hogy Grünfeld a tárgyalás folyama alatt folyton közbeszólván kénytelen volt tenyerét egy fontosabb kérdés alkalmával, — nehogy vádló ujból közbeszóljon — szájára tenni. A kihallgatott tanuk azt vallották, hogy hallottak ugyan csattanást, de nem tudják, hogy ez pofonból származott. A kir. tábla fegyelmi tanácsa Malonyait tetteért feddésre itélte. A legfőbb itélőszék ezt ma helybenhagyta.

TÁVIRATOK.

Zágráb, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A rettegett napok: decz. 15., 16. és 17-ike ujabb katasztrófa nélkül szerencsésen elmultak. Falb jövendölése azonban, hogy t. i. e hó 16-án ismét gyengébb rengések várhatók, mégis bebizonyultak, mivel ma éjjel több rengés észleltetett, ezek közt egy fél 12 órakor és rövid szünet után két tartósabb. — Ma délelőtt ismét ujabb lökések jelentkeztek. Különösen erős volt az éjjeli földrengés Szent-Ivánban és Krapinán, hol az emberek öltözetlen menekültek ki házaikból. Itt sokan szabad ég alatt töltötték az éjet, vagy kunyhókban s a város környékén. Számos egyén ismét végkép elhagyta a várost.

A Jellassics-tér északnyugati részén a legélénkebb városrészben mintegy 20 lépésnyi kiterjedésben 2 nap óta folytonos mennydörgésszerü földalatti dörejt hallanak, a mi roppant feltünést kelt.

Falb ma délután a tartománygyülés termében nagyszámu közönség előtt előadást tartott. Felolvasása végén a zágrábi lakosság magatartása mellett főleg az itteni papság föllépését dicsérte, mely az alkalmat nem használta föl, mint az máshol történni szokott, a nép butitására.

Zágráb, decz. 17. Az elmult éjjel és a mai nap folyamában gyönge, habár érezhető rengést észleltek. — Falb ma este tartá előadását a földrengésről a tartománygyülési palota termeiben. Az előadást, mely igen megnyugtató hatást gyakorolt, nagy számu válogatott közönség hallgatta.

—

Páris, decz. 17. (Az „Egyetértés“ távirata.) A hatalmak Görögországhoz kérdést intéztek, hogy hajlandó-e uj direkt alkudozásokba bocsátkozni a portával. A görög kormány kijelenté, hogy előre látja annak eredménytelenségét s tekintettel a lehetőségre, hogy Törökország csak az ügy késleltetésére akarja fölhasználni az alkudozásokat, mi a kedélyek mostani állapotában veszélyes katasztrophát eredményezhetne, — visszautasitotta a direkt alkudozásokat. Most már a hatalmak kezdették meg az alkudozásokat oly módon, mint ez esetben lehetséges s egyelőre mindkét küzdő fél mellőzése van czélozva.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Este erősen el volt terjedve az a hir, hogy a községtanács feloszlattatik. E hir azonban alaptalannak bizonyul, csak az áll, hogy kormánykörökben a polgármesternek s a községtanács több tagjának lemondását várják s ez meg is fog történni.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A király és a trónörökös hétfőn reggel, a királyné pedig hétfőn délutan érkezik ide.

Itteni diplomacziai körökben ujra arról van szó, hogy Németország Kréta szigetét megvenni szándékozik. Török- és Görögország, melyek a vételárt maguk közt fölosztanák, ugy látszik, nem ellenzik az eladást, de általában itt azt hiszik, hogy Angolország ezen terv keresztülvitelét mindenképen akadályozni fogja.

Lemberg, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Holnap érdekes sajtótárgyalás lesz az államügyészség által lefoglalt „Nowiny“ hirlapügyében. E lap lefoglalására az adott okot, hogy a lengyelfelkelési jubileum alkalmából a hatóságok törvény ellenes eljárásával foglalkozott. A „Nowiny“ szerkesztője, Romanowicz képviselő a tárgyalás alkalmával érdekes részleteket fog közölni arra nézve, hogy a helyhatóság, államügyészség s a rendőrség mint léptek fel a jubileum ellen.

London, decz. 17. (Az „Egyetértés“ távirata.) A „N. Fr. Presse“ jelenti: A „Times“ Ausztria belügyeiről vezérczikkezik s abszurdumnak nyilvánitja az ugynevezett autonomisták bizonyos törekvéseit, kik nem merik kivánságaikat a természetes konkluziókra vinni, minthogy az által föl lenne oldozva Ausztria. A czikk következő szavakkal végződik: Az összes paradoxonok közt a legmelancholikusabb az, hogy akkor, midőn az egész világ és Ausztria is a szabad kereskedés materiális akadályoknak elháritásán dolgozik, ezek a csehek és szövetségeseik azzal foglalkoznak, hogy sokkal erősebb falakat rakjanak az izoláltságnak, az oczeánnak és a hegyeknek leghatalmasabb phizikai akadályainál.

Bukarest, decz. 17. (Az „Egyetértés“ távirata.) A Bratianu elleni merénylet folytán letartóztatott egyént Patercunak hivják, ki a „Festea“ czimü ellenzéki lapot adta ki. Ez látszik közvetlen bünrészesnek. Továbbá még egy Slavosineszky nevüt is letartóztattak. Czeniee államhivatalnok Pirgovestbe utazott, hol egyik leggazdagabb polgár, egy régebbi képviselő és prefekt, erősen kompromitálva van. Több lap emlegeti, hogy Sturita György szenátor is le fog tartóztattatni, mihelyt a szenátus megadja erre beleegyezését.

Prága, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A birodalmi tanács foederalisztikus pártja Bécsben nagy napilapot szándékszik kiadni. Egész Cseh- és Morvaországban több ezer fölhivás — dr. Rieger aláirásával — lett szétküldve, melyben a lakosság fölkéretik, hogy a vállalat biztositására 2 évre adjanak előfizetési biztositást.

Az autonomista párt gazdag tagjai a vállalatot cserbenhagyták és előfizető eddigelő mintegy 400 jelentkezett. Az uj közlöny tehát aligha fog megjelenni.

Pétervár, decz. 17. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az 1879-ki budget szerint a legutóbbi hadjárat által okozott költségek 1876—1879-ig egy milliárd és 20 millióra rugnak. A Teke-expedieczió 1879-ik évben 4 milliónál több rendkivüli kiadást kivánt. A földrajzi társaság a január elején visszatérő ázsiai utazót, Przsevalszkyt ünnepélyes fogadtatásban készül részesiteni. — Elhatározta, hogy Orenburgtól kezdve külön vonatot adjanak részére és egyhangulag megválaszszák tiszteletbeli tagnak.

Prága, decz. 17. (Az „Egyetértés“ távirata). Az egyetemi tanács véleménye tagadó választ fog adni arra a kérdésre, hogy a prágai egyetem jogi és bölcsészeti kara nyelvi tekintetben ketté választassék, és pedig azért tagadó lag, mert a karok egysége ily elkülönités mellett nem volna fentartható. A kar egysége csak a dekan közösségében lelhet kifejezést, a dekánt pedig mindig a csehek közül kellene választani, mert a németek nem birva a cseh nyelvet, nem elnököl hetnek. A nyelv tekintetében való elkülönités tehát nem lenne egyéb mint kizárása a német tanároknak az egyetem főbb hivatalaiból.

Bécs, decz. 17 (Polit. Corr.) Az eszme, hogy európai választott biróság utján oldassék meg a görög kérdés, az utóbbi napokban annyiban nyert szilárdabb alakot, hogy az e pillanatban a megvitatás tárgyát képezi az összes kabinetek részéről. A franczia kormány, mely az angol kabinet által lett ezen terv részére megnyerve, már meginditotta a kabineteknél az eszmecserét az európai választott biróság eszméjének lehetősége és czélszerüsége fölött.

Berlin, decz. 17. (A „Egyetértés“ távirata.) Mommsen röpirata a zsidóságról harmadik kiadásban jelent meg s szenzácziót kelt a Treitschkehez intézett drasztikus utószava miatt, melyben hangsulyoztatik, hogy ez utobbi megtürte a nevével való visszaélést az antisemita agitáczió mellett, mig felvilágositás adásra nem kényszerittetett. Az utószó igy végződik: Büszke vagyok arra, hogy a berlini egyetemen tanár vagyok, büszke vagyok az intézetre s collegáimra; különösen ezekre voltam büszke, de ha polgártársaim egy része bántalmaztatik egy berlini egyetemi tanár által, ki a tanitáson kivül mással is foglalkozik, akkor a profeszorságot zsebre dugom s azt tanácslom Treitschkenek is.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A legujabb török jegyzék fölött a tárgyalás a hatalmok közt megkezdődött, de sürgősnek nem tekintik azt. A krétai kérdést Európa csak a hatalmak teljes egyetértése mellett fogja megoldani, Kréta-szigetének eladását vagy elajándékozását aligha fogják megengedni.

Bécs, decz. 17. A községtanács mai ülésén tudatta a polgármester, hogy felkérte a miniszterelnököt, hogy fejezze ki a császári családnak a kegyes adományokért Bécs város községtanácsának köszönetét.

Prága, decz 17. A „Prager Abendblatt jelenti: A helytartóság semmisnek nyilvánitotta a prágai polgári vadásztestület bizottságának azon határozatát, hogy Steffek alezredes parancsnok zárassék ki a testület kötelékéből; a helytartóság megjegyzi, hogy az ülés, a melyen a kérdéses határozat hozatott, az alapszabályokkal és az ügyrenddel ellenesnek ismertetett el.

London, decz. 17. A „Pall Mall Gazette“ teljesen alaptalannak nyilvánitja a „Daily Telegraph“ azon jelentését, hogy a kormány fontolóra vette a rögtön itélő biróság proklamálását Irország azon kerületeiben, a hol a zendülés mindinkább terjed a lakosság közt. Parsonstownból (Irország) érkezett jelentés szerint, ott éjjeli őrjáratokat rendeltek el, e rendszabály mindaddig marad hatályban, mig a kerület lakossága közt a nyugalom nem lesz helyre állitva. — Killárneyból jelentik, hogy a Kenonore gróf jószágain lévő 300 munkást elbocsátottak, mivel a bérlők vonakodtak nekik a rendes munkabért kifizetni.

Bukarest, decz. 17. A „Pressa“ egyik czikkében peremptorikus hangon nyilatkozik a trónörökösödés kérdéséről és azt mondja, hogy a trónörökös vallásfelekezetét illetőleg számos ellentétes nézet merült fel. Az idézett hirlap azt mondja, hogy az alkotmány határozatai értelmében csupán a közvetlen trónörökösöknek kell tartózniok az orthodox vallásfelekezethez.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Itteni tőzsde- és pénzügyi körökben erősen el van terjedve a hir, hogy az osztrák tartományi banknak nagy chanchejai vannak a budapest-zimonyi vasut konczessziójának elnyerésére. Bontoux — állitólag ugy nyilatkozott, hogy az általa képviselt csoport nevében mindent el fog követni, — nem riadva vissza a legnagyobb áldozatoktól sem, — hogy a konczessziót ő nyerje el minden áron. E hir valósulása nagy megrázkodtatást fog eredményezni az osztrák hitelintézet és vele összeköttetésben álló intézetek részvényeiben és bizonyos körökben a hir, bár még valószinütlen és kétséges, nagy lehangoltságot szült.

Bécs, decz. 17. A mai tőzsdekamarai választásoknál az értékpapirosztály számára: Czizek Antal, Fischof Gyula, Hutterstrasser Lipót, Lieben Lipót és Wodianer Mór báró; az áruosztály számára: Duschnitz Bernát, Maschauer Vilmos és Stummer Ágoston választattak tőzsdetanácsosokká.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ távirata.) A „N. Fr. Pr.“ jelenti: Hopfen báró az osztrák földhitelintézet részéről tárgyalásokat folytat a magyar pénzügyminiszterrel azon állam-javak kitáblázása iránt, melyeket Szapáry gróf tagositásra és eladásra kijelölt, de az 1866-iki dominiális kölcsön által vinculum alatt állottak. A tárgyalások, melyek május óta folynak, most be fognak fejeztetni. Hir szerint a 38 millió frtig eladandó államjószágok közt van ilyen vinculum alatt 15 millió frt értékü. A pénzügyminiszter ezek helyett vinculum alatt másokat akar lekötni. A tárgyalások menete kielégitő.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ távirata.) Illetékes helyről jelentik az uj Pressenek, hogy alaptalan némely becsi lapnak azon hire, mintha a hitelintézet csoport előzetes szerződést kötött volna a papirjáradék kibocsátására nézve. Szapáryval folytatott értekezletöknek csak akadémikus jelentőségök volt, mivel a pénzügyminiszter kijelenté, hogy a fogyasztási adójavaslat sorsának eldöntése előtt nem határozhat.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) A tegnapi esti tőzsde szilárd irányzata tekintettel a külföldi kedvező jegyzésekre folytatásra talált a mai előtőzsdén, mely élénken megindult, később azonban realizácziók nyomása alatt kevéssel lanyhult. — Elbavölgyi részvények erősen hanyatlottak, mintnogy azokból egy tekintélyes üzérkedő nagymennyiséget dobott a piaczra. — Letéti bank-részvények kedvező osztalék kilátások folytán emelkedő irányt követtek.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 288.30, angol bank 128.10, uniobank 114.70, bankegyesület 141.75, magyar hitelbank 264.50, lombard —.—, államvasut —.—, kassa-oderbergi vasut —.—, alföldi vasut —.—, tramway 211—, papirjáradék 73.10—, magyar aranyjáradék 110.42 1/2, innerbergi —.—, 20 frankos arany —.—, birod. márka 58.15—, Tiszai sorsjegyek 107.75.

11 órakor jegyeztetik: Hitelrészvény 288.50, angol bank 128.50, unio bank 114.75, bankegyesület —.—, magyar hitelbank 265.—, lombardok —.—, innerbergi —.—, papirjáradék 73.12 1/2, magyar aranyjáradék 110.47 1/2, 20 frankos arany 9.36 1/2.

A déli tőzsde szilárd árfolyamokkal nyilt. — Osztrák hitelrészvények lanyhultak. — Élénk kereslet volt Elbavölgyi vasuti részvények iránt, melyek határozott hausse irányt követtek.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 288.—, angol bank 128.75, unio bank 114.70, bankegyesület 141.50, magyar hitelbank 265.—, államvasut —.—, Károly-Lajos vasut 281.—, járadék 73.12 1/2, innerbergi—.—, magyar aranyjáradék 110.52 1/2, 20 frankos ar. 9.36 1/2, tiszai sorsjegyek —.—.

Az üzlet további folyamán az árfolyamok részben lanyhultak.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 288.10, angol bank 130.75, unio bank 114.30, magyar hitelbank 265.25, bankegyesület 141.25, Károly-Lajos vasut 281.25, gőzh. részv. 562.—, kassa-oderbergi 131.50, papirjáradék 73.05.—, birodalmi márka 58.12 1/2, magy. aranyjáradék 110.42—, 20 frankos arany 9.36 1/2, London 117 90, tiszai sorsjegyek —.—.

Délután 2 órakor jegyeztetik: Hitelrészvény 288.80, angol bank 132.75, unio-bank 114.60, magy. hitelbank 265.25, bankegyesület 141.25, államvasut 280.—, Károly-Lajos vasut 281.80, gőzhajó részv. 563.—, tiszai vasut —.—, tramway 211.—, lombard 97.50, papirjáradék 73.10— m. aranyjáradék 110.60 -, 1864-ki sorsjegy 172.25, községi sorsjegy 117.50, innerbergi —.—, 20 frankos arany 9.36—, birodalmi márka 58.10—, tiszai sorsjegyek —.—.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Déli zárlat: osztrák hitel 288.70, papirjáradék 73.10, magyar aranyjáradék 110.65.

Zárlatkor következő jegyzések történtek:

Bécs, decz. 17. Hitelrészvény 288.80, lombard 97.50, arany jár. 87.70—, London 117.80, galicziai 281.75 1864-es, 172.—, 1860-as 131.50, Frankfurt 57.55, nemzeti bank 826—, angol-osztrák 132.75, államvasut 280.—, Napoleond'or 9.36—, járadék 73.10, hitelsorsjegy 183.50, porosz pénzutalvány 58.12, arany 5.58.—, török sorsjegy 19.—, ezüst járadék 73.95, Szilárd.

Bécs, decz. 17. M. földteherm. kötv. 97.40, erdélyi föld. kötv. 95.25, magy. záloglevél 101.20, erdélyi vasut 141.25, magy. kel. vasut 85.75, magy. sorsjegy 108.25, szőlődézsma 94.75, aranyjáradék 110.60, magy. vasuti kölcsön 125.50, magy. hitel 265.25, alföld 158.50, magy. északkeleti vasut 147.75, kel. vasut elsőbbs. 82.30, tiszai vasut 245.25, magy. leszámitoló bank 124.—, kassa-oderbergi vasut 132.—, tiszavölgyi sorsjegyek 107.75.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) [Esti tőzsde.] Az esti tőzsde szilárd irányban nyilt meg. Félhatórai árfolyamok: osztrák hitel zárul 288.90 után 288.60, papirjáradék 73.10 után 73.07 1/2, magyar aranyjáradék 110.67 után 110.62 1/2.

Az esti magánforgalom teljesen változatlan. Kilencz órai árfolyamok: osztrák hitel 288.60, papirjáradék 73.07 1/2, magyar hitelbank 265.75, magyar aranyjáradék 110.60.

Bécs, decz. 17. (Esti forgalom.) Hitelrészvény 288.60, magy. hitel 265.50, lombard 97.50, magy. aranyj. 110.67, járadék 73.10, galicziai 281.50, angol-osztrák 133.25, államvasut 280.50, Napoleond'or 9.36—, osztr. aranyj. 87.60, Elgyengült.

Bécsi gabnatőzsde.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) (**Előtőzsde.**) A gabnaüzlet iránya nem szenvedett lényeges változást. Daczára, hogy New-Yorkból tegnapról valamivel magasabb árt táviratoztak, tulajdonosok a vételkedv hiánya miatt engedékenyebbek voltak és jelentékeny ár konczessziókra voltak hajlandók.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) (**Déli tőzsde**) Nagyobb menynyiségben van a piaczon oláh és szerbiai **buza** és tulajdonosok különösen e fajtáju árut kináltak erősebben, de vevő az olcsóbb árakon sem akadt. Finomabb minőségü **buza** sokkal mérsékeltebben kináltatik és ennek ára nem is áll arányban az általános üzleti helyzettel.

Határidőre alig volt forgalom. **Buza** tavaszra 11.75 és 11.77 1/2 frttal köttetett, **zab** tavaszra 6.62 1/2 frttal, egyedül **tengeri** máj.—jun.-ra maradt forgalom nélkül.

Hivatalosan jegyeztetett: **Buza** tavaszra 11.75—11.80, **tengeri** máj.—juniusra 6.50—6.55, **zab** tavaszra 6.60—6.65, **rozs** magyar 10.40—11, kereskedelmi **zab** 6.20—6.40, kész **tengeri** ó 8.20—8.30, uj 6.10—6.20.

Szesz. Kész gabnaszesz ma eladatott 32.75 frttal és maradt 32.75 frt áru.

Bécs, decz. 17. (Az „Egyetértés“ távirata.) (**Délutáni tőzsde.**) Délután a következő eladások fordultak elő: **Buza**, oláh 2000 mmázsa prima áru 11 frt kész fizetés mellett ide szállitva; szerbiai 1000 mm. 75 1/2 k. 11.05 frt, 1500 mm. 76 k. 11.30 frttal ide szállitva.

Rozs jól volt kinálva, de a vételkedv gyenge.

Határidőüzlet kellemesebb; köttetett 4000 mm. **Buza** tavaszra 11.74—11.78 frtig.

Öt órakor zárulnak: **Buza** tavaszra 11.77, **tengeri** máj.—juniusra 6.52 1/2, **zab** tavaszra 6.62 1/2.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, decz 17. Játékértékekben fedezeti vásárlások, járadékok emelkedők, vasutak, bankok és bányák iránt magasabb árfolyamok mellett kereslet. Utótőzsde változatlan.

(Zárlati árfolyam.) Papirjáradék 62.50, magyar aranyjáradék 94.70, 10 milliós kölcsön 70.50, hitelrészvények 499—, lombard 168.—, kassa-oderbergi 56.50, orosz papirpénz 207.75, ezüstjáradék 63.10, m. kincst. utalvány —.— k. vas. elsőbbs. kötv. 85.30, államvasut 483.—, galicziai 121.—, romániai 54.50, váltóárf. Bécsre 171.—. Nagyon szilárd.

Frankfurt, decz. 17. (Zárlat.) Papirjár. 62.75, osztr. aranyjár. 75. /8, osztr. hitelrészvény 247.12, osztrák államvasut 240.50, lombard 83.75, magyar galicziai vasut 124.25, váltóárfolyam Bécsre 171.70, ezüstjáradék 63. /8, magy. aranyjár. 94.5/8, osztr. bankrészvény 706.—, galicziai 241.87, Erzsébet nyugati vasut 174.75, tiszai vasut elsőbbs. —.—, magyar kincstári utalv. —.—. Szilárd.

Frankfurt, decz. 17. (Esti tőzsde.) Papirjáradék —.—, osztr. aranyjáradék —.—, osztr. hitelrészv. 247.—, osztr. államv.-részv. —.—, lombard —.—, ezüst-járad. —.—, magy. ar. járadék 94.5/8, galicziai 241.50. Élénktelen.

Páris, decz. 17. (Zárlat.) 3%-os évjár. 85.—, törlesztési évjáradék 87.45, lombard 212.—, magyar aranyjáradék 97.—, 5%-os évjáradék 119.42, osztrák államvasut 610— földhitel 817, osztrák aranyjár. 75.—. Szilárd.

Külföldi gabnatőzsdék.

Páris, deczember 17. Buza folyó hóra 28.3/4 frank (= 13 frt 47 kr), januárra 28. /4 frank (= 13 frt 24 kr), az első 4 hónapra 28.10 frank (13 frt 17 kr), márcziusra 28.— frank (= 13 frank 12 kr). — Liszt folyó hóra 63.1/4 frank (= 29 frt 67 kr), januárra 61. /2 frank (= 28 frt 82 kr), az első 4 hóra 60.1/2 frank (= 28 frt 35 kr), márcziusra 59.1/2 frank (= 27 frt 88 kr). — Olaj folyó hóra 72.3/4 frank (= 34 frt 08 kr), januárra 73.1/2 frank (= 34 frt 43 kr), az első 4 hóra 74.1/4 frank (= 34 frt 79 kr) májusra 75.— frank (= 35 frt 15 kr). — Szesz folyó hóra 61.— frank (= 28 frt 58 kr), januárra 61.1/2 frank (= 28 frt 82 kr), az első 4 hóra 61.3/4 frank (= 28 frt 94 kr), májusra 61.— frank (= 28 frt 58 kr.)

Szesz szilárd, többi csendes. Borus.

Átszámitási árfolyam: 100 frank = 46 frt 85 kr.)

Szállitási dij Budapest-Páris 8.24 frank = 3.88 frt. Bécs-Páris 7.07 frank = 3.37 frt.

Áru	Decz 16.	Decz. 17.	Különbözet + —
Buza f. hóra	13.37	13.47	+ 10 kr.
„ januárra	13.16	13.24	+ 08 kr.
„ első 4 hóra	13.12	13.17	+ 05 kr.
„ márcziusra	13.02	13.12	+ 10 kr.
Liszt f hóra	29.31	29 67	+ 36 kr.
„ januárra	28.61	28.82	+ 21 kr.
„ első 4 hóra	28.26	28.35	+ 09 kr.
„ márcziusra	27.79	27.88	+ 09 kr.
Olaj f. hóra	34.35	34.08	— 27 kr.
„ januárra	34.71	34.43	— 28 kr.
„ első 4 hóra	34.95	34.79	— 16 kr.
„ májusra	35.41	35.15	— 26 kr.
Szesz f. hóra	28.61	28.58	— 03 kr.
„ januárra	28.72	28.82	+ 10 kr.
„ első 4 hóra	28.72	28.94	+ 22 kr.
„ májusra	28.49	28.58	+ 09 kr.

Berlin, deczember 17. Buza ápril—májusra 209.1/2 márka (= 12 frt 15 kr), május—juniusra 210— márka (=12 frt 18 kr.) — Rozs loco 211 márka (= 12 frt 23 kr), deczemberre 211 1/2 márka (=12 frt 27 kr), deczember—januárra 208 3/4 márka (=12 frt 11 kr), április—májusra 199 1/2 márka (= 11 frt 58 kr). — Zab deczemberre 149 1/2 márka (=8 frt 67 kr), április—májusra 151— márka (= 8 frt 75 kr.) Olaj loco 55.1/2 márka (=32 frt 19 kr), ápril—májusra 56.60 márka (=32 frt 83 kr), május—juniusra 57.— márka (=33 frt 06 kr). Szesz loco 55.— márka (= 31 frt 90 kr), deczember—januárra 55.— márka (= 31 frt 90 kr), ápril—májusra 56.30 márka (=32 frt 66 kr), május—juniusra 56.40 márka (=32 frt 71 kr.)

Átszámitási árfolyam: 100 márka = 58 frt — kr.

Szállitási dij Budapest-Berlin 3.93 márka = 2.28 frt, Bécs-Berlin 3.24 márka — 1 frt 88 kr.

Áru	Decz. 16.	Decz. 17.	Különbözet + —
Buza ápr.—májra	12.16	12.15	— 01 kr
„ máj.—junra	12.19	12.18	— 01 kr
Rozs loco	12.28	12.23	— 05 kr
„ deczre	12.17	12.27	+ 10 kr
„ decz.—jan.-ra	12.08	12.11	+ 03 kr
„ ápr.—máj.-ra	11.58	11.58	— — kr
Zab decz.-re	8.67	8.67	— — kr
„ ápr.—máj.-ra	8.73	8.75	+ 02 kr
Olaj loco	32.30	32.19	— 11 kr
„ ápr.—máj.-ra	32.88	32.83	— 05 kr
„ máj.—jun.-ra	32.82	33.06	+ 24 kr
Szesz loco	32.01	31.90	— 11 kr
„ decz.—jan.-ra	32.01	31.90	— 11 kr
„ ápr.—máj.-ra	32.71	32.66	— 05 kr
„ máj.—jun.-ra	32.77	32.71	— 06 kr

Stettin, deczember 17. Buza tavaszra 208.— márka (= 12 frt 06 kr). — Rozs deczemberre 204.— márka (= 11 frt 83 kr), tavaszra 195.30 márka (= 11 frt 33 kr.) — Olaj deczemberre 53.50 mrk (= 31 frt 03 kr), ápril—májusra 56.— mrk (= 32 frt 48 kr.) — Szesz loco 53.60 mrk (= 31 frt 09 kr), deczemberre 53.80 mrk (= 31 frt 20 kr), tavaszra 55.— mrk (= 31 frt 90 kr.)

Átszámitási árfolyam: 100 márka = 58 frt — kr.

Szállitási dij: Budapest—Stettin 4.31 márka (= 2 frt 51 kr), Bécs—Stettin 3.62 márka (= 2 frt 10 kr.)

Áru	Decz. 16.	Decz. 17.	Különbözet + —
Buza tavaszra	12.08	12.06	— 02 kr.
Rozs deczemberre	11.81	11.83	+ 02 kr.
„ tavaszra	11.35	11.33	— 02 kr.
Olaj deczemberre	30.85	31.03	+ 18 kr.
„ ápr.—máj.-ra	32.59	33.48	— 11 kr.
Szesz loco	31.37	31.09	— 28 kr.
„ deczemb.-re	31.31	31.20	— 11 kr.
„ tavaszra	32.01	31.90	— 11 kr.

Köln, deczember 17. Buza márcziusra 21.80 márka (=12 frt 64 kr), májusra 21.80 márka (=12 frt 64 kr.) — Rozs márcziusra 20.10 márka (=11 frt 66 kr), májusra 19.85 márka (=11 frt 52 kr.) — Olaj loco 30. márka (17 frt 40 kr), májusra 29.30 márka (=17 frt — kr.)

Átszámitási árfolyam: 100 márka = 58 frt — kr.

Szállitási dij: Budapest-Köln 5.95 márka = 3 frt 46 krajczár.

Áru	Decz. 16.	Decz. 17.	Különbözet + —
Buza márcziusra	12.63	12.64	+ 01 kr.
„ májusra	12.63	12.64	+ 01 kr.
Rozs márcziusra	11.61	11.66	+ 05 kr.
„ májusra	11.55	11.52	— 03 kr.
Olaj loko	17.46	17.40	— 06 kr.
„ májusra	17.05	17.00	— 05 kr.

Amsterdam, deczember 17. Buza deczemberre 295 hollandi frt (=11 frt 89 kr), márcziusra — h. frt (=— frt — kr.) Rozs deczemberre 238 h. frt (=9 frt 59 kr), márcziusra 228 h. frt (=9 frt 19 kr.)

Átszámitási árfolyam: 100 h. frt = 96.75 frt.

Alkalmas
butor gyermekeknek,
kis garniturák
és szekrények.

Karácsonyi ajándéknak alkalmas.

Első budapesti butorbazár Deák-Ferencz-utcza 7. szám Oppodi és Ellenberger utóda

Aldási Ignácz.

Pipatartó asztal,
hangjegy állvány,
toillet asztal,
hölgy és **gyermek iroasztal,**
1039 *olvasó-asztal.*

XIV. évfolyam. „Warrens Wochenschrift" XIV. évfolyam.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Minden hó 1-jével uj előfizetés kezdődik

„Warrens Wochenschrift"

politikai és közgazdasági lapra
(a legelterjedtebb bécsi pénzügyi lap)

A „Wochenschrift" függetlenül és nyiltan ausztriai politikai és pénzügyi kérdéseit tárgyalja, valamint az összes osztrák **részvény-társulat** viszonyait is, és a gazdasági téren ismét nyilvánuló bizalommal szemben a tőkepénzes közönségre nézve felette érdekes, ha e viszonyok felett informáltatik. — E czélra **„Warrens Wochenschrift"**-ja mint pártatlan és megbizható tanácsadó ily ügyekben nagyon ajánlható.

Előfizethetni Bécsben a kiadóhivatalban, külföldön minden postahivatalnál és hirlapügynökségnél.

Bécs, kiadóhivatal, I. Schottenring 6.

Egy évre 8 frt, félévre 4 frt, külföldön egy évre 18 márka, fél évre 9 márka.

Olcsó, szép és gyakorlati

karácsonyi ajándékokat

talál a t. cz. közönség **25 év óta** fennálló jó nirnevü **papirüzletcmben**

levélpapir és boriték különlegességek

többféle szinben vagy pedig **szürke alabastrom-betükkel** 1.—, 1.50, 1.80 ugyanazok divatos hosszu **aranymonogrammal** 2 frtól 4 frtig.

Divatpapir dus választékban 1.20-tól 4.50-ig, **iróasztal-garnitura** 4 frtól 20 frtig, **naplók, irómappa, váltótárczák, pénztárczák, rajz- és festőszekrénykék** gyári árakon.

KANITZ C.

papirkereskedés.
Budapest, **12.** Dorottya-utcza **12.** 1105

Első cs. Kir. szabadalm. dunagőzhajózási társaság.

Hirdetmény.

Süttő, Piszke, Nyerges-Ujfalu, Szobb, Nagy-Maros, Tétény, Harta, Ordas, Futtak és Kamenitz állomások **ezen évre** csekély közlekedés következtében **f. hó 18-tól** kezdve **megszüntetnek**, ennélfogva ezen állomásokról valamint ezen állomásokra a **személy- és teherszállitás beszüntettetik.** A Budapest és Tétény közötti helyi hajómenetek változatlanul maradnak.

Budapest, 1880. deczember 15.

A forgalmi igazgatóság.

Virágedény, virágkosár, csecsebecsék virággal, exotikus növények, virágfák
szoba diszitésre
báli ruha garniturák, elegáns fej- és mellbokréták dus választékban

karácsonyi és ujévi ajándékul

olcsó árakon ajánl a **müvirág** és **disztoll-gyár**

SZEKULESZ EDE

Budapest, koronaherczeg-utcza 18. szám, 1122

A M. T. Akadémia
legujabb kiadványai,

kaphatók saját kiadóhivatalában (Budapest, Akadémia-épület) és minden könyvárusnál:

Ocskai László II. Rákóczy Ferencz fejedelem dandárnoka és a felső-magyarországi hadjáratok 1703. 1710. Irta Thaly Kálmán. Ára 3 frt 60 kr.

Aristophanes vigjátékai. Forditotta és jegyzetekkel kisérte Arany János I. és II. kötet. Aristophanes életrajzával és bevezetésekkel. Dr. P. Threwrek Emiltől. Ára egy-gy köt. 2 frt Arany J. a M. T. Akademia által gr. Karácsonyi jutalommal kitüntetett e forditása a teljes Aristophanest, azaz mind a 14 vigjátékot foglalja magában. A III. kötet ez év végén fog megjelenni.

Kun-Kodex. Codex Cumanicus bibliothecae ad templum divi Marci Venetiarum. Jegyzékkel és szótárokkal ellátva kiadja gróf Kunn Géza. Ára 5 frt.

Gr. Széchenyi István és az Akadémia megalapitása. Irta Szász Károly; gr. Széchenyi István arczképével. Ára 1 frt 50 kr.

Magyarország bányászatának kritikai története. Irta Dr. Wenzel Gusztáv. 8. rét. Ára 3 frt.

Adalékok a humanismus történetéhez Magyarországon. Kiadja a M. T. Akadémia irodalomtörténeti bizottsága, közzéteszi Dr. Ábel Jenő. 8-rét. Ára 1 frt 80 kr.

Az eltünt régi vármegyék. A M. T. Akadémia történelmi bizottsága megbizásából. Irta Pesty Frigyes. Két kötetben 8-rét. Ára 5 frt.

A Szörényi bánság és Szörény vármegye története. Irta Pesty Frigyes 3 kötetben. Ára 7 frt.

Magyar hölgyek levelei. (1515—1709.) Kiadja Deák Farkas. 499 db. 8-rét. 464 lap Ára 2 frt.

Repertorium Dacia régiség- és felirattani irodalmához. Összeállitotta Torma Károly 8-rét 191 lap. Ára 2 frt 50 kr.

Bethlen Gábor fejedelem kiadatlan politikai levelei. Kiadta Szilágyi Sándor. Ára 2 frt 40 kr.

Kortan (Chronologia) hazai történelmünkhöz alkalmazva. Irta Knauz Nándor. Koszoruzott pályamunka. 4-rét. Ára 4 frt.

Régi magyar könyvtár. Az 1531—1711. megjelent magyar nyomtatványok könyvészeti kézikönyve. Irta Szabó Károly. — Nagy 8-rét. 47 iv. Ára 4 frt.

Révay Miklós élete és munkái. Jutalmazott pályamunka. Irta Dr. Bánóczi József 8-r. 496 l. Ára 2 frt 60 kr. — Az akad. könykiadóvállalat pártolói ezen munkát kedvezményi áron kapják.

Tmesvári Pelbárt élete és munkái. Irta Szilády Áron 8-rét. 135 lap. Ára 80 kr.

Régi magyar költők tára. Jegyzetekkel ellátva kiadja Szilády Áron. I. köt. Középkori költői maradványok. 8-rét 391 lap. Ára 2 frt.

Régi magyar költők tára. II. kötet: XVI. századbeli magyar költők müvei (Dévai Biró, Batizi, Erdősi-Szylveszter, Dobai, Sz. Horváth András stb.) Életrajzokkal, magyarázatokkal és szómutatóval Szilády Árontól. 8-rét 449 lap. Ára 2 frt.

Ottó Hermann

(Ohm C. O. utóda.)

Budapest, V. József-tér 5-dik szám alatt.

Családok, valamint iparosok használatára ajánlja igen gazdagon felszerelt legczélszerübb és legkedveltebb

varrógép-raktárát

valamint különféle szerkezetü kézi-varrógépeket is. A **Wheeler & Wilson Mfg. Co.** New-Yorkban, cs. és kir. udvari szállitók

egyedüli varrógép-raktára.

Különösen ajánltatnak az uj forgó-horog (Greifer) 8. számu varrógépek egyenes tüvel bőr- és posztó-munkákra, ezen gépek a jelenkornak legjobb gépei és az 1878. évi párisi világkiállitásnál a **száz arany nagy dij „Grand prix"** egyikével kitüntettek. 1084

KERTÉSZ TÓDOR, Budapest, Dorottya-utcza 1 sz.

nagyobbitott helyiségében *karácsonyi* idényre egy *kiállitást* megnyitott mű-iparczikkek, különlegességek és praktikus uj találmányokból, úgy a háztartáshoz, mint termek, szobák, játék-, étkező-, iró-, dohányzó- és munka-asztalok kiegészitéséhez, és pedig gyönyörü tárgyak *1 frton alul 200 frtig.* Ujdonságok Peluche vielle or, vadász és lovaglóknak biztonsági fegyverek, dísz vadász kurtok, vadászlakok feldiszitéséhez, kelet, indiai japani ritkaságok, kályha eszközök, Sèvre Cristaler és porczellán disz darabok Cuivre polie és nikl targyakban, pikánsan alakított Terra cotta figuráeskák, melyek a legkényesebb izlésnek is tetszést nyernek, virág-asztalok, macart boliétak, japáni keztyű-szekrények 1 frt 50 kr. Teljes iróasztal-készletek 3.50 től 115 frtig. Sakk asztalok, théa ü tök, szilárdon készült théa-asztalok és di fa szervirozó tálczák, chinaezüst evő eszkozok díszes album-asztalkák, Aquarium, **Kipróbált** *Remontoir* nikl zseb-óra 10 frt. Serkentő óra 5.50 től 8 frtig. Anoroid Barometer 7 frtól 38 frtig. Szinházi latesövek achromat üveggel, szép iró-mappak mar 70 krtol 30 frtig. Praktikusan berendezett utazó taskák 18 frtól 65 frtig. Flobert szoba- és madar fegyver 12 frtól 23 frtig. Uj Peluche kép-keretek és albumok dús választékban, latogató-jegy tálczák termek asztalára 5 frtól 40 frtig Kártya-prések, játékpénz szekrények, több tarsas játékkal berendezett szekrény 25 frtól 40 frtig. Vaj- és sajt tányérok 1.80-tól 10 frtig. Ékszer szekrenyek 1.75 től 27 frtig. Peluche munka és Toillette necessaire keztyű- és zsebkendő-szekrények 3.75-től 35 frtig. Csinos illatszer álványok üveggel 7 frtól 30 frtig. Bali ékszer simító gyémánt stb., Bali legyezők 2 frtól 40 frtig. Keleti dohányzó palaczkok, bor-, likőr- és sörös-készletek, pezsgő hüsitő, marmor gyümölcstálak, dohányzó készletek és dohány öblok.

Uj! Illatszer szétfuvó, virág-harmatositónak is hasznalható 1.20 tól 5 frtig.

Uj! Setétben világitó virágok és tűz-szerszám 1.50-től 2.50-ig. Gyertya-ernyők porczellánból, önmagukat alkalmaztatják a gyertya lánghoz 2 frt 40 kr. Réaumur hévmérő mint cserépnövény 2.50. Breloge irany 1.50-től 4 frtig. Dohánnyal tölthető szivar-szipkak, szivar alakban 50 krtól 1.30-ig. Egyleti korcsolyák 1.50-től 2.20-ig. Aczél 4 frtól 5 frtig. Ausztria és Halifax 7 frtól 8 frtig.

Uj mulattató társasjátékok és az ösmert sakk-táblák alakokkal 2.50-től 15 frtig. Zsebben hordható sakk és damm táblák alakokkal 1.40. Dominók 60 krtól 5 frtig. Lottó 85 krtól 10 frtig. Lóverseny 1.50-től 8 frtig. Várostrom 1.85-től 2.90-ig. Roulette 2 frtól 8 frtig. Tombola-kártyák nagy társaságoknak és 100 kártyával 4 frt.

Mulattató tanulmányos játékok fiúk és leánykáknak, festet szekrények 1 frtól 6 frtig. Hectograph 1.50. Uj Pamphographe (fénykép-kész.) 2.15-től 4.25-ig Rajzoló készülékek 45 krtól 4 frtig Fecskendő festészet 1.85-től 3.20-ig Szinházak 1.30-tól 12 frtig. Koczka (Cubus-játék) 50 krtól 1.50-ig. Uj zenélő Cubus 2.50. Türelem-játékok 65 krtól 6 frtig. 15-ös amerikai türelem-játék 25 krtól 50 krig. Makranczos négyszög 40 kr. Amerikai erős betűjáték 70 krtól 3.75-ig. Számoló-gép 1.50. Varázs-készülékek 2 frtól 8 frtig. Laterna-Magicák 1.25 krtól 20 frtig. Tájkép-szemlélő szekrények 1.85. Nyomdák 4.30-tól 13.50-ig. Lombfurész készletek 5.50-től 15 frtig. Himzőiskola 40 krtól 6 frtig. Fonó iskola 70 krtól 2 frtig. Parafa és pálczika rakás 1 frt. Konyha edények 20 krtól 2.70-ig. Kávé, théa és asztali edények 90 krtól 4.50-ig. Takarék tűzhelyek 60 krtól 8.50-ig. Baba furdő szobák 1 vagy 2 káddal 1.20-tól 2 frtig. Baba toilette dobozok 1.50-től 12 frtig. Babák nagy választékban 10 krtól 12 frtig.

Tombola-nyeremény összeálitások 5 frtól fölfelé. *Gyermekeknek:* Csorgók 25 kr. Gumi babák 30 krtól 5 frtig. Bohóczok 15 krtól 2.40-ig. Trombitak 25 krtól 2.20-ig. Fulemüle utánzó síp 25 kr. Sivító ördög 40 kr. Pléh kerepelő 10 kr. Uj zenélő búgó 40 kr. Szajharmonikák 10 krtól 2.50-ig Zenélő doboz 2.50. Uj citerák 1.80-tól 4.50-ig. Ércz czimbalom 50 krtól 8 frtig. Katonák 20 krtól 3.60-ig. Vasutak 40 krtól 7.20-ig. Képes konyvek 10 krtól 2 frtig. Állatok természetes szőrrel bevonva 55 krtól 8 frtig. Kocsik pléhből 30 krtól 6 frtig. Gép-műves játékok 1.40-től 24 frtig. Felállitható játékok 1.60-tól 4 frtig. Delej játékok úszó állatokkal 40 kr. Huszár csákók 30 krtól 1.85-ig. Puskák 50 krtól 3 frtig. Kardok 70 krtól 2.40-ig. Tabor, őrház alakra rakható, katonákkal 1 frt. Veloczipédló 24 frt stb.

Kedélyt derítő, uj tréfás meglepetési tárgyak: Itt a gólya! 1.30. Ajak ir 1.50. Behűtött sziv 65. Burnótos szelencze barátaimnak 1.50 Szerelem-házacska 1.30. Éjjeli lepke vadászoknak 90 kr. Gyorsszállitmány ládácska 1 frt Cosmetique Liebreich-tól 1 frt. Szer álmatlanság ellen 90 kr. Puderdoboz 1.40 Rozsahajken. 80 kr Huskivonat 80 kr. Ágymelegitő urak és hölgyek részére 85 kr. Sved tuzszerszám 10 kr. Szerelmes pár 1.60. Virágcsokor gyermekekkel 1.20 Szerencse malaczok 60 kr. Gólyák 40 krtól 1.60-ig. Egy éves önkéntes 90 kr. Pénzzsákok frttól 1.20-ig. Akasztófa kötél 1 frt. Pólyás gyermekek 1.20-tól 2 frtig. Szivarok 80 krtól 2.40-ig. Oriás szivar ¾ méter 1.20. Serviette 90 kr. Tányér eperrel 2 frt, heringgel 2 frt, tojással 1.80. Retek 1.60. Ugorka 60 krtól 1 frtig. Körtve 30 krtól 85-ig. Alma 30 krtól 75-ig Narancs 85 krtól 1 frtig. Citrom 30 krtól 1 frtig Boroscop szilvák jóslattal és tréfás tartalommal, urak és hölgyek részére, párja 1 frt.

Tréfás vexáló és türelemjátékok ugyszintén könnyen előadható varázsjátékok a karácsony és Sylvester estvékre.

Csillogó, ragyogó fényes karácsonfa-díszek: Uj karácsonfa-állvány vasból, gátolja a fának eldülését, minden fához alkalmazható 2.50, angyalok a karácsonfa tetejére 25, 35 kr. 1, 2 frt., lebegő angyalok 35 krtól 1.80 krig. Uj! ragyogó és meglepő gépmű a karácsonfa hegyére 1.50, szabadalmazott gyertyatartók tz. 35, 45, 60, 72 kr. 1, 1.20, 1.40, 1.60 1.80, 2.40, 3 frt., nagy, alakokat ábrázoló lámpák drb 1.50, lámpionok a fa hatásos kivilágitásához tz. 1.—, 1.40, ragyogó arany és ezüst reggharmat 20 kr, arany és ezüst hajszálak 60 kr., arany, rubin és ragyogó csillagok 40 kr. 1 frt., gyémánt cseppek tuczat 48 kr, gyémánt lánc 1 frt, üveg golyólánc 50 kr. üveg gyümölcs tuczat kr. 70, 90, 1.80, érczdiók tuczat 84 kr., fenyővirág érczből 1.40, 1.80 kr., ragyogó fenyővirág 84 kr., aranydiók kinyitható 15, 35 kr., tuczatja, válogatott Bonboniére 1, 2 frt., válogatott bonboniére Ballon tuczat 75 krtól 1.80 krig, különféle bonboniére 12, 15, 20, 25, 30 kr., virágkosárkak drb. 15 kr., gyöngysodrony a tárgyak felfüggesztéséhez 1 csomag 10 kr, mászó majom 35 kr, szines viaszgyertyácskák tuczat 20, 40 kr, meglepő gyertyácskák, egyszerre gyujtatnak meg tuczat 42 kr. Magnesium-sodrony electricus kivilágitáshoz Mtr. 85 kr Stearinnel töltött lampionok a karácsonfa kivilágitásához, igen czélszerű uj feltalálmány 10 darab 1.20. Az itt elősorolt tárgyakból egy karácsonfa feldiszitést összeállithatok aranyban a kivant árhoz 5, 10, 15, 20 forintért

Minden tárgyon a határozott ár ki van tüntetve. Irásbeli megrendeléseknél képes árjegyzékemmel szolgálok.

---

vonalzó-intézet, üzleti könyvgyár, emlékkönyv és diszkötések

könyv- és könyomda | papirkereskedés nagyban és kicsinyben

Karácsonyi és ujévi ajándékul.

A legujabb levélpapir monogrammal és egyéb jelvények, irómappa és szekrénykék berendezéssel és a nélkül, fényképalbum és naplók, szivar- és pénztárcza, bronca iróasztal garnitura és egyéb apróságokat iróasztal számára ajánl legolcsóbb árakon

Posner Károly Lajos magyar királyi udvari papirkereskedés **Erzsébettér 7, szám.** 1124

abroszoló-intézet és térképek kiadása

MOLL SEIDLITZ-POR.

Valódi csak, ha minden dobozon a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménynyel használt minden nemü gyomorbetegségek és emésztési bántalmak (min étvágytalanság, szorulás stb.) vértorlódás és aranyér bántalmak ellen.

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik ülő életmódot visznek.

Hamisitások biróilag üldöztetnek. Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

Francia borszesz és só.

A legmegbizhatóbb önorvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, üszök, gyuladt szemek, hüdés és mindennemü sértéseknél stb. stb.

Palaczkban használati utasitással együtt 80 kr o. é.

Moll A. **gyógyszerész, cs. kir. udvari szállitó,**
Bécs, Tuchlauben.

Raktárak: Budapest: Török J. gyógyszer., Sshernhofer C. gyógysz., Uhl és Berczeller, Thallmáyer és Seitz, Kochmeister Fr. utódai, Neruda Ferd., Hofmann J., Szilber A. és Halbauer testvéreknél, Szenes E., Brázay Kálmán, Pataky C. gyógysz. 93

MENTHIN.

FEJ, VÉR, GYOMOR. | Legjobb szer **rosszullét, gyomorfájdalmak, hasmenés, fogfájás stb. elien.** | SZÁJ, FOG, BŐR

Mint legkitünőbb gyomorszer!
Görcscsillapitó!
Mint fogcsepp és szájviz!
Mint toilletszer!
MINT FRISSITŐ ITAL!

Egy üveg ára 50 kr. Postai szétküldéssel a mikor legalább két üveg küldetik **1 frt 10 kr.** 944

Főraktár Osztrák-Magyarország számára Bécs: gyógyszertár „zum heiligen Leopold" Stadt, Spiegel- és Plankengasse sarkán a Grabenhez közel, valamint Bécsés a vidék minden hirnevesebb gyógyszertárában

Philipp Neustein Apotheker

Uj sorsjegyek
a földhitel-Intézet

3% záloglevél sorsjegyei

évenként 6 huzás.

Február 15-én. April 15-én. | Junius 15-én Augusztus 15-én. | Október 15-én. Deczember 15-én.

Főnyeremény 50.000 forint.

A 3%-os záloglevél sorsjegyek különös előnye;

A 100 frtos legkisebb nyereménynyel kisorsolt sorsjegyek a további nyeremény huzásokon is részt vesznek, miáltal alkalom van nyujtva

egy sorsjegygyel két nyereményt

is csinálni.

Árusitjuk a 3% záloglevél sorsjegyeket mindenkor

pontosan a napi árfolyam szerint

Ezen dijkötvények törvény szerint a községek, társulatok, alapitványok tőkeinek, továbbá árva és letétipénzek gyümölcsöző befektetésére és katona házassági óvadékkép alkalmazható.

Első huzás 1881. február 15-én,

Bécs, Wollzeile 13. **„MERCUR"** Ch. Cohn Wollzeille 13.
kiadóhivatalának váltóüzlete. 1663

F. é. deczember 1-én a Windischgrätz herczeg sorsjegyek főnyereménye egy általunk kiadott részletiven nyeretett. 1111

Magyar regények

rendkivüli leszállitott áron!

A VILÁG URA. Regény DUMAS SÁNDOR, GRÓF MONTE-CHRISTO, czimü regény folytatása és vége. 24 képpel, 1187 lap. Ára 6 frt 25 kr helyett **most csak 3 frt.**
BADÉRE A. Egy rossz asszony. 1 frt helyett **csak 40 kr.**
DU BOISGOBEY. A piros rózsa lovagjai. (A Carbonárik.) 6 kötet 6 frt helyett **csak 2 frt 40 kr.**
BRADDON M. E. Haggard Józsua leánya, 3 kötet 3 frt helyett **1 frt 20 kr.**
CHERBULIEZ. Noirel József. 2 kötet 2 frt helyett **csak 80 kr.**
COLOMB K. Renée kisasszony története. 60 kr. helyett **csak 20 kr.**
FÉVAL PÁL. Az ördök, 5 kötet 5 frt helyett **csak 2 frt.**
GABORIAU EMIL. A bukfenc. (III. Napoleon bünei.) 9 kötet 9 frt helyett **csak 3 frt 60 kr.**
JAIME A. Az abbé. 2 kötet 1 frt 60 kr. helyett **csak 80 kr.**
JAIME A. „A gonosz fiú." 2 kötet 1 frt 60 kr. helyett **csak 80 kr.**
LETHRINGTON LORD. 2 kötet 2 frt helyett **csak 80 kr.**
MONTEPIN X. A grófnő titka. 5 kötet 5 frt helyett **csak 2 frt.**
MONTEPIN X. „Az őrültek orvosa." 8 kötet. Ára **csak 3 frt 20 kr.**
MORTIER A. A szörnyeteg. 2 kötet 2 frt helyett **csak 80 kr.**
NAGYVÁTHY K. Krisztina, 2 vastag kötet 3 frt helyett **csak 50 kr.**
PIERCE E. Szivek harcza, 3 kötet 3 frt helyett **csak 1 frt 20 kr.**
PONSON DU TERRAIL. Rocambole végküzdelme. (A hires „Rocambole" regény vége.) 7 kötet 7 frt helyett **csak 2 frt 80 kr.**
PONSON DU TERRAIL. Judásfiak, 3 kötet 1 frt 50 kr. helyett **csak 75 kr.**
STRETTON H. A legujabb botrány. 3 kötet 2 frt 40 kr. helyett **csak 1 frt 20 kr.**
SUE J. Párisi titkok 6 vastag kötet 7 frt 50 kr. helyett **3 frt 80 kr.**
TISSOT V. ÉS AMÉRÓ C. Montretout grófnő. 3 kötet 3 frt. helyett **csak 1 frt 20 kr.**
TÓTH J. A nagyvilági nő. 2 kötet. 2 frt helyett **csak 75 kr.**

Megrendelések intézendők: **DOBROWSKY és FRANKE**
Budapest, IV. egyetem-utcza 2. könyvkereskedésébe.

IGÉRVÉNYEK.

Huzás már január 1. és 15-én.

Hitel-sorsjegyekre csak 5 frt | Bécsi sorsjegyekre csak 2½ frt. | Tiszai sorsjegyekre csak 2¼ frt

már bélyeggel együtt. Mindhárom csak **9** frt

sorsjegyek részletfizetésre.

Salzburgi sorsjegyek eladom 2 frtos 15 havi részletre, fő nyeremény 20.000 frt évenként 2 huzás.

Insbrucki sorsjegyek eladom 1[?] havi részletfizetésre csak 3 frtjával, főnyeremény 3[?].000 frt, évenként huzás.

Krakói sorsjegyek eladom 4 havi részletfi etésre csak 2 frtjával, főnyeremény 10000 frt, évenként 3 huzás.

Hitel sorsjegyek eladom 2[?] havi részletfizetésére csak 1[?] frtjával, főnyeremény 2[?]0.000 frt, évenként 4 huzás.

Bécsi sorsjegyek eladom 8 havi részletfizetésre csak 5 frtjával, főnyeremény 2[?].000 frt, évenként 4 huzás.

Tiszavölgyi sorsjegyek eladom 25 havi részletfizetésre csak 5 frtjával, főnyeremény 100.000 frt, évenként 3 huzás.

Braunschweigi sorsjegyek eladom 15 havi részletfizetésre csak 5 frtjával, évenként 6 huzás, főnyeremény 240.000 V. B. márk aranyban.

Szászmeiningeni sorsjegyek eladom 11 havi részletfizetésre csak 2 frtjával, főnyeremény 12.000 frt o. é. évenként 6 huzás.

Az első részlet lefizetése után a sorsjegy azonnal a vevő tulajdonát képezi, s az illető már a legközelebbi huzásnál januárhóban valamennyi nyereményre egyedül játszik.

LŐRY J. **bank- és váltóüzlete Budapest, hatvani-utcza 17. szám**

Figyelemreméltó mellékkereset,

Mind en rangu egyénnek üzletem képviselete által nagyobbmérvü proviziót szerezhet.

Előfizetési felhivás.

188[?]. október 1-én egy egész évi előfizetést nyitottunk a

„MAGYAR MERCUR"-ra

mely magyar-német szövegben havonként 2-szer jelenik meg és pedig közvetlen minden jelentékenyebb huzás után, könnyen érthető és czélszerü tabellás áttekintéssel, közli a hiteles huzási jegyzéket, továbbá a hátralékokat t. i. a kisorsolt, de még át nem vett nyereményeket ennélfogva a sorsjegy birtokosokra nézve nélkülözhetlen közlöny. — Előfizetési ár bérmentesen házhoz küldve vagy a posta u ján egy egész évre csak **2 frt.**

A „MAGYAR MERCUR" kiadóhivatala hatvani-utcza 7. szám Budapesten. 112[?]

„HA-AUR"

önvilágitó tárgyak gyára

WEISS és MANDL

Bécs, II. Castelligasse 24.

különlegességek: önvilágitó asztali gyujtószer ugy szalon valamint svéd gyufáknak elegáns kivitelben ebenfa broncee-álony és Cuirreből csiszolva.

HA-AUR világit éjjel, láng nélkül brillians szép violaszinü fénynyel, mely intenzivitása soha sem csökken.

Egy darab ára 1 frttól felfelé.
Vidéki megrendelések utánvét mellett. 1123

Egyedül valódi

Wilhelmsdorfi malátakivonati chokolade

igen tápláló és könnyen emészthető.

ÁRAK: 46 kr, 61 kr, 81 kr, 1 frt 1 kr, 1 frt 51 kr ¼ kilója.

12-szer kitüntetve.

Küfferle Józs. és társa
Bécs.

Fiókok Budapesten: váczi-utcza 13. és hatvani-utcza 15. sz. Steden József Buda, viziváros, főutcza. Fanta Károly fürdő-utcza. 20

Egy 4—5
gymnasiumi

osztályt végzett jó házból való fiu gyakornokul gyógyszertáromban alkalmazás talál. — Bővebb értesités **Medveczky István Gyulánál** gyógyszerész Nagy-Kőrös.

Mintaládácskát

½ kilo finom **orosz karaván teával** és 2 üveg (á 7/10 lit) fin. **Jamaika rummal** szétküld 5 frt utánvét mellett bérmentve a ládát ingyen

BIEBER ANTAL
teakereskedő 821
Budapest, dohány-utcza 3.

Pain-Expeller horgonnyal *nagyon jó háziszer.*

---

200 egézen 500 frt

annak, ki egy magasabb **mezőgazdasági** hivatalnoknak, ki 15 éve egy jelentékeny gazdaságot vezet, egy más illő állást szerez. Iratok czimzendők W. J. 1664 „mezőgazdaság", Haasenstein és Vogler-hez Budapesten.

Az

ARANYOZOTT ÁRUK GYÁRIRAKTÁR

Budapest, fürdő-utcza 10. Mocsonyi-ház ajánlja kitünő gyártmányait mint **tükrök, állótükrök** és minden e szakmában vágó czikkeket, **lámpák, csillárok** dus raktárát nagy választékban **igen mérsékelt árakon.**

Legszebb

karácsonyi és ujévi ajándékokul

ékszerek és **órákban** bámulatos olcsó gyári árakon a hivatalos próbával ellátva 1116

Grünberger Armin Bélánál
BUDAPEST, 4. király-utcza 4.

arany gyürük 1 frt 70 krtól, nyakérmek frt 3.90, melltük frt 1.80, Rem. órák 8.90, arany hölgyórák frt 18, arany lánczok 16 frt, joujous 90 kr, kereszt és collier lánc frt 4.80, 6 pár ezüst evőkészlet frt 7.20, ingó-óra 2 frt 75 krtól felfelé. — Vidéki megrendelések utánvét mellett, nem tetsző áru minden akadály nélkül kicseréltetik.

Ugyanott kapható az egész Európában elterjedt hires magyar, német és franczia nyelvben megjelent könyv. | Az elgyengült férferő Ára 1 frt 50 kr

Titkos betegségeket

és a tehetetlenséget
(elgyengült férferő)

továbbá *bőrbajokat, vizelési nehézségeket, hugycső szüküléseket,* friss és idült *nyákfolyást,* nőknél az ugynevezett *fehérfolyást,* a bujakórok fekélyeit és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban, *katonai és polgári* főkórházakban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok s buvárlatak nyomán kiválóan tartós siker biztositása mellett bámulatos gyorsan s alaposan gyógyit (ujon keletkezetteket 48 óra alatt)

speczialista WEISS J.

gyak. *orvos, sebész és szülész,* az itteni cs. k. katonai *főkórházban* volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes s tiszteletbeli tagja, és több kitüntetés tulajdonosa. 21

Rendelő intézet: Budapest, belváros, koronaherczeg-(uri)-utcza 8. szám, bemenet a lépcsőn.
Naponkint délelőtt 7—10-ig, d. u. 1—4-ig, este 7—8-ig.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában. Károly-kaszárnya (rostély-utcza 8. szám)

Az „EGYETÉRTÉS" első melléklete.

349-ik számához. Szombat, 1880. deczember 18.

Kossuth „Iratainak" II-ik kötete.

A politikai, történeti és irodalmi tekintetben egyaránt epochálisnak mondható nagy münek, melyet oly páratlan érdeklődéssel fogadott a magyar közönség, második kötete is előttünk fekszik, noha nyilvánosságra bocsátását csak karácsony napjára tüzte ki a kiadótársulat.

E második kötet ott veszi föl az események fonalát, a hol az az első kötetben megszakadt: a villafrancai békénél. Rövid bevezetésében, melyet egész terjedelmében hozott nyilvánosságra lapunk, megszólalni halljuk azt a szomoruan elegikus szózatot, mely már az első köteten is végig rezgett, mint a harangszó, s mely e kötetnek még fokozottabb mértékben teszi alaphangját. Halljuk a hűnek maradt honfi busongó panaszát a nemzet saját kezei által romba döntött oltár fölött, mely arról tanuskodik, hogy a magyar függetlenség ősi vallása nem tartozik többé Magyarországon „a törvényesen bevett vallások" sorába s a jog törvénynyel lőn megtagadva. Az e fölötti keserv csak abban talál némi csillapulást, hogy a hazánk eltiprott államjogának s a nemzet függetlenségi aspirácziójának képviseletére hivatott magyar emigrácziótól a történelem nem fogja megtagadhatni annak elismerését, hogy hazafiui kötelességet teljesitett, mikor még a villafrancai csapás után is lankadatlanul folytatá a haza fölszabadítására irányzott törekvését, melytől, hogy a siker kilátása nem hiányzott, világosan bizonyitja e második kötet.

Megadta e kilátást egyrészt Európa s kivált Olaszország politikai helyzete a békekötés után, másrészt a magyar nemzet akkori magatartása. Kossuth e kettőnek ismertetésével vezeti be a jelen kötetet.

*

Az első fejezetben csodálatosan concis és világos képben vezeti élénk Európát. Előadja, hogy III. Napoleon nagy programmja: kiüzni az osztrákot az olasz félszigetről s ezt visszaadni önmagának, az 1859. jul. 11-én kötött villafrancai békében mivé zsugorodott. Olasz konfoederácziót hozni létre a pápa tiszteletbeli elnöksége alatt; Lombardiát az osztrák kezéből átszállitani a franczia császáréba s ettől a szárd királyéba; Velenczét bevenni ugyan az olasz konfoederáczióba, de meghagyni az osztrák császár koronája alatt; Toscanába és Modenába visszabocsátani az elüzött fejedelmeket; a pápát reformok behozatalára kérni föl s végül amnesztiát hirdetni, — ime ennyi volt az egész, amiért oly tömérdek vér ontatott.

Természetes, hogy ez az „eredmény" senkit meg nem nyugtathatott. Olaszország elkeseredett, Francziaország megütközött. Európa gyanakodni kezdett miatta. Általános lett a hit, hogy ez nem béke, csak állandó bonyodalmak kutfeje. Még a legmérsékeltebb angol közlönyök is kijelenték, hogy ez a béke rendszerré akarja szilárditani Ausztria tulsulyu befolyását Olaszország ügyeibe, holott a franczia császár a háboru czéljának egyenesen e befolyás kirekesztését vallotta, s az angol külügyér kijelenté, hogy a villafrancai egyezmény végrehajtásával, az osztrák császár, a pápa által pártoltatva, s a restaurálandó két osztrák főherczeg által támogatva, okvetlenül tulnyomó befolyást gyakorolna az olasz konfoederaczió tanácsában. Az osztrák császárnak sem akarata nem lehet, sem tehetségében nem állhat a konfoederaczióban másként, mint a hatalmas osztrák birodalom uralkodója jelenni meg. Hatalma osztrák lesz; eszközei, nézetei osztrákok lesznek. S ez oly állapotot teremtene az olasz félszigeten, mely rosszabb volna a háboru előttinél.

S itt fölsóhajt Kossuth: „Én istenem! Mi szomoru és végzetes itélet rejlik e szavakban azok emlékére, a kik szemet hunytak azon igazság verőfénye előtt, hogy az osztrák császár, a mig csak osztrák császár, sehol a világon, semmi minőségben nem lehet más, mint osztrák császár! Osztrák hatalmában, osztrák politikájában, osztrák eszközeiben, osztrák nézeteiben, osztrák érdekeiben! És vannak emberek, a kik csodálkoznak, hogy én haza nem megyek..."

A villafrancai békét az olasz kérdés szempontjából nem lehetvén kimagyarázni, önként fölvetette magát a kérdés: mit akarhatott Napoleon e váratlan, indokolatlan békével?

S itt érdekesen festi Kossuth, minő tápot adott ez mindenütt a nyugtalanitó gyanunak. Angliában azt hitték, a béke arra való, hogy a császár „más nagyobbszerü vállalatra" alkalmazhassa seregeit. Voltak kik Anglia invasióját gyanitották s készülődésre sürgették a kormányt, mintha Napolean már megüzente volna a háborut. És Anglia fegyverkezett. — Viszont Németország maga ellen hitte irányzottaknak a franczia császár föltételezett titkos terveit. Neki a Rajna kell, mondák s most lekötelezte magának Ausztriát, hogy ne segitse Németországot, ha ezt megtámadja. Az a Németország, mely pár hó előtt annyira buzgott Ausztria mellett, most ezt franczia zsoldba szegődött árulónak tekintette, ki eladta Németországot, hogy magát megmentse.

Akármire számitott a villafrancai béke aláirásánál Ausztria, arra nem számitott, hogy ez bevezető czikk lesz a prágai békéhez, mely őt Németországból kizárta. Pedig a németegységi mozgalom innen számitandó.

De Oroszország is gyanakodott, az egyetlen európai hatalom, mely kedvteléssel fogadta az osztrák elleni háborut. Kereken tudtára adta az angol tory-kormánynak, hogy teljeséggel nincs szándokában megfogni a kezet, mely Ausztriára halálos csapást mér. A németeknek meg tudtára adta, hogy ugy segitsék meg Ausztriát, hogy ő fegyvert fog ellenök s Poroszországnak területi engedményeket helyezett kilátásba Ausztria rovására, ha visszatartja Németországot a beavatkozástól. Sőt az ellen se volt kifogása, hogy a háboru a Duna-Tisza vidékére kiterjesztessék. Számitott rá, hogy az osztrák ház összeomlik. És ime! Nem csoda, ha a váratlan fordulat gyanakvó bizalmatlansággal tölté el Oroszországot.

De különösen Olaszország dicsőséges magatartása nyujtott a magyar emigrácziónak kilátást, hogy a honszabaditás váratlanul megszakitott fonalát ujra fölvehetik. Az olaszok nem ismerték azt a tant, mely a nemzeti függetlenség elalkuvását „bölcseség"-nek nevezi. „Előre Olaszország csillagával!" ez lőn a jelszó az olasz egység és függetlenség érdekében megkezdett harcz folytatására. Persze Velencze felé nem lehetett, mert azt a villafrancai kötés lehetetlenné tette. De ott volt Közép-Olaszország. Ott teremtettek bevégzett tényeket, melyeket a kiegyezett császároknak csak fegyverrel lehetett volna fölforgatni.

S itt Kossuth részletesen irja le, miként folytatódott az egyesülés nagy müve a potentátok megállapodásai daczára Parmában, Modenában, Toscanában és Romagnában. A hazafias elszántságnak ez események puszta elmondása is, gyönyörü apologiája. „Ők hazafiak voltak, irja Kossuth, ők Olaszországot egynek, függetlennek akarták s a nemzeti lét szent aspirácziója által lelkesitve, érezték, hogy nemzet csak ugy igérhet magának jövendőt, ha határozottságával a helyzet magatartására emelkedve, nem a nehézségeket latolgató meghunyászkodás gyáva „bölcseségétől", hanem a semmi áldozattól vissza nem riadó kötelességérzettől kér tanácsot. Szédül ősz fejem belé, amint ez eszmeláncolat gondolatimat oda viszi, hol az erkölcsi világ ez örök törvénye oly végzelmesen megszegetett!"

Az emlitett olasz tartományok nemzetgyülései egytől egyik kijelentették, hogy Viktor Emánuelt ismerik el királyokul, senki mást. Rómát, Umbriát és a Márkákat kivéve egész Olaszország nyilt ellenszegülésbe helyezte magát a villafrancai béke állapodásaival. Pedig Napoleon a fegyveres erőszakot kivéve mindent elkövetett, hogy az olaszokat engedelmességre kényszeritse, hogy hagyjanak fel egységre törekvésükkel, vessék magokat alá Ausztria akaratának s fogadják vissza az osztrák császári sas alá menekült főherczegeket.

Nem sikerült. Olaszország egyetértett. Még Mazzini is a hajthatatlan republikánus gyönyörü levelet intézett Viktor Emánuelhez, a királyhoz, biztatva őt, hogy haladjon a megkezdett uton, legyen nagy, mint a munka, melyre őt isten rendelé, legyen magasztos, mint a kötelesség; legyen vakmerő, mint a hit; mert a mely nap kész lesz a király Piemont koronáját Olaszország egységeért zálogba adni: az nap fogja fejére tenni Olaszország koronáját. „Én, mint republikánus, — ugymond — kész vagyok számüzetésben halni meg, hogy ifjuságom hitét sértetlenül megtartsam; de bensőséggel fogom e számkivetésben is kiáltani: Elnök vagy király, isten áldjon meg téged és a nemzetet, melyért te mertél, te győztél!"

Napoleon a felburjánzó bizalmatlansággal szemben, szükségét érzé maga is megkisérleni Európa előtt igazolását villafrancai „csinálmányának." Az igazolás nem sikerült s kényszorü mentegetődzés szinében tünik föl. A hogy Kossuth a franczia császárnak Laquerronière ügyes tolla által a hivatalos „Moniteurbe" irott czikkeit és érveit összetöri, az a diplomatikai polemiának kiváló példányképe. Rendkivüli bravourral veri meg minden állitását, kimutatva, hogy nem mond igazat. De nem több szerencsével szabadul meg keze alól az a manifesztum sem, mely egy héttel a villafrancai békekötés után Laxenburgban látott napvilágot, s mely szintén hatalmas érveket szolgáltat Napoleon mentegetődzésének alászállitására. Napoleon, a győztes azzal menté a féluton megállás hibáját, hogy porosz-német fegyveres avatkozás fenyegette. A megvert bécsi udvar pedig azzal mentegette a mindenesetre megalázó béke elfogadását, hogy a háboruban részt nem vett három nagyhatalom még terhesebb föltételü mediáczióban állapodott meg, mint a minőt Napoleon önként megajánlott. Ez utóbbi állitást Kossuth maga a három nagyhatalom hivatalos nyilatkozataival czáfolja meg s elmondja ő maga, hogy miért fogadta el Ausztria a békeajánlatot.

Elfogadta, ugymond, két oknál fogva. Először azért, mert a háborut siker kilátásával többé nem folytathatta. A „népeihez" intézett manifesztum ugyan arra az állitásra ragadtatta magát, miként „sem erőben, sem bátorságban meg nem fogyatkozott serege számára még azon lehetőség is megvolt, hogy az ellenségtől a kivivott előnyöket tán még ujra kicsikarhatja". A tény pedig az, hogy a franczia-szárd hadsereg Solferinonál, San-Martinonál nemcsak ütközetet nyert, hanem döntő győzelmet vivott ki. Ez ütközet után az osztrák hadak nem egy visszavonuló sereg voltak, mely tömören együttart, hanem egy sor- és rend nélkül iramló vert had, melyet csak üldözni kellett volna, hogy szétbomoljon. Az osztrák hadsereg fegyelmi kötelékeiben annyira meglazult, erkölcsi összetartásában annyira megbomlott, hogy nyilt téren csatát többé el sem fogadhatott. Annak a hadseregnek, igen, de igen nagy része nemcsak nem volt lelkesedve a háboru czélja, indoka iránt, de sőt annyira nem érzett kedvet verekedni, hogy a solferini ütközet alatt a fegyelem felbomlasa véres jeleneteket idézett elő tisztek és legénység között. Én magam is hallottam, mondja Kossuth, a buffalorai állomásnál összehalmozott osztrák sebesült fogoly tisztektől, kik nem tudván, hogy kivel beszélnek, még csak azt sem, hogy magyar vagyok. — haragos boszankodással panaszlották, hogy a magyarok és horvátok nem akartak verekedni. Ez volt az egyik ok, a miért Ausztria a felé kinyujtott békejobbot elfogadta. Elfogadta, mert demoralizált, vert seregével tarthatta volna ugyan magát még Verona erőditvényein belül — mig a hires várnégyszög meg nem kerültetik, — de nyilt téren csatát többé el nem fogadhatott; szövetséges segitségre pedig, saját vallomása szerint, nemcsak nem számithatott, de még reménye sem volt. — A másik, még ennél is döntőbb ok az, hogy el nem fogadni a békét annyi volt volna, mint az osztrák dynasztia lételét koczkáztatni.

Ha a villafrancai béke közbe nem jő, a háborunak lehetetlen volt volna Magyarországra is ki nem terjedni. Ennek lehetőségére Napoleon herczeg nem mulasztotta el Ferencz József császárt figyelmeztetni, midőn vele Veronában a béke felől alkudozott. — Bianchi Nicoméd, kinek hiteles adatok állottak rendelkezésére, diplomacziai történelmének VIII-ik kötetében ezeket irja:

„Napolen herczeg 4 és fél órakor érkezett Veronába. — — — 6 és fél óra volt, midőn az osztrák császár felkelt székéről s azt mondta a herczegnek: Ön nem győzött meg engem, hogy föltételei elfogadhatók és nem tett nekem semmi engedményt. Gondolkoznom kell s tanácskozásra van szükségem".

„Ám legyen, — mondá a herczeg. De nekem parancsom van 10 órakor Valleggióban lenni, tehát fél 9 előtt el kell indulnom. Uralkodóm sajnálni fogja, ha tagadó választ kapna. A háboru tüze ujra kigyuland, s a forradalom elönti egész Olaszországot s tán Magyarországot is."

Ez hatott. Nyolcz órakor a békeelőzmény Ferencz József császár által aláirva, már a herczeg kezében volt.

De — folytatja Kossuth — a háborunak lehetetlen is volt volna Magyarországra ki nem terjedni, mert e kiterjesztés a háboru folytatásának hadtani kénytelenségét képezte. Az a hadvezér a bolondok-háza jelöltjének mutatta volna magát, a ki homlokával neki ment volna a Mincio és Addige közti várnégyszögnek, s annak háta mögött ellenségét szabadon hagyta volna erőt erő után huzni ki birodalmából, mig ő homlokával a falakat döngeti. Ausztria hatalmát nem azon falaknál lehetett megtörni. Csak Magyarországon, csak Magyarország által lehetett. Az osztrák ház minden birtokai közt csak Magyarország nyujthatott oly tért egy stratégiai túlszár nyalásra, mely egy vagy más külhatalom fegyvereavatkozásának veszélyét a lehetség minimumárs szállithatá le. S a ki megfontolja, hogy minő volt akkor a közszellem a tiz év óta minden érzelmeiben, minden érdekeiben a düh legfelsőbb fokáig sértett Magyarországon; a ki számba veszi, hogy minő felbomlasztó hatást gyakorolt volna az osztrák hadsereg magyar ezredeire s valószinüleg a horvátokra is az, ha mi a szabadság zászlóját egy franczia hadsereg oltalma alatt felütjük; annak lehetetlen velem egyet nem érteni abban, hogy az osztrák részről a villafrancai békét el nem fogadni annyi volt volna, mint a habsburg-lothringiai ház lételét — mondhatnám — reménytelenül koczkáztatni.

E veszély elháritása a már különben is elveszett Lombardiáról való lemondással bizony nagyon olcsón lett megvásárolva.

Párisban akkoron egy magas állásu államférfiunak tulajdonitott élczezet keringett: „Mi szép háborut csináltunk, de Ausztria szép békét csinált."

Az osztrák ház még ez alkalommal is elmondhatta, mint a multakban már többször, hogy ha bajba keveredik, mindig akad valami könyörületes lélek, a ki megmenti. Az ily „jó szerencsét," melynek létoka nincs, a történelem logikája végre megunja. A ki megéri a legközelebbi bajba keveredést, tapasztalni fogja, hogy már megunta; de bizony bizony mondom: a bécsi udvar szép rud fogadalmi viaszgyertyával tartozik III. Napoleon emlékének.

A magyar emigráczió elhatározása tehát: ernyedetlen buzgalommal folytatni a haza függetlenségére irányzott törekvéseket, — a helyzet által tökéletesen indokolva volt. Mert kettő közül egynek okvetlen meg kellett történni; vagy annak, hogy Ausztria az elüzött osztrákházi fejedelmek visszahelyezése végett fegyverhez nyul, s igy a háboru közte s Olaszország közt azonnal ujra kitör; vagy annak, hogy az osztrák nem mer az annexió megakadályozása végett fegyverhez nyulni, — s ekkor Közép-Olaszországnak egyesülése Piemonttal bevégzett ténynyé válik, s ez erőszaporodás mellett előbb-utóbb maga a turini kormány fogja Velencze felszabaditását munkába venni. A felől pedig nem lehetett kételkedés, hogy akármikor tör is ki ujra a háboru az osztrák s az olaszok közt, — ez utóbbiaknak a magyar szövetségre szükségök leszen, azok tehát nemzetünk függetlenségi vágyát okvetlenül felveszik számitásaikba, hacsak a magyar nemzet függetlenségi aspiráczióról önként le nem mond. Mi nem hittük — s ezzel rekeszti be Kossuth könyve első fejezetét — mi nem hihettük, hogy erről valaha lemondhasson; ennek csak feltevése ellen is fellázadt lelkünkben a józan ész, az önfentartás természeti ösztöne, a vallásos kegyelet nemzeti multunk szent hagyományai iránt, a kötelesség-érzet nemzeti jövendőnk iránt, s az önzetlen honszeretet religiója. Mi tehát szent kötelességünknek ismertük folytatni a közvetitő kapocs szerepét az események fejleményei s a magyar függetlenség igaz ügye között.

*

A második fejezetben Kossuth Magyarszország hangulatát festi a villafrancai békére következő időben. Hajnik Pálnak nemeskéri Kiss Miklós ezredeshez intézett egy levelével jellemzi azt a konsternácziót, melybe a meglepő békekötés a hazai közvéleményt ejtette. „A világosi katasztrófa után nem volt oly nagy s oly általános a levertség — mondja a levél — mint midőn két napra rá, hogy Fiumét már allarmirozta a franczia tengernagy, azt kelle olvasnunk, hogy a béke megköttetett. Soha pompásabb alkalma nem lesz senkinek a világon egy egész országot maga iránt örökös hálára kötelezni, mint lett volna Napoleonnak, ha követte volna azt az utat, melyet az elnyomott népek istene oly dicsően ujjal mutatott neki. Oly készen állottak itt nálunk a dolgok, hogy csak egy vörös nadrágost lássunk és a világ oly nagyszerü látványnak lett volna tanuja, hogy bámult volna, s Európa elmondhatta volna: „Ez már aztán nemzet, ebben van életerő, ennek élni kell!" Nem talált volna itt léha, erélytelen, gyáva népségre, itt fiatala, véne, gazdagja, szegénye, szóval minden osztály és nemzetiség mellé állt s imádta volna, mint a megszabadító Messiást, ki után már századok óta sovárognak. Ha még egy hétig késik a fegyverszünet, itt igen valószinüleg azonnal megkezdődik a hadd el hadd. Csak egy aczélütés a kovára s általános a felobbanás:"

Hajnik egy másik levele már arról értesit, hogy a levertség csak rövid ideig tartott, s jelszó lett, hogy „segits magadon is isten is megsegit." Az önuralom visszatért s csodákat mivel. S most Kossuth áttér a „nemzeti önérzet ébredésének korszakára", midőn a nemzet minden erélyével a nemzeti kultusra vetette magát s megragadott minden alkalmat, hogy törhetetlen ragaszkodását nemzetiségéhez kitüntesse s magát „élő magyar nemzetnek" mutassa föl. Jött a karácsony-ünnepély, melyet bámulatos spontaneitással ültek meg mindenütt, hol magyar élt. Nemcsak a fővárosban, nemcsak a magyar, de a német ajku városokban, kisded földmives falvakon, pusztákon, külföldi magyar körökben, s még a hadsereg magyar részeiben is. Divatban jött a magyar viselet, mire nézve Kossuth a következő észrevételt teszi: „Nemzeteknél, melyek nemzeti léte, egyénisége nem kontrovertáltatik, az európaitól eltérő öltözködés — igen helyesen — ünnepélyes alkalmakra tartatik fenn; a minden napi használatban oly különczködés volna, melynek sem indoka, sem értelme nincs. Hanem a mely nemzetnek nemzeti léte, nemzeti egyénisége örökös ostromnak van kitéve, az helyesen cselekszik, ha semmit sem hanyagol el, a mivel nemzeti egyéniséget alterálhatja a világ előtt".

Sok érdekes, részben kedélyes, de mindig jellemző apróságot is emlit föl Kossuth ez időből. „Nem tágitani!" ez lesz a jelszó, s azt épen a konservativ gróf Dessewffy Emil adja ki. Majd Scitovszky bibornok-primásnál van félszázados jubileum, melyen megjelennek az ország főbbjei, méltóságai s mig Albrecht akkori kormányzó is magyarul köszönti föl a jubiláló egyházfejedelmet s oly férfiak, mint Apponyi György, Széchen Antal, Jósika Samu, Cziráky János, kiket aulikusoknak ismer a közvélemény, oly áldomásokat mondanak, melyekre Rauscher bécsi érsek elrémülve kiált föl: „Das ist ja Wühlerei!" Károlyi Lajos gróf, kit osztrákságáért csaknem fölakasztottak, nem engedi, hogy Thun miniszter üljön a templomban a főherczegi emelvény melletti első székbe, azt Apponyi kanczellár foglalja el. Bartakovics érsek ez ünnepen mondott pohárköszöntőjét felkövetelik Bécsbe, hogy megbirálják, mire ő azzal felel: „Nincs meg, rögtönöztem." Jósika Samu irásban adja tudtára Rechberg miniszternek, hogy leczkéztetést tőle el nem fogad, Cziráky pedig, kinek Rechberg szemrehányást tesz, miként mondhatott kamarás e valóságos belsőtitkos tanácsos létére oly izgató beszédet, azt feleli, hogy ő előbb volt magyar és hazafi, mint kamarás és titkos tanácsos; ez utóbbi két minőséget, tessék, vegyék el tőle, a két elsőt — tessék vagy ne tessék — meg fogja tartani.

Ugyanily hangulat tölté el az ifjuságot, melynek lelkét még Thun rendszere se tudta megmérgezni. Hasonló hangulat uralkodik Erdélyben, s minden alkalom: muzeum alapitás, akadémia gyülés, kegyeletes emlékezés az elhunyt nagyokra emelvényül szolgál a magyar kérdés kimagaslásának.

S jön az ismeretes protestans patens, mely az államhatalom felügyeleti jogának rendelkezési joggá átváltoztatását kisérli meg, az alatt a hazug czim alatt, hogy a törvényesen bevett nem katholikus vallásfelekezeteknek önkormányzatot és szabad vallásgyakorlatot biztosit. A protestansok ellenszegülnek s nagyszerü támogatásban részesülnek a katolikusoktól, s lesz ebből is nemzeti ügy, melyben az egész nemzet együtt tart.

Ehhez járul az adók és zsarolások elviselhetetlen terhe, és behajtásuk körül a brutalitás, hol az embernek nem csak a birtokát, de végül őt magát is eladják az árverésen, mint a barmot, valami árendásnak, kinél tartozása hátralékát ledolgozni kénytelen. S jön végre a kerepesi uton eltemetett nemzeti vértanuk ünneplése, mely alkalommal Forinyákot meglövik s tizenöt embert megsebesitenek Prottmann rendőrei.

Mindezekről és sok egyébről a hazából érkező levelek utján részletesen és hitelesen értesül az emigráczió, a mit a czenzura alatt megjelenő hirlapokból nem tehet vala. A forradalom elkerülhetetlennek látszik. Ekkor terjesztetik el a „Tájékozás" czimü programm sok ezer példányban, 1790-ből József császár idejéből keltnek s deákból forditottnak adatván ki, mi azonban a rendőrségen kivül senkit sem ejtett tévedésbe. Ebben a nemzet kitartásra, de egyuttal türelemre is intetik s teendőknek az adó önkénytes fizetésének, a fölerőszakolt idegen nyelv használatának megtagadása, az idegen biróságok visszautasitása, a mult emlékeinek kegyeletben tartása és a takarékosság, szóval a legkiterjedtebb szenvedőleges ellenállás tüzetik ki. „Mert, ugymond Kossuth, a pezsgőbb ellenzéknél olyan volt a türelmetlenség, a nép zöménél az elkeseredés, hogy mi emigránsok, kiknek a hontalanság minden percze oly keservesen fájt, mi tartottuk magunkat a hazafiui kötelesség érzete által ösztönöztetve, befolyásunkat arra használni, hogy a nemzetet óvatlan kitörések koczkáztatásától visszatartsuk."

Az emigráczió két irányban igyekezett a haza függetlenségének valósitását előkésziteni. Egyfelől föleleveniteni Európa érdekét Magyarország iránt s a magyar kérdést a megoldásra váró napi kérdések közé sorozva tartani; másfelől fentartani az összeköttetést a hatalmi körökkel, melyeknél érdektalálkozásra lehetett kilátás.

*

Az elsőre eszközül szolgált a sajtó. Az ez irányban kifejtett tevékenységnek van szentelve a harmadik fejezet. Az volt a czél, hogy az európai sajtó minél szélesebb körben foglalkozzék a magyar ügyekkel s azoknak ugy szólván állandó rovatott szenteljen. E végből a sajtómüködést czélszerünek látszott akként rendszeresiteni, hogy vezetése egy kézben legyen. E központot az otthoniak lássák el adatokkal, melyeket a vállalat vezére vagy maga dolgoz fel, vagy kioszt különböző helyeken kiszemelt dolgozótársainak. A czikkek magyarországi levelezések alakjában voltak megjelenendők.

E müködés vezetése b. Jósika Miklósra, kitünő regényirónkra bizatott, ki föladatát Brüsselben Ludvigh János segitségével, Párisban Horn Ede által nagy buzgalommal és sikerrel végzé. Nem sokára a legtöbb világlap állandólag foglalkozott a magyar ügygyel, a mi nem csekély részben hatott vissza az itthoni szellem ébresztésére is, mialatt a kérdést odakinn tisztázta s kellő világitásba helyezte.

Érdekesek azok a levelek, melyeket Kossuth e fejezetben Jósika — mintegy 130 hozzá irt — levelei közül közöl s az utmutatások, melyekkel neki szolgál. E kis sajtóbureau, igen csekély részt kivéve az emigránsok anyagi áldozataiból tartotta fenn magát s igy nem is soká müködhetett, de rövid müködésének is meg volt a maga sikere, világszerte közérdekeltséget keltvén Magyarország iránt s buzditván ezt nemzeti törekvéseiben.

*

A negyedik fejezet a magyar ügy iránt Skócziában megindult lelkes tüntetést ismerteti. Kossuthot meetingek tartására hivták fel glasgowi barátai, ő azonban tudva azt, hogy mindenütt leleplezésekre számitanak a viszony felől, melyben az olasz háboru alatt a franczia császárral állt, s hogy a kérdésekre, melyekkel bizonyára ostromolni fognák, nem felel, barátai neheztelését vonja magára, mig ha felel, indiskrécziót követ el, melynek rossz következései lehetnek; nem fogadta el a meghivást, hanem egy nagyszerü levelet intézett a glasgowi bizottsághoz, melyben Magyarország és Ausztria helyzetét a háboru után kivált a közigatás, adózási és pénzügyi viszonyokat, a bécsi udvar politikáját, a non-intervenczió épen érvényre jutott elvét s azon jogczimeket ismerteti, melyeknél fogva Magyarországnak az angol társadalom rokonszenvére számolni joga van, érintve itt a protestansok ellen inditott hajszát s a testvéri érzületet, melylyel a magyar katholikusok protestáns testvéreiket támogatják, a mi Knox hazájában rendkivüli feltünést keltett s bátoritó határozatokat provokált a glasgowi népgyülésen.

Kossuth, mint érintők, nem vett részt a meetingben s itt érdekesnek látjuk közölni a jelen fejezet zárszavait, melyekben Kossuth önmagáról mint szónokról beszél.

„Azóta husz év mult el, — irja. E husz év mindent megváltoztatott. E változások sok érzékeny bánatot hoztak reám, melyeknek ürömpoharába a személyes elégedésnek csakis egyetlenegy parányi cseppje vegyül. Ilyen az, hogy a kötelesség érzete többé nem kényszerit hajlamaim erőszakolásával szónoklatokat tartani. Kivéve a czeglédi küldöttségnek adott válaszomat, husz év óta nyilvános beszédet nem tartottam. Életem e kényszer-szakmánya 1859. május végén be lett rekesztve.

Egykoron osztályrészemül jutott egy kissé belenyulni a történelem kerekének forgásába; hát mi türés-tagadás? — nem igen kecsegtethetem magam azon reménynyel, hogy ha meghalok, halálom hirét egy vagy más ujdonság-iró bevett szokás szerint, biografiai jegyzetekkel ne kisérje. Óhajtanám, hogy hagyjanak emlités nélkül eltünni; de nem remélem, hogy megtegyék, s mert nem remélem, — jegyzékbe teszek egy lélektani vonást, mely talán váratlan leszen, de melynek igazsága felől becsülettemmel kezeskedem. E vonás az, hogy én, a ki annyi beszédet tartottam életemben, hogy köteteket lehetne velük betölteni, nemcsak soha legkisebb hajlamot nem éreztem a szónoki professzió iránt, de sőt mondhatom: irtózatos lelki megerőltetésembe került, magamat e szakmányra elhatározni. Magányt kedvelő, hallgatag hajlamu ember voltam egész életemben. Hát mi vitt reá, hogy mégis belekontárkodjam a szónoklat mesterségébe? — A polgári kötelesség érzete az, a mi a dadogó Demosthenesből szónokot csinált; csakhogy neki csupán a dadogást kelle legyőznie, miszerint a polgári kötelesség ösztönének megfelelhessen; nekem sokkal többet, a lelki undort kellett legyőznöm. Igaz, nem is lett belőlem Demosthenes. Bizony mondom: nem. De az megtörtént rajtam, hogy tömérdek sok szó jött ki hallgatag hajlamu ajkaim közül. Ilyen furcsa az ember élete!

Hanem az is bizonyos, hogy a természeti hajlamoknak ily legyőzése a civismus által csak ott lehetséges, a hol a politikai intézvények a polgári kötelesség teljesitésére keresetlenül is könnyü alkalmat nyujtanak. Nekem megadta az alkalmat a megyei intézvény. Nemcsak iskola volt az, mely a magyar embert belenevelte a közéletbe, hanem erkölcsi biró is volt, a ki folyton hangoztatta a parancsot: „polgár! nyitva tartom előtted a sorompót, hát lépj a küzdtérre, teljesitsd kötelességedet a haza iránt!" — Ma már ennek is vége van. A megbecsülhetlen önkormányzati szervezetet, melyet ugyanazon törvényhozók, kik a parlamentáris kormányrendszert megalapitották, az alkotmányosság védbástyájának neveztek, az élettel fejlődni képes ez önkormányzati szervezetet a németséggel bélelt bölcseség a központositás élettelen gépjévé faragta, — s még kérkednek is bölcseségükkel. „Kultur-államról" beszélnek. Ez is egyik csodabogara a német bélésü észjárásnak, mely onnan importáltatott, hol a „Weltschmerz" termett.

*

Rendkivül becses része Kossuth „Iratai" e második kötetének ötödik fejezete. Sokszor hallottuk az óhajtást, vajha 1848—49-ki szabadságharczunk történetkönyvét ugyanattól a kéztől megirva birhatná a nemzet, mely annak a nagy korszaknak intézője volt. Senki nem állithatná annak szellemét hivebben a világ elé, mint épen az, a ki maga volt annak incarnacziója. Ime most e fejezetben ez óhajtást nagy részben teljesülve találjuk.

Kossuth, mint tudjuk, egyik főfeladatául tette volt Magyarországot a maga valóságában mutatni be a rólunk vajmi hiányosan és vajmi rosszul értesült világnak. E végből tartott fölolvasásokat Edinburgban, Glasgowban, Liverpoolban, Plymouthban, Magyarországról, a kérdésnek egy helyütt egy, más helyütt más részét tárgyalva tüzetesebben. E hat felolvasást most egészbe füzve s összekeresett jegyzeteivel kiegészitve veszi az olvasó.

„Beszámolok volt hazámnak arról, hogy minőnek ismertettem én a magyar ügyet a külföldön." Magasztos, nagyszerüségében megdöbbentő e beszámolás. Magyar ember, lelke mély megrendülése nélkül nem fogja ezt elolvashatni. Pedig Kossuth itt Angliának beszél, s még is hogy meg kell rezdülni hangjaira a magyar sziv legrejtettebb hurjainak!

Két feladat áll, ugymond előttem, vázlatát adni a 48—49-ki események természetének s megczáfolni az ármányos ámitásokat, melyekkel ellenségeink saját büneiket palástolandók, a világ közvéleményét tévutra vezetni s rokonszenvét tőlünk elforditani iparkodtak.

Első sorban a magyarok liberalitásának a nem magyar faju lakosok iránt szentel egy fejezetet, melyben meggyőző erővel háritja el a galádul ránk fogott elnyomási törekvéseket. Ezzel kapcsolatban a nyelvkérdést fejtegeti, áttérve Horvátországra és a panszlavizmusra, melyről azt állitja, hogy legelőször egy lengyel, és pedig Czartoryski Ádám herczeg penditette meg, midőn hazája szabadságában reményét vesztve, faji nagyság eszményképében keresett vigasztalást. Ismerteti a panszlavizmus lábrakapását, Gáj, Safarik müködését, a horvátok támadását ellenünk Jellasich alatt s hivatkozik Pestmegye gyülésén tett amaz inditványára, hogy jegyeztessék fel utasitásul Pestmegye követének az országgyülésre, hogy mi a hatszáz éves testvéries együttlétet, ugy látszik megunt horvát testvéreinknek teljes szabadságot ajánlunk elválni a koronától. Menjenek békével. Vigyék magukkal áldásainkat s legjobb kivánatainkat, hogy boldogok és szerencsések legyenek. Utal arra, hogy magok a horvátok voltak, kik megdöbbentek e gondolattól s isten nevére rimánkodtak, ejtsük el e gondolatot.

S mégis hogyan esett, hogy fegyverragadásra biratták magokat ellenünk? Itt Kossuth visszapillantást vet a harczot megelőzött reformmozgalomra, majd az alkotmány biztositására hozott törvényekről emlékezik, ismértetve Magyarország államjogát addigi törvényeink szerint, a 48-ki alkotmányt az osztrákház jellemző irtózását minden alkotmánytól, s a császári forradalom kezdetét. S itt egy oly érdekes részlet következik, hogy azt szószerinti idézetben közöljük.

A mint, igy ir Kossuth, a mint korszerü politikai javitásaink Pozsonyban az országgyülés mindkét tábláján keresztülmentek, országos küldöttség lett István főherczeg-nádor vezetése alatt Bécsbe menesztve, hogy a királyi szentesitést kieszközölje. Tagja voltam e küldöttségnek. Gőzösre szálltunk, a parton ezernyi ezerül összegyült nép öröm-kiáltásai között, mely minket magyar argonautáknak nevezett, kik utrakeltünk az igazság arany-gyapjának keresésére. A mint gőzösünk a Duna habjait szelve, előretört, felséges szivárvány-iv tárult fel a légben hajónk előtt, mint egy diadalkapu-boltozat a sokat zaklatott magyar nép soká késett boldogságának templomához. Az irás ama mythicus tüneményére emlékeztetett, melyet örök-szövetség jelének mond a hitrege isten és a föld élő teremtményei között. A természet is ünnepelni látszott a magyar nép loyalitását, melylyel békeszövetségre nyujtá ki kezét az őt századokon át méltatlanul sanyargatott fejedelmi ház felé.

Bécs forradalmi állapotban volt. A polgárvér kiontása miatt feldühödött nép kényszeritette az udvart, hogy a Windischgrätz parancsnoksága alatt állott harminczezer főnyi hadsereget a várostól több órai távolba elparancsolja. A város kapui a nép kezében voltak s a felfegyverzett polgárok nagy vigyázattal őrködtek minden ki- s bejárat felett. Ilyen volt Bécs a magyar „argonauták" megérkezésének idején.

De én még csak nem is álmodtam a dolgok felől, mik reám Bécsben vártak. Idegen földön idegen voltam, kit személyesen a császári városban alig ismert valaki, de még hangzott a hur a felvillanyozott bécsi nép szivében, melyet számára szabadságot követelő szavaim rezgésbe hoztak, — s én, az igénytelen idegen, oly határtalan ragaszkodással láttam magamat körülvéve, mely a válságok perczeiben a gyenge kéznek is hatalmat ad, hajtva vagy visszatartva, de belemarkolhatni a történelem kerekének küllőibe.

Lázasan ingerült százezer ember kiséretében érkeztem szállásomra. Este a nép frenetikus ujjongásai között myriád lámpa fényénél szemlét tartottam az utczákon felállitott ötvenezernyi polgári katona felett, s a mint a császári lak alá értem, melynek sötét, hallgatag ablakai mögül a büszke császárok ivadékai remegve lesték a végzet itéletét, végig czikázott agyamon a gondolat, hogy mi történhetnék a Burgnak ügyefogyott gazdáival, kiknek minden oltalma csak a Burg udvarán tanyázott két dragonyos-századból állott, s kik előtt az elzárt városból minden kimenet elvágva volt; mi történhetnék velük egy negyed óra alatt, ha én a körültem tátongó puskaporos aknába az élő szó szikráját vetném bele, ott, a hol az irott szó is lángot gyujtott, mely az absolutismus százados épületét elhamvasztotta. De engem, ki csak igazságot jötrem keresni hazámnak, nem vitt kisértetbe az alkalom.

Vártunk. Nap mult nap után s ők ott Burgban a kamarilla ármányának habjai által hányatva, határozatra jutni nem birtak. Megtagadni tőlünk az igazságot még nem volt bátorságuk, — megadni nem volt erkölcsük. Haboztak, lesve amaz ostoba valószinütlenségek egyikét, melyekkel a sors szeszélye a Habsburgokat a népek átkára oly sokszor megmentette, s ezt lesve, forralták a gonoszságnak terveit. Én megsokallottam a kinos bizonytalanságot, mely az általános forrongás közben Magyarországon a hosszutürés fonalát megszakithatná (a minek az ország fővárosában már is jelei mutatkoztak) és felmentem a Burgba egyedül, kiséretlenül s hiven előadva a helyzetet, kijelentettem, hogy határozott választ kivánok: akarnak-e hazámnak igazságot szolgáltatni vagy nem? — mert ha ily választ nem kapok, én megyek, a hová követi kötelességem hiv, s ha én elmegyek megmondani nemzetemnek, hogy igazságra nem számithat, tudhatják, hogy mi lesz a következés.

Erre a gyermektelen császár trónörökös-testvére: a hatalmat kezelő Ferensz Károly főherczeg, atyja annak, kinek hatalmát az oroszok czárja boldogtalan nemzetem nyakába lökte, azt felelé, hogy „ő felsége elismeri kivánságaink igazságát, szivesen is teljesitené, csak Bécs nyugodt volna, nehogy

ugy látszassék, hogy nem szabad akaratból, nem atyai szivének sugallatából, hanem forradalom nyomása alatt szolgáltatott hü magyar nemzetének igazságot."

„Adja nekem fenséged becsületszavát," — felelém — „hogy meg is adják s becsületesen meg is tartják, a mivel jog s igazság szerint nemzetemnek tartoznak, — s én nyugalmat szerzek az osztrák háznak Bécsben (ich schaffe Ruhe dem Hause Österreich in Wien.)"

„És az osztrák-ház önnek örök hálára lesz kötelezve", mondá a főherczeg és szavát adá és adott szavát meleg kézszoritással kisérte.

„Az egyedüli hála, melyet kivánok: igazság nemzetem iránt," válaszolám.

„Igazság! Ő tőlük! Nemzetemnek! — Irgalomnak istene, bocsásd meg nekem, gyarló teremtésednek, hogy ezt hinni elég balgatag voltam!

Felemelt fővel mondhatom, hogy eznap az osztrák-háznak leghivebb, legönzéstelenebb támasza én valék, s mert hittem a jó erejében a gonosz felett, tettem nekik szolgálatot, minél nagyobbat ember nem tehet.

És az igazság, melyre szavukat adták? — —

Szegény, szegény hazám! mire jutottál! — —

Azonban szavukat adták: én elmentem a várból számot adni az országos küldöttségnek eljárásom felől s helyeslését kapva, értekezésbe bocsátkoztam a bécsi mozgalom vezéreivel, kiket nem volt nehéz meggyőznöm, hogy a magyar reformok szentesitése Ausztria alkotmányos életének érdekében áll; megtétettek a rendelkezések, hogy Bécsben nyugalom legyen; én felkérettem a császárt István főherczeg által, hogy másnap tegyen nyilt kocsiban sétakocsizást a városban, fejemmel állván jót, hogy öröm s lelkesedés kitörésével fog fogadtatni.

Ugy történt. — Aztán gróf Batthyáni Lajos designált miniszterelnökünk (kinek loyalis hüségét később golyóval fizették meg!) és herczeg Esterházy Pál és én késő éjjel az udvarhoz hivattunk; István főherczeg a császárhoz vezetett, ki Ferencz Károly főherczeg jelenlétében tudtunkra adta, hogy nemzetünk kivánságai teljesittetnek; másnap a kir. szentesités ünnepélyes alakban megtörténik s gr. Batthyáni Lajos a független magyar felelős miniszterium alakitásával megbizatik . . .

Tárgy-összefüggésnél fogva közöljük itt az e fejezethez 2-ik szám alatt csatolt jegyzetet, mely a nyilvános fogadtatásra következő jelenetet irja le:

Miután a hivatalos eljárásnak vége volt, V. Ferdinánd császár-király István főherczeghez fordult s kezei kérőleg összetéve, gyermekded együgyüséggel kérte, hogy most már helytartója lévén, „maradjon helytartó s ne vegye el trónusát." (I' pitt' di', nim mir meinen Thron nit!")

Megindító jelenet volt*) — —. István főherczeg természetesen sietett a császárt tántorithatlan hüsége felől biztositani. — Öszinte lélekkel, könnyes szemekkel tette s adott szavához saját vesztére tántorithatlanul hü maradott. Mi más volna az ő saját sorsa, mi más egész Magyarországé, ha adott szavát, ha a családi kötelék iránti tekintetet minden más tekintet fölé nem helyezi.

Erre vonatkozólag Sumlán 1850. elején öszszeirogatott jegyzeteimben a következőket találom.

1848. szeptember elején Batthyáni Lajos és Deák Ferencz a miniszterium határozatából Bécsbe mentek, hogy az ország védelmére hozott törvények megtagadott szentesitésének kieszközlését megkiséreljék. — Ugyanakkor az országgyülés is száztagu küldöttség által tette meg az utolsó kisérletet, a bécsi udvart a hit és jog szentségének tiszteletben tartására reábirni.

Batthyáni és Deák távolléte egy napról a másikra huzódván, egy éjjel — későn éjfél tájban — István főherczeg magához hivatott. Siettem meghivásának eleget tenni. Egyedül volt. Nagyon izgatottnak találtam.

„Bocsásson meg, — mondá — hogy ily későn felzavartam. Nem tudok aludni. Nagyon nyugtalan vagyok. Nem kapok hirt Bécsből. Mit tud ön? Miként állanak a dolgok odafenn? Van-e remény?"

Elmondtam, a mit tudtam s az bizony nem volt örvendetes.

„Én istenem! — mondá a főherczeg — mivé lesznek szép reményeink! Hová fog ez vezetni! Mi lesz ebből!?"

*) Néhány nappal később (már a miniszterium megalakulása után) ujra . . . utolszor életemben — felmentem Batthyányi Lajossal Bécsbe, a végett, hogy a nemzetőrség számára fegyvert szerezzünk. Nem mutattam magamat az utczákon, nehogy zajongásra adjak alkalmat. Szobámban végeztük a szállitókkal dolgainkat. Hanem este elmentünk a Burgba Ferencz Károly főherczeghez. Értekezésünk közben a főherczeg panaszkodott, hogy nem győz eléggé a császár környezetére felügyelni, mert a Burgban is kisért a forradalmi szellem s vannak, kik a jó császár jóindulatával viszszaélnek. E napokban (folytatá a főherczeg) nagy zaj volt az utczán, épen a császár lakosztályának ablakai alatt; hozzárohanok s denken Sie sich mein lieber Kossuth (akkor még „mein lieber" voltam!) denken Sie sich, mit látok? A szegény császár (der arme Kaiser!) egy nagy veres-fekete zászlót lobogtat ki az ablakon s torka szakadtából kiáltja le a népnek: „es lebe die Constitution!" — a nép meg orditja fel: „es lebe der Kaiser!" Ez volt a zaj, denken sie sich!

Hjah! főherczegi szemnek az bizony különös látvány lehetett. De mennyi vér volt volna megkimélve, mennyi szerencsétlenség megelőzve s minő más volna az osztrák-ház jövendője, ha azt az erkölcsileg gyermekded, de ép azért jószivü királyt leeresztik Budára, hogy a vár ablakaiból Pest felé a trikolort lobogtassa! Minő erős volna most az a trónus! = „Was kein Verstand der Verständigen sieht, das übt in Einfalt ein kindlich Gemüth."

„Mi lesz? — felelém. Csak nem gondolja fenséged, hogy hazánknak feldarabolását s kitörlését az államok sorából, osztrák tartománynyá sülyesztését, a nemzeti létünkre mért halálos csapást gyáva megadással elfogadjuk. — Az emberiség legnyomorultabb söpredékévé lennénk, ha ezt eltürnők. — Tenni fogjuk nemzetünk szent örökségének megóvására, a mit őseink tettek: védeni fogjuk magunkat, lesz harcz, a jog harcza az önkény ellen, az igazság harcza az igazságtalanság ellen, a szabadság harcza az elnyomatás ellen. Lesz harcz, harcz a késig és szálljon a már is kiontott s még patakokban omlandó vér azoknak fejére, a kik kiontását okozták!"

A főherczeg kezeire boritva arczát, lihegő kebellel az előttünk fekvő asztalra borult s kis szünet után szemem közé nézve, mondá:

„Tehát harcz! Meggondolta ön, hogy a harcz mit helyezhet kilátásba?"

„Meggondoltam fenség. Egy oldalon koronát, más oldalon talán vérpadot."

A főherczeg az elborzadás jeleivel tekintett felém.

„Ne borzadjon fenséged, — mondám. — A vérpad csak nekünk juthat, s mi, ha isten ezt reánk mérte, zugolódás nélkül fogadjuk el a hazáért. Fenségednek csak a korona juthat."

„Csak nem teszi fel ön felőlem, hogy én unokatestvéremet trónjától megfosztani képes lehetnék?"

„A kérdés nem igy áll. Nem fenséged fosztandja meg. Azok fosztják meg, kik viszszaélve lelki-testi állapotával, az ő császári palástjába burkolózva, szakitják szét a hit szentségének kapcsát, melyet közte s a magyar nemzet közt isten és a történelem füzött. Hiszen csak ne tolakodtak volna közé s közibénk azok a konspiratorok, kik gonosz ármányaik keresztülvitelére a szegény gyámoltalan fejedelem nevével visszaélnek: mi azzal a jó urral meglehetnénk békében s magyar loyalitással, magyar hüséggel őrködnénk trónjának disze, biztonsága fölött. Isten látja a lelkemet: csak lennének igazságosak hazám iránt, az osztr. háznak sohasem volt hivebb alattvalója, mint én lennék. Fenséged tudja, hogy minő őszinte loyalitással jártam el ez egész válság alatt. Hanem fenséged biztos lehet benne, hogy a conspirator-clique, mely Magyarország vesztére tör, nem soká fogja hagyni azt a jó, de gyámoltalan urat trónusán; a mint a nyilt fellépés idejét elérkezettnek itélendik, azt a jó urat szépen félreteszik s a trónus üresen marad. Nem első eset lesz az ily félretétel az ausztriai ház történelmében. És az, a mit az a clique most velünk mivel, oly valami rettenetes, hogy nem volnánk erkölcsi érzettel felruházott teremtések, ha azon irtózatos clique tagjai iránt a kegyeletnek csak egy szikráját is érezhetnők. Az a trónus meg fog ürülni, de istenemre mondom: a kit az udvari conspiratió oda szánt, az csak a magyar nemzet holttestén juthatna oda; másként soha! Pedig e nemzet élni akar, nem fog meghalni senki kedvéért s nem oly könnyü lesz azt megölni, mint gondolják. — Hát méltóztassék megfontolni: még tisztán dynasztikus szempontból is nem sokkal jobb-e, hogy fenséged hagyja magát abba a megüresedő trónusba beleültetni, mintsem hogy az vagy üresen maradjon, vagy valamely idegen ház sarjadéka ültettessék belé, mely az osztrák háznak nem barátja. Magyarország fenséged uralkodása alatt hü szövetségese, hü támasza lesz az osztrák császári háznak. Ausztria s Magyarország, melynek egy fejedelem alatt mindig összeütköznek érdekei, két fejedelem alatt nagyon jó s egymásnak kölcsönösen hasznos szomszédok lesznek. És végre is, ha fenségednél a családi gyengédség scrupulusai oly mód nélkül nagyok, még a reversió eshetőségének lehetsége sem volna kizárva, ugy, hogy emberek s viszonyok változtatával a két korona ismét egy fejen egyesülhetne. Bizony bizony mondom: még dynasticus szempontból is tanácsosabb kezet nyujtani nekünk arra, hogy a magyar királyság mint „secundo-genitura" az osztrák dynasztiánál maradjon. — Aztán méltóztassék azt is fontolóra venni: mennyi vért, mennyi szenvedést háritana el fenséged e szegény, zaklatott hazáról, mely fenségednek is hazája, szülőfölde! Mi egészen más szint öltene a reánk kényszeritett önvédelmi harcz a külhatalmak apretiátiójában! Mennyire elsimulna utunkból minden diplomatikai nehézség, ha fenséged megkoronázása által Európát a monarchikus elv, a minden anarchikus rázkódtatásoktól ment rend s Európa érdekeinek tiszteletben tartása felől megnyugtathatnók."

A főherczeg végig hallgatott s aztán néhányszor fel s alá menve szobáján, megállt, s azt kérdezé:

„És ön gondolja, hogy ez nem találna ellenvetésre az országgyülésen a nemzetnél?

Mire én mosolyogva ennyit feleltem:

„Fenséges ur, nekem volt szerencsém felségednek nádorrá választatását előbb Pestmegye gyülésén javaslatba, utóbb az országgyülésen inditványba hozni. Hatalmazzon fel engem fenséged, bizalmasan reményt nyujthatni polgártársaimnak, hogy nem fogja nemzetem ajánlatát visszautasitani — és én fejemmel állok jót, hogy 24 órával azután, a mint a bécsi udvari konspiráczió evolucziója egy ily eseményre az alkalmat előhozza, az országgyülés oly lelkesedéssel fogja fenségedet Magyarország királyának üdvözölni, mint a minő lelkesedéssel kiáltotta fel felséged ősanyjához a „moriamur"-t. Nem áltatom magamat azzal, hogy fenséged méltónak tarthatá egy ily igénytelen embernek, a minő én vagyok, jellemére figyelmet forditani, azért kérem fenségedet, ne vegye e biztositásomat elbizakodott kérkedésnek. Én nem vagyok eléggé hiu, hogy az egykori angol Warwick-ok szerepét negélyezzem. Én semmi sem vagyok, de nem egyszer mutattam meg, hogy számba tudom venni nemzetem üterének lüktetéseit. Midőn fenséged tavaly első körutjából visszatért, én, mint az iparegyesület küldöttségének vezére, azon mondattal üdvözöltem fenségedet, hogy a nemzet behintette fenséged utjait a szeretetnek virágaival. — A minő igazat mondtam akkor, — esküszöm — oly igazat mondok most, is: hogy ha fenséged vissza nem utasitja tanácsomat, örömrivalgás közt fog a magyar nemzet szivéből e kiáltás felhangzani: „Éljen VI. István magyar király!" és e felkiáltáshoz lelkesült készséggel hozzáteendi azt a másikat is, mely tettekben testesülve meg, Mária Tereziát megmentette, midőn nem volt fejét hová lehajtania."

A főherczeg elgondolkozott. Aztán kezeit éghez emelve, mondá:

„Nem teszem! Nem tehetem! — Haldokló atyám kezére borulva esküdtem meg, hogy ezt semmi körülmények között soha tenni nem fogom. Jöjjön, a minek jönni kell: én eskümet meg nem szegem. Ne szóljunk erről soha többet."

Megilletődve tekintettem rá. Nehéz sohaj lebbent el ajkaimról. „Hát jöjjön, a minek jönni kell — mondám. — Én tisztelni tudom az érzelmet, mely ez elhatározásnak indoka, hanem az az eskü igen nagy szerencsétlenség! Szegény hazám!"

Eddig 1850-iki jegyzeteim . . .

Kossuth itt megható néhány sort szentel az utolsó magyar nádor emlékének. „Azóta 30 év mult el, irja. István főherczeg, ki korára nekem fiam lehetett volna, rég meghalt. Én még vonszolom az örömtelen élet terhét. Ő sokat vétett a „haza" ellen, a mint hátrahagyott irataiból megtudtuk. A „ház"-nak ellenben, melyhez tartozott, sokat áldozott, mindent! És azoktól, kikért ennyit áldozott, kapott jutalmul — számkivetést. Én, kinek nincs hazám, de volna, ha István nádor inkább magyar hazafi akart volna lenni, mint osztrák herczeg, én számba tudom venni helyzete nehézségeit, melyek őt ellentétes kötelességek közé helyezték; számba tudom venni az érzelmek viharát, mely lelkében dult, midőn Budát végkép elhagyá, s melyről bizonyságot teszen az, hogy még az iratok eltávolitására se gondolt, melyet őt annyira kompromittálták. S mert mindezt számba véve mindig éreztem, hogy az igazságos történetirásnak ki kell vonni e beszámitás rovatából azt a mi zürös pályáján inkább fatum volt, mint akarat: én rokonszenves részvéttel kisértem elzüllött életét s a helyett, hogy pálczát törnék nevének emléke fölött, bánatos illetődéssel mondom: nyugodjanak békében az életczélt vesztett, korán elhunytnak porai! . . ."

Kossuth e fejezetben több ismeretlen epizódot közöl. Ilyen az, midőn a horvát lázadás császári előkészitését feltve, fölemliti, hogy Jellassics elég őszinte volt Batthyáninak nyiltan bevallani, midőn 48 nyarán Bécsben találkoztak, hogy ő egyenesen utasitva van Magyarországot az osztrák birodalom egységébe erőhatalommal belekényszeriteni. B. szemére veté, hogy miért utasit vissza minden kisérletet, mely a viszály barátságos kiegyenlitésére czéloz? „Köztünk — felelé J. — nem partikuláris sérelmek kérdése forog fenn, melyet ki lehetne egyenliteni. Önök hazájukat szabad és független Magyarországnak akarják: én pedig az osztrák birodalom politikai egységére esküdtem, s ha ebbe önök bele nem egyeznek, köztünk csak a kard határozhat." S midőn B. figyelmezteté, hogy Horvátországban panszláv mozgalom forr, ez pedig nem osztrák birodalmi egységre czéloz, J. felelete ez volt: „Nekem önök ellen fanatizmusra van szükségem. Erre a panszláv agitáczió eszköznek jó. Csak önök legyenek leverve, a többi az én gondom."

Ez történelmi tény. Batthyáni Lajos szájából tudom."

A nemzetiségek ellenünk lázitásának undok processusa jó részét veszi igénybe e fejezetnek, mely a védtelen nemzetre törés történetét adja elő további folyamában, adatokat szolgáltatva, a császári forradalom politikai történelmének jellemzéséhez. Ezután sulyos vádlevél következik Palmerston kormánya ellen, mely Angliában nagy hatást keltett. Érdekes adalék, hogy midőn Görgey a fegyvert letette, az orosz hadsereg azon a ponton volt, hogy Galicziába visszavonuljon. Paskievics fővezér már utnak inditotta ezt tudató hivatalos jelentését Szt.-Pétervár felé. Ezt maga Paskievics beszélte Du Plat volt varsói angol főkonsulnak.

Álljon itt egy kis emlékezés Bemre, kiről Kossuth e fejezetben irja, hogy ő, mint az erdélyi hadak halhatatlan emlékü fővezére megverte az egyesült osztrák-orosz hadat s itt mellettem ülő vitéz barátomnak, Ihász ezredesnek, ki egy kis csapat élén Verestoronynál állott, egy szép este a következő klasszikus parancsot küldte:

„Meghagyatik önnek az ellenséget holnap reggel az országkól kidobni."

És vitéz barátom másnap délben jelentést tett, hogy „kidobta."

Nevezetes két körülmény, — melyre fölhivjuk az olvasók figyelmét, — mely e czimet viseli: „Párhuzam európai fontosság szempontjából Ausztria és Magyarország között," s a másik „Magyarország önállási képessége."

E nagy fontosságu fejezetet érdekes jegyzetek rekesztik be. Az első az u. n. „pragmatica sanctiót" s annak 1867-ben a magyar törvénykönyve becsempészését ismerteti. Egy másik jegyzet az első magyar miniszterium alakitásáról tartalmaz adatot, mely egyuttal helyreigazitásul szolgál Horváth Mihály egy alaptalan állitásának. Jetentékeny rész van szentelve e jegyzetekben Görgeynek is, — mig egy másik a törököt jellemzi rokonszenvesen. Jósika és Kossuth levélváltása az ide csatolt függelékben azt tárgyalja, adjon-e ki Magyarország akár a hatalmakhoz, akár a nemzetekhez manifestumot, a mi Cavour egy később apokryphnak bizonyult abbeli fölhivására lett volna válasz, hogy a magyar nemzet keljen fegyverre.

Fővárosi ügyek.

— A gazdasági bizottság javadalmi bizottsága a fővárosi épületek s ingóságok jó karban tartására a számvevőség által kidolgozott szabályzatot (mely nagyrészben az átalányrendszer életbeléptetésével foglalkozik) ma este tárgyalván, azt általánosságban elfogadta. — Mielőtt azonban azt részleteiben is tárgyalná, minthogy a szabályzat életbeléptetése és kivitelének főtényezője a mérnöki hivatal, a bizottság szükségesnek tartja, hogy a szabályjavasletre a mérnöki hivatal észrevételei és kifejtendő véleménye irásban terjesztessenek elő. Egyelőre a részletes tárgyalás elhalasztatik azon időre, mikor a mérnöki hivatal saját véleményét a javaslat tanulmányozása alapján január hó közepén bemutatja.

— A főváros jövő közgyülése szerdán, e hó 22-én d. u. 3 órakor kezdődik a főjegyző választással. Azután a 8 nappal előbb kitüzött tárgyak kerülnek elő: két telekbérlet és a városligeti tó bérlete három esztendőre. A napirend rendes tárgyai később állittatnak össze.

— Az igazoló választmány ma Várady Károly elnöklete alatt ülést tartott, amelyen tárgyalás alá vette a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállitása ellen beérkezett reklamacziókat. Vagy 30 reklamaczió feküdt a bizottság előtt s hely adatott mindazok kérelmének, kik igazolták községi választói voltukat; azonban, kik ezt nem igazolták, tekintet nélkül adójuk mennyiségére, elutasittattak. Ezután a kőbányai esküdt választás jegyzőkönyve olvastatott fel s rendben találtatván, az iratok közszemlére kitétetni határoztattak, hogy az esetleges felszólamlások a törvényben megirt idő alatt megtétethessenek.

— A középitési bizottság mai ülésén közgyülési határozat következtében ismét ajánlott megvételre Gellért-hegyi házakat. Nevezetesen Schindler Flóris alsó-hegy-utczai 30 □ öl háztelkét s házát 1000 frton; Jung Pal sarkantyu-utczai házát (400 öl) 500 frton. Bejelentették a balparti gázvilágitás mult havi erejét a szerződésnek megfelelő 11.4 fokkal. Tudomásul szolgált. Bemutatták a muzeum és vámház közti körut világitásának tervét. 128 egész és fél éjjeli lámpa fogja az utat megvilágitani; a régiekhez képest 84 uj a szaporodás. A költség évenkint 2652 frt lesz, 1736 frt 40 krral több mint eddig. Ez jóváhagyatván, Preuszner J. vele kapcsolatosan felhozta régi inditványát, hogy a főváros hagyjon fel végre azon középkori módszerrel, hogy holdvilágos éjjeken nem gyujtatja meg a lámpákat. De a holdvilágos éjet a naptárból olvassák előre ki, s gyakran teljesen sötét van. Legalább télen hagyjanak fel e szokással. Scheich kiemelte, hogy Budán az egyesülés előtt az éj bizonyos részéig minden lámpa égett. Az elnök Gerlóczy felszólalásában, hogy az általános világitási terv kidolgozásával megbizott mérnöki hivatal munkálatát nem sokára beterjeszti, a bizottság megnyugodott. Ajánlják még a budai jezsuita lépcső és Blum-gőzmalom melletti utcza világitásának egy-egy lámpával szaporitását. Az általános hitelbank gőzmalmai és társaik az iránt folyamodtak, hogy a visegrád-u. (V. k.) köveztessék ki, a munkát saját költségükön hajlandók végeztetni, az anyagot adja csak a város. A mérn. hivatal terve szerint 110 méter hosszban az anyag költsége 1625 frt, a munkáé pedig 700 frt. A kövezés ajánltatni fog a tanácsnak. A bizottság ajánlja a Bajnok-utczába a vizvezeték bevitelét, mi 140 méter hosszban 776 frtba kerül. A városligeti tó kitisztitásának ügye került most elő. A kiküldött szakértők jelentik, hogy azon kérdésre, hogy a már lecsapolt és sok iszaptól megtisztitott tó feneke kikavicsoltassék-e, tagadólag felelnek, mert czélra nem vezetne a turfás földréteg miatt. E helyett helyesebb volna a tó tisztitását az eddigi gyakorlattal felhagyva, nem tiz-tizenöt évi időközökben, hanem gyakrabban eszközölni; ezenkivül meg kell tiltani a vendéglősnek a „mocsvizek" bevezetését a tóba, végre a kőbányai árokból jövő tisztátlan viznek a tó elkerültével más uton való elvezetése szükséges. Ugy az e tekintetben épitendő csatorna, valamint a „mocsvizek" hovatételének kérdése a mérnöki hivatalhoz volna utasitandó tanulmányozás és javaslattétel végett. A bizottság elfogadta ezen javaslatokat. A sugáruti faburkolat megvizsgálására bizottság küldetett ki, mely most jelenti, hogy a burkolati faanyag az egész vonal hosszában feloszlásnak indult a javitás csak némely kisebb részeken segitene időlegesen, a váczi uttól az operaházig plane oly rossz állapotban van az ut, hogy lehetetlen tovább fentartása itt a faanyagnak. A vizsgáló bizottság javasolja, hogy 1) a közmunkák tanácsának a hatósági bizonyitvány kiadassék arról, hogy a vállalkozó a szerződésnek nem felelt meg s 2) ezzel együtt kéressék fel a közmunkatanács, hogy a burkulatot az egész vonalon közlekedési és takarékossági szempontból távolittassa el s jobb burkolati anyaggal helyettesitse. — Steiger inditványára ezen javaslat elfogadása mellett még az is kimondatott, hogy a fővárosi hatóság a sugáruti faburkolat jelenlegi állapotát továbbra is nem türheti. Ezzel az ülés véget ért.

KÖZGAZDASÁG.

A kettős pénzláb.

Mind inkább előtérbe nyomul két kérdés: külföldön a kettős pénzláb behozásának szüksége, Ausztria-Magyarországon pedig a valuta végleges rendezése. Minap emlitettük, hogy a franczia kamarában is élénk megbeszélés tárgyát képezte az ügy, s a pénzügyminiszter hajlandónak is mutatkozott a részvételre, s csak a kezdeményezést nem akarta megragadni. Most pedig mind többet hallani törekvésekről, melyek Bécsben nyilvánulnak, s a birodalom valutájának végleges rendezését czélozzák.

A Times nem régiben kimutatta, hogy a világ összes meglevő aranykészlete nem elegendő Anglia, Francziaország és Amerika aranyszükségletének a fedezésére. Ezen országokon kivül mint tudvalevő még Németország is az arany pénzalapot fogadta el, valamint több kisebb állam is. Ez okozza, hogy különösen az utóbbi évek alatt az ezüst rendkivüli módon elértéktelenedett, s az aranyhoz képest eddig szokatlan módon elveszitette becsét. Történt ez különösen azon idő óta, hogy Németország 1873-ban ezüst készletét kezdte eladogatni, s helyette aranyat vásárolt. Ily módon 600 millió márka ezüst dobatott a piaczra, s ugyanannyi arany vonatott el onnan, s ez annyira leverte az ezüst árát, hogy az 1879 után sem tudott többé emelkedni, midőn Németország a további elárusitást egyelőre beszüntette. Már ekkor ugyanis közel 3420 millió márka és 2100 millió India-councill-bil volt forgalomban, az emlitett 600 millión felül.

Az ezüst eme elértéktelenedésének befolyása nagyon nyomasztólag nehezedett a pénzvilágra eddig is, s csak is az a remény hallgattatta el a panaszokat, hogy megváltoznak a viszonyok, mihelyt Németország az eladást abba hagyja. Ez a remény azonban alaptalannak bizonyulván a tapasztalatban, mind hangosabban nyilvánulnak a követelések — Angliában is, Németországon is — a kettős valuta behozása iránt, mely szerint tehát a pénzalap vegyesen arany és ezüst lenne. Németország legtekintélyesebb pénzügyi szakférfia Wágner Adolf is eme irányhoz csatlakozott, kivülötte még Arndt és Seyd. Angliában pedig, mely ország indiai érdekei következtében nagyon is rá van utalva, hogy az ezüst értékének leszállását akadályozza: már eleitől fogva eme irányhoz csatlakozott. S valóban a baj megszüntét ez idő szerint várni egyátalában nem lehet, sőt az egyre imminensebbé válik mindazon országokra, melyek ezüsttel kénytelenek fizetni. Amerika nagy arany bányai kimerültek, ezüst ellenben fölös mennyiségben termeltetik most is, s azonfelül régi készletek is nagy mennyiségben vannak még. Ha csak Németország bocsátja is áruba még mindig meglevő ezüstkészletét, mint a hogy tennie kellene, ha egész szigoruan akarja keresztül vinni az egységes arany pénzlábat, az a több, mint 320 millióra menő ezüstkészlet, mely tallérosokban kering, s az a 339.353 font finom ezüst, mely rudakban van meg, piaczra kerülve a legnagyobb mértékben le fogja verni az ezüst árát.

Ausztria-Magyarország mind eme mozgalmakkal szemben a legnagyobb mértékben érdekelve van. A kár, melyet nem csak a miatt szenvedünk, hogy valutánk rendezetlen, s milliókra menő fedezetlen papirpénz van forgalomban, hanem a miatt is, hogy ezüstpénzlábunkkal elszigetelten állunk; esztendőnként milliókba megy. Veszitenek nem csak azon egyesek, a kik közvetlen érintkezésben állanak a külfölddel, a nagy publikum, mely külföldi termelvényeket fogyaszt, s azokért a mi kevesebbet érő pénzünkkel aránylag többet kénytelen fizetni. Hanem veszit maga az állam is. Különösen pedig Magyarország. Kamatbiztositásaink, kivált azok, melyek ujabban köttettek, aranyban fizetendők, sőt a régi ezüst kölcsönök is aranyba konvertáltattak. A 400 millió aranyjáradék évenkénti kamatai 24 millió aranyfrtra rugnak évente, s eme pénz ágioja ezüstben, a mostani, átlag legalább is 15 perczentnek fölvehető beszerzési költség mellett 3·6 millióba kerül. Enynyivel fizetnénk kevesebbet, ha az arany és ezüst között fenállott viszonyt helyre állitani sikerülne.

Mind Anglia, mind Németország csak is egyetértőleg mehetne eme átalakitásba bele, tehát csak ugy, ha mind a két országba behozatnék egyszerre a kettős rendszer. S van reá remény, sőt nagy a

A Gambetta-Rochefort-ügy.

Ma érkezett párisi lapokban a Rochefort-ra nézve oly kompromittálóvá vált ügynek ujabb részleteivel találkozunk. Ilyen mindenekelőtt a Rochefort által Reinachhoz intézett kihivás ügye. Táviratilag már jelentve volt, hogy Reinach visszautasitotta a kihivást.

Rochefort segédei Reinachnak következő levelet adták át:

„Uram! Minthogy Gambetta elutasitott magától minden felelősséget a „Voltaire"-ban megjelent apokryph és becsületemre nézve sértő levél közzétételében, természetes, hogy ön, ki annak birtokát mrgának tulajdonitja, elviselje a következményeket. Sziveskedjék, uram, kijelölni két barátját, a kik érintkezésbe tehetik magukat az enyéimmel. H. Rochefort."

Reinach erre következőleg válaszolt:

Páris, decz. 14.

„Uram! Én a „Voltaire"-ban egy az ön keze által irt és ön által aláirt levelet tettem közzé. Ön azt mondja, hogy e levél sértő az ön becsületére nézve. Erről én nem tehetek. Én következésképen nem tartozom önnek semmiféle elégtétellel, s azt hiszem, hogy nem nevezhetek tanukat.

J. Reinach."

Rochefort erre igy válaszolt!

„Fiatal suhancz!

A Joly Albert által nekem tollba mondott levelet ép azért nem küldtem el Gambettának, mivel sértő becsületemre nézve. Bárhol találta is ön a kéziratot, mely sem kelettel, sem czimmel ellátva nem volt, önnek nem volt joga arra, hogy azt akár megszerezze, akár közzétegye. Én eleget köpök az ön arczára, hogy abból az ön érdemes patronusának is jusson. H. Rochefort."

*

A Rochefort és Reinach között fenforgó ügyben elmaradt hát a párbaj, ellenben, mint Párisból sürgönyzik, Reinach — a Rochefort elleni hadjárat meginditója — párbajra hivta Rogat hirlapirót, ki őt a „Pays"-ban (Cassagnac lapjában) megjelent czikkek által megsértette.

*

Tudomást vettünk arról, hogy Rochefort kijelentette, miszerint nem volt tudomása arról, miképp a számára Sydneybe küldött 25,000 frank Gambetta pénzbeli közbenjárásával gyüjtetett össze. A „République française" (Gambetta lapja) erre a következőket válaszolja:

Adam Edmond — ha nem csalódunk 1874. april 16-án — sürgönyt kapott Rochefort-tól, melyben ez tudatá szerencsés megmenekülését, kérve őt, hogy neki Sydneybe 25.000 frankot küldjön távirat utján. Egy nap alatt 25,000 frankot megkeriteni nem oly könnyü! Adam Edmond Gambettához fordult, fölkérve őt, hogy aláirást nyisson. — Gambetta e dologhoz az ő ismeretes erélyével fogott hozzá, ugy hogy a pénz meg volt, mikorára kellett. Gambettának személyes barátjai — nem számitva Adam Edmondot, a ki 5000 frankot adott — az aláirók nevsorában 16,000 franknyi összeggel szerepeltek. Csak hármat emlitünk közülök, mivel már meghaltak: Deregnaucourt Norde-megyebeli képviselő, Bonnel Leon (Andemegyéből) és Lefévre (Alpes-maritimes-ből).

Minthogy az aláirók közül néhánynak nem volt rögtön készpénze, az összeg egy részét néhány napra a „République française" pénztára előlegezte. A pénz, melyet Gambetta vett át, Perin Georgesnak adatott át, a ki szives volt azt egy londoni bankháznak átszolgáltatni, mely a 25,000 frankot azonnal kiutalványoztatta táviratilag Sydneyben.

Az „Intransigeant" azt erősiti, hogy sem Rochefort, sem társai nem tudták soha sem, hogy e pénzt több egyén szolgáltatta. A mi Rochefort társait illeti, mi azt hiszszük, hogy az „Intransigeant" kissé elhamarkodva nyilatkozik. A mi ellenben Rochefort-ot illeti, mi ily határozott kijelentéssel szemben meghajlunk. És mégis kegyetlenséget vélnénk elkövetni Adam Edmond emléke iránt, ha csak egy pillanatig is föltennők, hogy e derék férfiu nem tudatta volna Rochefort-tal azon barátok neveit, a kik hozzá járultak e jó műhöz.

Egyik sem gondolt közülök arra, hogy valaha valamit követeljen Rochefort uron."

*

E nagyon mérsékelt hangu nyilatkozatokkal Rochefort dühtől tajtékzó czikkei kirivó ellentétben állanak. — Lapja deczember 15-iki számában, mint távirataink különben már emlitve volt, Gambettát még a franczia intranzigens sajtóban is példátlan durvasággal támadja meg. E czikkben, melynek „Le Misérable" (a nyomorult) a czime, többek között ezeket irja: „Minthogy Gambetta nem lehet Francziaország első gránátosa, ugy egyszerüen első nyomorultja. Az utóvilág az alávalóság Latour d'Auvergne-nek fogja nevezni. Bennünket az mulattat, hogy itt nem a kamara elnökéről, hanem a cahorsi ügyvédről van szó, egy szatócs fiáról, a ki maga is szatócs. Mint ilyen, hamisitást követett el, midőn inasa által (Rochefort itt Reinachot érti) azt állittatá, hogy oly levelet kapott, mely sohasem jutott kezéhez.

Hogy ezt a hangot és modort ugyszólva az egész franczia sajtó visszatetszéssel fogadja, az ép oly természetes, mint hogy a közvélemény e düh által bebizonyitva látja Rochefort védekezésének alaptalanságát. Rochefort, a ki a demokráczia előharczosa gyanánt akar szerepelni, önmaga fölött tör pálczát akkor, midőn Gambettának folyton azt veti szemére, hogy apja — szatócs volt.

*

A „République française" egy másik czikkben azt bizonyitja, hogy Rochefortnak teljesen joga volt 1871-ben Gambetta közbenjárásához folyamodni, minthogy tényleg nem volt része a kommune tetteiben. Gambetta lapja ezt azért hangsulyozza, hogy kimutassa, mily ellentét van az 1871-ki Rochefort között, a ki megtámadta a kommunet és az 1880-iki között, a ki dicsőiti azt.

E lap czikkéből kiemeljük a következő sorokat: „Mindazon párisiak, a kik a kommune alatt honn maradtak, jól tudják, hogy Rochefort nem csak nem állt a kommune pártján, hanem azzal szemben alkalmilag — és pedig oly körülmények között, hol ebben érdem volt — erős igazságokat hangoztatott. Rochefort tehát helyesen cselekedett, midőn elővigyázati rendszabályokkal élt az ellenében, mit ő „igazságszolgáltatási hibának" nevezett, s azon volt, hogy következményei rá nézve mentől kevésbbé legyenek terhesek. Jogában állt Gambetta közbenjárásához folyamodni és hasznot vonni Trochu tábornokkal való egykori jó viszonyából . . . Igen, Rochefortnak igaza volt, midőn azt irta, hogy nem vett részt a kommune tetteiben és eljárásában. Ép azért az eseményekkel ismerősök csodálkozva látják, hogy Rochefort nála szokatlan lelkesedéssel követeli, miképp nyilvános emlék állittassék a kommunenak, reakczionáriusnak nevezve a községtanácsot, a miért nem csatlakozott ezen szerencsés inditványhoz."

Ezen első pillanatra ártatlannak látszó czikk tendencziája: kompromittálni Rochefortot az intranzingens és kommunista elemek előtt, a kikkel tudvalevőleg Rochefort legujabban azonositotta ügyét.

*

Az „Intransigeant"-al azonos irányu sajtó épen nem siet Rochefort védelmére. Csupán a „Lanterne" száll sikra, nem annyira Rochefort érdekében, mint a „levelek közzétételének politikája" ellen. — Minthogy ismételve közöltük mérsékelt köztársasági lapok közleményeit, szükségesnek tartjuk az emlitett radikális lap czikkéből idézni néhány sort.

„1871-ben — mondja e lap — Gambettának politikai programmja nem volt egyéb, mint Rochefort politikai programmja. Ugyanazon kormánynak voltak tagjai, ugyanazon pártnak katonái, ugyanazon politikának képviselői. Ha Rochefort csakugyan elküldötte volna 1871-ben a kérdéses levelet, mi oka volna azt most tagadni? Azonban nekünk nem a részletekre, hanem a rendszerre kell tekintenünk. Ez a „titkos iratcsomagok" kormánya. Ez vadászat a magánlevelekre, mely hajsza állami intézménynyé lett emelve. Magánleveleket keresnek a holtak lepedője alatt. És ime, most megkisérlik megfélemlitési eszköz gyanánt a kijelentést, hogy kutatni fognak Thiers ur irataiban, melyeket Thiers elhunyt özvegye hagyott hátra.

„Ah, minő országban élünk hát? Csakugyan Francziaországba akarják-e behozni e sbirr eljárást és a velenczei inquisitorok ezen eljárását? Vajjon a Bourbon-palota kapujánál föl fogják-e állitani a szent-márk-téri oroszlánt a titkos denuncziácziók befogadására szánt levélszekrénynyel? És nem lesz-e többé lehetséges bárkinek is két sort irni azon félelem nélkül, hogy valamelyik nap meg fogják ölni az embert e két sorral?

„Nem, Francziaországban, ily dolog büntetlenül nem történhetik. Francziaországban a levelezés titokban tartása biztositva van a törvények által. Francziaországban a „fekete kabinet" nem áll többé föl kormányzási eszköz gyanánt. — Francziaországban szabály, becsületbeli szokás, hogy minden levél csupán két személyé: azé, mely megkapja és azé, mely irta. — Ellenkezőleg a második császárság sem mert cselekedni, pedig félelmetes adatokkal rendelkezett Jules Favre ellenében. Lehetetlen, hogy Gambetta kedvéért Francziaország eltürje a köztársaság alatt azt, a mit nem türt volna el a császárság alatt sem.

kilátás, hogy Anglia pénzügyi férfiai minden fontolva haladó konzervativ nehézkességök daczára is, meg fogják ragadni a kezdeményezést, kivált most, midőn az ilyesmikbe sokkal hamarább belémenő haladó párt ül a kormányon. Ezt az alkalmat meg kellene ragadnia Ausztria-Magyarországnak is, hogy valutáját az európai hatalmakkal egyetértelmüleg rendezze.

Ausztria már 1857-ben azon javaslattal lépett a németországi államok elé, hogy az egységes arany pénzláb hozassék be, de több államnak ellenzésén ez a terv akkor megbukott. 1865-ben már maga a német kereskedelmi kongresszus azt javasolta, hogy egyelőre legalább a franczia pénzláb szerinti arany darabok veressenek huszfrankosokban, melyek minden fizetéseknél a nyilvános pénztáraknál, bizonyos időnként megállapitandó értékben fogadtassanak el. Ez évben aztán megköttetett a latin pénzkonvenczió, mely Németországot és Ausztriát kizárta az egyezségből, s ezüstből pusztán öt frankos darabokat veretett; s még később 1867-ben tisztán arany pénzlábra tért át. Az Ausztria és Németország között meglevő pénzügyi egyezség ugyanezen évben felbontatott, s Ausztria maradt a maga addigi rendszere mellett, Németország pedig nem sok időre reá az egységes arany pénzlábra tért át.

Alig lehet számokkal kifejezni, hogy mennyi hasznára lenne az országnak, ha az európai piaczczal egységes kamatlábra helyezkedhetnék, tekintet nélkül a módra, melyen ez történnék. Még nagyobb lenne azonban az előny akkor, ha e czélból az országnak fel se kellene áldoznia a maga helyzetét s az egységes alapra való helyezkedés oly módon jöhetne létre, mint a hogy jelenleg czéloztatik, t. i. hogy a többi hatalmak fogadnák el a kettős alapot. Ausztria-Magyarországnak ez esetben nem is kellene egészen eltérnie a mostani rendszertől, csak ki kellene azt bővitenie. Nem is kellene eladnia egészen ezért készleteit a mi roppant veszteségek árán jár, miután a meglevő ércz egy részére szüksége azután is lenne.

Azért a közös kormánynak mulhatatlan kötelességében állana hozzá szegődni a törekvésekhez melyek e téren külföldön már folyamatban vannak. A külföldön is annál könnyebb és előnyösebb azt az ujitást végrehajtani, mennél többen csatlakoznak hozzá, s lehet hogy a mi monarchiánk föllépése elhatározó lenne e tekintetben.

Vegyes közlemények.

A tiszai 25 milliónyi kötcsönt

kiosztó hetes bizottság 1880. decz. 15-én ülést tartott. Jelen voltak gr. Szapáry István biz. elnök, Ribáry József min. tanácsos, Kovács János osztály tanácsos, Marsovszky Gyula osztály tanácsos a kormány részéről, továbbá báró Sennyei Pál és dr. Darányi Ignácz választott bizottsági tagok; utóbbi ugyis mint előadó. Tárgyalás alá vétetett Hertelendy Józsefnek a temes-begavölgyi társulat kormánybiztosának kérvénye a nyolcz és fél milliónyi kölcsön tárgyában. A hetes bizottság e tárgyban egyhangulag kimondotta, miszerint elnöklő gróf Szapáry István ur felhatalmaztatik, hogy mihelyt az osztr. földhitelintézet által 1880. deczember 9-én kiállitott nyilatkozata oda módosittatik, hogy az osztrák földhitelintézet a fenti nyilatkozatban foglalt kedvezményeket a temesbega-völgyi társulat részére még az esetre is feltétlenül biztositja, ha 1881. deczember 31-ig nem következnének be azon feltételek, melyekhez a hetes bizottság a kölcsön második részének utalványozását kötötte, s hogy az osztrák földhitelintézet a társulat ellenében csupán a behajtók iránti egyéb jogait tartja fen, — s mihelyt az ülési jegyzőkönyv hitelesitésére kiküldöttek ezen beadandó pótnyilatkozatot megfeleltnek elismerik, — a hetes bizottság nevében a kölcsön első felének, névszerint $4\frac{1}{2}$ millió forintnak az 1880. nov. 10. tartott hetes bizottsági ülésről szóló jegyzőkönyv értelmében leendő folyóvá tétele iránt a pénzügyminiszter urhoz felterjesztést tehessen. — Tárgyalás alá vétetett továbbá a felső szabolcsi társulat nevében gróf Lónyay Menyhért elnök által 1.400.000 forint kölcsön iránt beadott kérvény. Erre nézve a hetes bizottság egyhangulag kimondotta, miszerint folyamodó felső szabolcsi társulatnak az 1880. XX. t.-cz. alapján 11. §-ának a), b), c), d) pontjaiban körülirt czélokra 1.400.000 frt, azaz egy millió négyszázezer frt oly feltétel alatt megszavaztatik, hogy:

1. Ezen kölcsönből a bécsi szab. osztrák-nemzeti bank tól felvett eredetileg 650,000 frtot és 130,000 frtot összesen 780,000 frtot tevő kölcsönöknek még fennálló része, mely a társulat által 450,233 frt 54 krral mutattatik ki, — továbbá az államtól három részletben felvett összesen 700,000 forint előleg járulékaikkal együtt levonassanak illetőleg visszafizettessenek, hogy továbbá a 34,800 frttal kimutatott takarékpénztári kölcsön s a 38,000 frttal kimutatott ált. hitelbank-féle kölcsön s járulékaiknak fedezésére szükséges összegek szintén visszatartassanak.

2. Tekintettel a bemutatott egyéni kivetés némi hiányosságára, hogy a kötelezvény aláirására kiküldött gr. Lónyay Menyhért elnök és Szögyény Emil igazgató urak, a kiállitandó kötelezvényben a társulatot kötelezzék arra, hogy a társulati évi költségjárulékok az 1879. évi XXXIV. tcz. 6. §. i) pontja értelmében az egyenes adók beszedésére hivatott közegek által legyenek a kölcsön végleges törlesztéséig, évenkint beszedendők, — hogy ezen évi költségjárulékok a társulatnak csak annyiban legyenek évenkint kiadandók, a mennyiben az állam az ezen kölcsön után illető 84.000 frt évi részletet meg fogja kapni s hogy ekkor a társulati évi költségjárulékok az államot netaláni veszteségek tekintetében biztositsák.

3. Hogy a kötelezvény aláirására kiküldöttek a kötelezvényben a társulat nevében azt is kijelentsék, hogy a fenálló társulati osztályozás ezen kölcsönnek mindaddig alápját képezi, mig csak a czélbavett uj osztályozás jogerősen el nem készül.

** **Az uj fogyasztási adók** tárgyában az országos magyar iparegyesület kérvényt intézett a képviselőházhoz. Az előttünk fekvő terjedelmes emlékirat igen behatóan, szakszerüen és már a pénzügyi bizottság tárgyalása alapján foglalkozik a tervezett uj adókkal. A kérvényből közöljük a zársorokat:

„Mi a tervezett uj adókat, ugy a mint azok tervezve vannak, elfogadhatónak nem tartjuk, és pedig nem annyira a polgároknak bennük rejlő nagyobb megterhelése miatt — bár a jelen körülmények közt ezt sem lehet kicsinyleni, főleg az ipar nagyon érzékeny versenyképessége szempontjából — hanem még inkább a törvényjavaslatban czélbavett beszedési módozatok miatt, melyek mint kimutatni igyekeztünk — az osztrák versenynek kitett hazai iparra és kereskedésre halálos csapást mérnének. — És a tervezett alapon épen ez utóbbi bajokat absolute lehetetlen orvosolni. Csak egy mód volna, mely ha nem egészen, legalább részben mérsékelné a forgalmi szabadságon ejtett csorbát, s ez az volna, ha hazánk adóterülete a szabad osztrák területtel szemben fogyasztási zárvonallal láttatván el, a belforgalom szabadsága érintetlenül hagyathatnék, — s igy a kereskedés és ipar nem gátoltatnék abban, hogy legalább a hazában bent teljes szabadsággal fejthesse ki minden erejét.

Az előadottak nyomán azon tiszteletteljes kérelemmel járulok a mélyen tisztelt képviselőház elé,

miszerint a pénzügyminiszter ur ő nagyméltósága által a czukor, kávé és sörfogyasztás megadóztatása tárgyában benyujtott törvényjavaslatot mellőzni méltóztassék;

ha azonban a megjelölt fogyasztási czikkek njbóli megadóztatását a mélyen tisztelt képviselőház elkerülhetlennek tartaná, méltóztassék a kormány által benyujtott törvényjavaslat oly módositását eszközölni, melynek az adó beszedése illetőleg biztositása a szabad osztrák területtel szemben felállitandó fogyasztási zárvonal utján lenne eszközlendő."

⁑ **A „Great Britain".** A berlini lapokban a következő felhivást találjuk: „Ezennel tudtuladatik, hogy a felebbviteli törvényszék szeptember hó 24-én kelt végzésével a „Great Britain" életbiztositási társaság kötvénytulajdonosainak közgyülése fog tartatni jövő évi januar 7-én, pénteken, d. u. 2 ór. Londonban (Cannonstreet, Cannon-Hotel), oly czélból, hogy elhatároztassék, vajjon a kötvények értéke leszállittassék-e, s ez által lehetővé tétessék, a társaság további fenállása, vagy pedig hogy a társaság üzlete más társaságra ruháztassék, avagy a társaság liquidatiója mondassék ki?" — Azon lap, melyből a Great-Britain" igazgató tanácsának e hirdetését átvesszük, azt a következő észrevétellel kiséri: „E hirdetés alkalmából meg kell jegyeznünk, hogy a „Great-Britain" annak idejében ép oly hangzatosan futa a reclamtrombitát, mint nálunk évek óta a „Gresham" fujja. A „Great-Britain" Poroszországban még a Greshamnél is bizalomra méltóbbnak tartatott, minélfogva még a „Gresham"-nek az üzletengedély a porosz felügyeleti hatóságok által mindeddig meg nem adatott, a „Great-Britain" ez engedélylyel évek óta felruháztatott. És ime e bizalomra méltónak tartott társaság hová jutott! Figyelemreméltó körülmény az, hogy a szolid angol életbiztositási társaságok közül egy sem terjeszti ki üzletét a kontinensre s csakis ily Great-Britain félék kivánnak bennünket boldogitani.

A debreczen-nánási vasutra mint a P. Ll. jelenti, két ajanlat érkezett. A „Sócieté Belge" Brüsselből tizenkilencz évi koncessiót és 10 évig 15.000 frtnyi évi subvencziót kér. Wagner és Chattbry Budapestről a kiépités és felszerelésért 950.000 frtot kérnek, mely összeg évi 6 százalékot kamatozna és 50 év alatt volna törlesztendő. A törlesztés után a vasut tulajdonosai a községek lennének. Határozat még egyik ajánlat felett sem hozatott.

⁑ **A marhakereskedés** Szlavoniával még mindig igen nehézkes, daczára, hogy a hivatalos lap már többször hirdette, hogy Szlavonia teljesen vészmentes. Kereskedői körökben szükségesnek tartják a határzára megszüntetését.

⁑ **A nyitra-nagytapolcsányi szárnyvasut** nyomjelzése megtörténvén, Gregersen vállalkozó vezetése alatt erélyes munka indult. Most az üzbeghi hidat kezdik épiteni. Az alapkövek lerakvák s az anyag nagy halmazokban előkészitve, földolgozásra kész. Számos munkás sürögve, forogva izzad, és ha kedvez az idő, január elsején készen áll a hid. A fontos vonal jövő okt. 1-éig egész hosszában kiépülend.

Iparügyek.

Az uj iparmuzeum

A vallás és közoktatásügyi miniszter már régebben tervezi egy nagyobbszerü iparmuzeum létesitését, mely a müipar, technologia, ornamentika minden ágát felölelné, állandó keleti kiállitással ipari tanfolyamokkal s müipari állandó kiállitással volna kapcsolatos. — E végből egy nagy iparintézet létesitése és berendezése terveztetik és e czélra volt kiszemelve a király-utczában levő vakok-intézete, mig ujabb kombináczió szerint egészen uj, diszes épületet akartak ez eszme megvalósitásának emelni.

Trefort miniszter ur az uj iparmuzeum létesitése módozatainak megállapitása czeljából nemrég az országos magyar iparegyesületet s az általános iparegyletet hivta volt fel, kiknek megbizottai e tárgyban beható tanácskozásokat folytattak. A tanácskozások eredményét Mudrony Soma és Keleti Károly, a két iparegyesület igazgatói emlékiratba foglalták össze s ezt legközelebb fogják ismét a miniszter elnöklete alatt ülésező bizottságnak bemutatni.

Alább közöljük az emlékirat substratumát. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy annak kidolgozása ép azon időpontra esik, midőn a két iparegylet közötti fuzió iránt mindkét részről alapos remények tápláltattak. Most, hogy a fuzió ügye egyelőre teljesen meghiusultnak tekinthető, az emlékirat idevonatkozó része valószinüleg oda módosul, hogy a muzeum fölötti főfelügyeletet az ezen két egylet s az emlitett testületek képviselőiből alakitandó bizottság vagy tanács fogja gyakorolni.

Maga az emlékirat mindenekelőtt ismerteti egész általánosságban a muzeum czélját és szervezetét s végül a következő stipulácziókat foglalja össze:

1. Az ipar érdekében felállitandó muzeum legyen egyöntetü szervezettel biró egységes intézet, melynek a fentebb emlitett müipari, keleti és technologiai gyüjtemények csak egyes ágait vagy alosztályait képezzék.

2. Az egyesülendő két országos iparegylet által az állam és a főváros tetemesb segélyezése és támogatása mellett létesitendő ily iparmüzeum ezen egylet kezelése alatt álljon és igy képezze az ipari fejlesztésnek egyik leghathatósabb eszközét.

3. Az egész intézet egységes vezetéséről az egylet gondoskodik. Az igaztóság mellé szaktanács állittassék, melynek tagjait harmad részben az egylet választja s ugyanily arányban a főváros meg a kormány kinevezi, tekintettel az országos gyüjtemények főfelügyelőjére.

4. Az iparmuzeumnak a közönség által való használásáról, valamint a különféle ágakban szükséges szakelőadásokról az egylet gondoskodik, mely czélra a megfelelő szakértőket mind a kormány, mind a főváros magasabb tanintézeteiből (mintarajztanoda, kereskedelmi akademia, politechnikum és középipar- meg főreáliskola) átengedi, kiknek kellő dijazása biztositandó.

5. Külön szakerők kiképeztetéséről államsegélyen való oktatás és külföldi utaztatás által a kormány gondoskodik.

6. A gyüjtemények rendszeres kiegészitése iránt a szaktanács tesz javaslatokat, beszerzésökre nézve az állam külközegei (követségek és konsulatusok) is igénybe vehetők.

7. Akár a müipari és keleti, akár a technologiai gyüjteményeket az állam vagy a főváros által létesitendő tanmühelyek ingen és pedig nemcsak szemléleti, hanem kisérleti czélokra is felhasználhatják.

8. A háromágu teljes gyüjtemény első beszerzéséről és ennek költségeiről — átvevén a már meglevő iparmuzeumi gyüjteményeket is — az egyesült iparegylet különpénzalap megteremtése által gondoskodik, melyhez a főváros és az állam járulékain kivü adományok is gyüjthetők.

9. A gyüjtemények méltó elhelyezésére, mely hasznositásukat is biztositaná, külön épület szerzendő be vagy épitendő, mihez a fővárosból ingyen telek kérendő,

10. Az épités, ha kellő erővel korábban meg nem inditható, a közelebbi években Budapesten rendezendő orsz. ipar- és müki állitással hozandó kapcsolatba, melynek remélhető és mindenkép fokozandó fölöslege eleve e czélra ajánlandó fel.

11. A muzeumi épület helyének kiszemelésekor főfigyelem forditandó nemcsak a közlekedési viszonyokra s igy a könnyü hozzáférhetőségre, hanem az épület maga is olykép tervezendő, hogy abban az iparegylet hivatalos helyiségei és lehetőleg társalkodási és ideiglenes kiállitási czélokra forditható helyiségek is megfelelő számban és térfogatban elférjenek.

12. A muzeum épületében a technologiai gyüjtemények (gépek és eszközök) czélszerü felhasználása végett mozgató erő is alkalmazandó; a müipari tárgyak érdekében pedig photographiai és főszöntészeti mühelyek is fölállitandók.

13. A muzeumi gyüjteményekből, szélesebb körökben való hasznositásuk végett, időnkint vidéki kiállitások is rendezhetők; viszont benne a hazai ipar kiválóbb termékei vagy érdekes magángyüjtemények is időnkint kiállithatók, sőt gyártójuk kivánatára el is árusithatók, vagy számukra megrendelések is elfogadhatók.

14. A muzeumi ügy kellő előkészitésére, részletes tervezet, esetleg alapszabályok szerkesztésére stb. tizenegy tagból álló előkészitő bizottság küldetik ki, melybe két-két tagot a közoktatási- és a kereskedelmi miniszter urak, hármat a főváros, négyet pedig a jelenleg két (valószinüleg egyesülendő) általános és országos iparegyesületek választanak.

Az emlékirat, illetőleg e stipulácziók tárgyalása Trefort miniszter ur elnöklete alatt az emlitett bizottság legközelebb ismét összeül s remélhető, hogy a muzeum ügye végre valahára a megvalósulás stádiumába jut. Hogy mennyire kivánatos ez, azt már több izben és behatóan tárgyaltuk e rovatban.

—

— **Ipartársulási mozgalom.** A budapesti kereskedelmi csarnok nemrég megbeszélés tárgyává tette azon eszmét, hogy a magyar kereskedők a versenyképesebb hazai iparczikkek elárusitása és előnyben részesitése által a hazai ipart fejlődésében támogassák. E kérdés helyes megoldási módozatainak javaslatba hozására a csarnok az orsz. iparegyesületet kérte fel. Az iparegyesület mint már régebben emlitettük, örömmel üdvözölte e kezdeményezést és a maga részéről Ráth Károly, Mudrony Soma, Kerkápoly Károly, Légrády Károly. Eleőd Józsa és Gelléri Mór urakat küldte ki; az iparoskör is ugyan e czélból szintén hat tagot küldött ki s igy e két testület képviselői a kereskedelmi csarnok megbizottaival legközelebb kezdik meg a rendszeres tárgyalásokat, melyekben minden fejlettebb iparágunk jelentékenyebb képviselői ki fognak hallgattatni s az ezuton összegyült s a bizottság által feldolgozandó anyag értékesités végett a kereskedelmi csarnok s ezáltal a hazai kereskedőknek fog átadatni.

— **A malomipar** a Németországgal való forgalomban igen kedvezőtlen vámviszonyok által van sujtva. Ezek elháritására, esetleg javitására czélzó s a kormánynál, illetve törvényhozásnál teendő intézkedések megállapitása végett a malomiparosok s mindazok, kik ez iparágban érdekelve vannak ma, deczember 17-én értekezletet tartottak Bécsben. A „P. Ll."-nak ez ügyben Bécsből a következőket irják. Az értekezleten sok kiváló testület s férfiu vesz részt s az igen fényesnek igérkezik. S ha az osztrák magyar malomipar szempontjából egy Németország ellen intézett visszatorlási politika teljesen jogosultnak látszanék is, mégis vannak e kérdésben sokan, kik más nézetet képviselnek. Azon oknál fogva, hogy a képviselőház legtöbb tagja mezőgazdaga s az itteni kormány a védvámos irányzat felé hajlik, nem zárják ki azon lehetőséget, hogy tekintettel a külföldről behozandó iparczikk tervezett megvámolására, az osztrák mezőgazdák a külföldi gabna behozatala ellen is vámemelés által kivánják magukat biztositani. S ha mindez csak föltevés is, mely által az orosz s ruméniai gabonakereskedés esetleg jelentékenyen megnehezittetnék, a bécsi gabnatőzsde elnöksége már is meglehetős tartózkodó állást foglal el a gyüléssel szemben, a mennyiben három tagot küldött ki a gyülésre oly utasitással, hogy az osztrák malomipar-szövetség határozatait csupán jelentéstétel végett vegyék tudomásul.

— **Az országos magyar iparegyesület** igazgatósága b. Hoffmann Lipót, gr. Zichy Edmund és Skala Sándor lovag urakhoz, mint a bécsi keleti muzeum főintézőihez meleg hangon tartott köszönő levelet határozott küldeni azon kiváló előzékenységért, melylyel a nemrég rendezett keleti kiállitást a bécsi orientális muzeum jelentékenyebb tárgyainak átengedése által tanusitani szivesek voltak. Ez átiratokat holnap gróf Zichy Jenő személyesen viszi fel Bécsbe s az egyesület nevében fogja azokat az illetőknek átadni. Hasonló tartalmu levelet intézett az iparegyesület a budapesti iparmüvészeti muzeum igazgatóságához is.

— **Országos magyar iparegyesület.** Az ipartársulati szakosztály hétfőn f. é. deczember 20-án d. u. 5 órakor az egyesület helyiségében (Ferencziek bazára) ülést tart, melyen a tagok részt venni kéretnek. — Tárgyak: 1. Albizottsági jelentés a III. oszt. kereseti adó kérdésében. 2. A Budapesten esetleg létesitendő általános iparos hitelszövetkezet érdekében megállapitandó alapelvek. 3. Az egyes ipartársulatok képviseletében netalán teendő inditványok.

A kertészeti szakosztály f. hó 19-én vasárnap délután 4 órakor az egyesület helyiségében ülést tart, melyen a tagok részt venni kéretnek. Az ülés tárgya: megalakulás, és ügyrend.

A gyáripari szakosztály folyó hó — decz. 21-én — kedden, d. u. 5 órakor ülést tart, melynek fontos tárgyai a következők: 1. ujjá alakulás, 2. intézkedés a müködési programm folytatólagos megvalósitása iránt; 3. előterjesztés a szepességi len- és vászoniparvállalat ügyében; 4. a szakosztályhoz utalt több uj találmány bemutatása, 5. a gyáripar érdekében teendő netáni inditványok.

Kereskedelem és tőzsde.

** **Kereskedelmünk magyarositása** tárgyában a kereskedelmi csarnok kebeléből kiküldött bizottság egy a kereskedelmi miniszterhez intézendő feliraton dolgozik, melyben a minisztert arra kéri, hogy tekintve a kereskedők közt megindult üdvös magyarosodási mozgalmat, hasson oda, hogy az üzleti czégek csak magyarul jegyeztessenek be, 2. hogy a biróságok előtt csakis magyar könyv- és számlakivonatok birjanak hitelességgel illetve fogadtassanak el magyarországi kereskedő, vagy iparostól és végre 3. hogy a kormány által elárusitásra kibocsátott eddig magyar és német bélyeges váltrk, ezuttal csak magyar szöveggel legyenek forgalomban.

** **Osztrák-magyar bank.** Mint táviratilag emlitettük, az osztrák-magyar bank igazgató-tanácsa tegnapi ülésében beterjesztetett az 1880-iki megközelitő mérleg. Az eddigi üzleteredmények után itélve a második félévre esik részvényenkint 20 frt. osztalék; az első félévben 18 frt fizettetett ugy, hogy az 1880. évi összesosztalék 38 frt vagy $6\frac{1}{2}$ százalék. Az idei osztalék a legkisebb, melyet a bank 1820 óta fizetett. E kedvezőtlen eredmény főleg a nagy pénzbőségnek, valamint az idei alacsony kamatlábnak tulajdonitható. A fiókok szaporitása is csökkenhette a jövdelmet. Az alábbi összeállitás mutatja a tisztajövedelmet, részvényenként az utolsó 10 esztendő alatt.

1871	frt 58.—	= 9.66	százalék
1872	„ 64.60	= 10.77	„
1873	„ 67.—	= 11.17	„
1874	„ 60.50	= 10.08	„
1875	„ 50.—	= 8.33	„
1876	„ 45.—	= 7.50	„
1877	„ 47.—	= 7.83	„
1878	„ 44.—	= 7.33	„
1879	„ 39.—	= 6.50	„
1880	„ 38.—	= 6.33	„

** **Kereskedelmi érdekeink Bulgáriában.** A nagy háboru, mely Bulgáriának autonom kormányt és állami existencziát szerzett, egyidejüleg közgazdaságát oly érzékenyen sujtotta, hogy gazdasági tekintetben jó ideig szenvedni fog a bolgár nemzet. — Az uj kormány is sok tekintetben hozzájárul, hogy a javulás minél lassabban haladjon elő a gazdasági terén. — Részint belátás hiánya, részint pedig szándékos rossz akaratból a szofiai kereskedelmi kormány oly rendeleteket bocsát ki, melyek teljesen megakadályozzák az üzleti élet kifejlődését. — De nemcsak a belföldi, hanem a külföldi üzletemberek is érzik e rendeleteknek gonosz következményeit. Igy hogy csak egy konkret esetet emlitsünk, két év óta az a szokás divik a bolgár vámhivataloknál, hogy az Ausztria-Magyarországból importált és a fejedelemségben le nem rakott árukért ha azok visszaszállittatnak hétés fél százalék vámot szedünk a szerződések által megállapitott fél százalék helyett. Csak a ruscsuki konzul erélyes felszólalásának sikerült ez abususnak véget vetni. Kivánatos volna, hogy nemcsak a ruscsuki, hanem összes keleti konzulaink és minden ügyben hasonló erélyt tanusitsanak.

Pénzügyi és bankhirek. Magyar papirjáradék. A hitelintézettel folytatott tárgyalások az ötszázalekos magyar papirjáradék kibocsátása iránt, mint a W. A. Z. jelenti, nagyon előhaladott stadiumba léptek. Az elért eredményt nagyon kielégitőnek mondják. A tegnapi bécsi börzén az a hir volt elterjedve, hogy a hitelintézet a pénzügyminisztérnek 85-öt igért és ha nem is lesz ily magas az ár, mindenesetre kielégitő lesz, ha figyelembe veszszük a papirjáradék iránt mutatkozó élénk konkurrencziát. — **A tartományi bank** sokat foglalkozik a galicziai kis földbirtokosok hitelügyeinek rendezésével. E czélból főintézetet állit fel Lembergben 10 millió frt tőkével. — **Az észak-német bank** kötelékéből Goddefrey kilép, mivel nem egyezik a Nordd. Allg. Ztg. részvényeinek eladásába. — **A király** tegnap egy trieszti küldöttséget fogadott, mely a szabad kikötői kérdésben járt itt és megigérte az ügy tanulmányozását. — **A franczia bank** legutóbbi kimutatása szerint a készpénzkészlet növekedett 1.355,000 frankkal, az angol bank legutóbbi kimutatása szerint az összes tartalék 14.296,000 font sterling.

—

Magyarországi kereskedelmi czégek.

Kivonat a „Közp. Értesitő" deczember 17-diki számából.

I.

Czégbejegyzések:

a) **Egyeni czégek.** Wesz Jakab borkereskedő Nyiregyháza, bej. a nyiregyházi k. tszéknél nov. 19. — Führer Zsigmod kő- és mész-kereskedő Nyiregyháza, bej. u. o. nov. 16. — Silberfeld I. (Silberfeld Israel) Gyöngyös, bej. az egri k. tszéknél decz. 7. — Csuták Károly női divatkereskedő Arad, bej. az aradi k. tszéknél nov 29.— Cseh Katharina keztyü-kereskedő Arad, bej. az az aradi k. tszéknél nov. 29. — V. Deschmann (Deschmann Bálint) negozio di manifatture al minuto Fiume, bej a fiumei kir. tszéknél decz. 4. — Drucker A. Budapesten, Drucker Ábrahám nejének szül. Trebitscher Berthának 6000 frtnyi hozománya bej. a bpesti k. és v. tszéknél decz. 5. — Rotter Izidor bank- és váltóüzlet tulajdonos Budapesten, bej. u. o. decz. 10. — Hatschek Emil diszmüáru-kereskedő Budapesten, bej. u. o. decz. 10.

b) **Társas czégek.** Heller és Hertzka (Heller Mór és Hertzka Henrik) terménykereskedők Beszterczebánya, bej. a beszterczebányai kir. tvszéknél nov. 26. — Székesfehérvári szinház-részvény-társulat. A módositott alapszabályok bej. a székesfehérvári kir. tvszéknél okt. 11. — Kecskeméti takarékpénztár-egyesület. A módositott alapszabályok bej. a kecskeméti kir. tvszéknél nov. 20. — Halasi II-ik önsegélyző szövetkezet. Czégjegyzők Balogh László és Berky Antal bej. a kalocsai kir. tszéknél nov. 24.

II.

Czégtörlések.

a) **Egyeni czégek:** Katz József Nyiregyháza. Neje, szül. Reich Therézia 3500 frtnyi hozománya kit. a nyiregyházi k. tszéknél nov. 26. — Veres Ferencz Sz.-Udvarhelyen, kit. a székelyudvarhelyi k. tszéknél jun. 3. — Pokupcsics Gyula Budapesten, kit. a budapesti k. és v. tszéknél decz. 6. — Depold János Budapesten, kit u. o. decz. 10.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabnatőzsde.

— deczemb. 17.

— Hivatalos jelentés. —

Buza ma gyengén kináltatott, a vételkedv megszoritott. Az irány valamivel kellemesebb és mintegy 10,000 mm. adatott el változatlan árakon. Más gabnanemekben nem volt forgalom.

Hivatalosan következő kötések jegyeztettek:

Buza. Tiszavidéki 300 mm. 79 k. 13.30, 300 mm. 76·5 k. $12.52\frac{1}{2}$, 200 mm. 76 k. 12.65. Pestvidéki 300 mm. 75·8 k. 12.20. Marosi 700 mm. 76 k. 12.50. Becskereki 3400 mm. 76 k. 12.40. Zombori 1700 mm. 75 k. 11.40. Északmagyarországi 400 mm. 76 k. 12.50 frt piros, 7000 mm. 75·8 k. $12.57\frac{1}{2}$ frt. Mind 3 hóra adatott el.

Tengeri 200 mm. 5.15 frt, 200 mm. 5 frt, 150 mm. 5.35 frt.

Zab 200 mm. 6.10 frt, 300 mm. 6 frt. Mind kész fizetés mellett.

Határidőre mérsékelt a forgalom, köttetett 2 rakomány **tengeri** 6.09 és 6.10 frttal.

Hivatalosan jegyeztetett:

Szokványbuza tavaszra	$11.62\frac{1}{2}$—$11.67\frac{1}{2}$
Szokványbuza őszre	—.— —.—
Bánáti tengeri május—juniusra	6.08— 6.12
Zab tavaszra	6.25— 6.30
Zab őszre	—.— —.—

— Az „Egyetértés" tudósitása. —

Kész buzában ma valamivel kellemesebb hangulat mellett folyt le az üzlet és a forgalom élénkebb volt. Eladatott 10—12000 mm. Még a következő kötésekről értesülünk:

Buza. Tiszavidéki 200 mm. 79 k. 13.30 frt, 300 mm. 78.2 k. 13.15 frt, 400 mm. 68 k. 13.05 frt.

Felsőmagyarországi 500 mm. 76 k. 11.55 frt.

Becskereki 3300 mm, 76 k. 12.40.

Oláh 2500 mm. 74·7 k. 10.15.

Mind 3 hóra adatott el.

Rozs elhanyagolt. Vételkedv hiányában a forgalom csekély.

Arpa élénkebb. Németország részére nagyobb mennyiségek vásároltatnak és a követelt árak szivesen fizettetnek. Eladatott: 700 mm. becskereki 6.65, 200 mm. tiszai 6.50 és 400 mm. tiszai 6.75, utóbbinak szaga van.

Tengeri. A hangulat ma lanyha volt, mivel nagyobb mennyiségek érkeztek és mivel ezek nem tartósak, azonnal el kell adni. Fogyasztók e körülményt felhasználva egy negyed forinttal kevesebbet igértek. Eladatott: bánsági 300 mm. 5.15 frt, 200 mm. 5.10 frt, 400 mm. 5.20 frt, 700 mm. (nedves) 5 frttal; oláh 600 mm. 5.55, 300 mm. 5.60 frttal.

Zab csekély forgalom mellett lanyha. Eladatott 200 mm. 6.10 és 400 mm. 6 frttal.

Szokványbuza szilárd. Köttetett 2500 mm. 11.63, 2500 mm. 11.70-el.

B. tengeri máj.—jun.-ra 2500 mm. 6.10 frt, 2500 mm. 6.11 frt, 2500 mm. 6.12 frttal.

Zab tavaszra üzlet nélkül.

Esti jegyzés:

Szokványbuza tavaszra	11.64—11.67
Szokványbuza őszre	—.— —.—
Bánáti tengeri 1881. május—juniusra	6.10— 6.13
Nemzetközi tengeri jul.—augusztra	—.— —.—
Zab tavaszra	6.25— 6.30
Káposztarepeze 1881. auguszt.—szeptemb.-re	$12\frac{5}{8}$—$12\frac{7}{8}$
Bánsági repeze julius—augusztusra	12.00—$12\frac{1}{8}$

Terményüzlet.

Szilva lanyha, üzlet csekély. Ünnepek előtt a vételkedv mindig csekély, mivel az expediczió bajosabb.

Eladatott: 225 zsák szerbiai $9\frac{3}{4}$ frt, 37 hordó szerbiai $9\frac{3}{4}$ frttal.

Szilvaiz üzlet nélkül.

Gubacs lanyha. Az utubbi napokban nagyobb mennyiségek érkeztek és ez nyomást gyakorolt az árakra. Eladatott 1600 mm. boszniai 15 frt és jobb szerbiai $19\frac{1}{2}$ frttal.

—

Értéktőzsde.

A tőzsde hangulata ma ismét megszilárdult. Azon mai hirünk, hogy az osztrák hitelintézetnek esze ágában sem volt lemondani a budapest-zimonyi vasut konczesszziójának esetleges elnyeréséről, sőt ajánlatot tett annak átvételére, mint fővállalkozó, igen jó benyomást gyakorolt a tőzsdékre. Általában konstatálni lehet, hogy ha a budapest-zimonyi vasut kiépitése csakugyan kiadatik valamely csoportnak, a tőzsde szivesebben fogadja, ha az osztrák hitelintézet, mintha az osztrák tartományi bank nyeri el. Ennek egyszerü oka az, hogy utóbbi esetben az osztrák hitelintézet és a többi bankok részvényei jelentékenyen csökkenni fognak.

Előtőzsde.

Külföldi, nevezetesen párisi kedvező árfolyamokra a mai előtőzsde már szilárdan nyilt meg. A forgalom osztrák hitelrészvényben élénk volt, magyar aranyjáradék nagy tételekben vásároltatott. Osztrák hitel 288.60-on indult és javult 289.60-ig, angol-osztrák bank 128—128.50-en vásároltatott, magyar aranyjáradék 110.45—110.60-on vásároltatott.

11 órakor zárulnak: Osztrák hitel 289.30 pénz, magyar aranyjáradék 110.50 pénz szállitásra.

Déli tőzsde

Az árfolyamok a déli tőzsdén változatlanul tartották magukat, malom-papirok ismét kináltattak. Osztrák hitel 289.50—288.80, magyar hitel 265.25 pénz., magy. leszámitoló és váltó bank 125.25—125,50-en köttetett, angol-osztrák bank 131.50, bécsi bankegyesület 115-ön köttetett, maradt 114.75 pénz, iparbank 157.— pénz, budapesti bankegyesület 105.50—106-on köttetett, északkeleti vasut 146 pénz, külvárosi takarékpénztár 76.50—77, pest-pilisi takarékpénztár 42 pénz, magyar aranyjáradék 110 60—110.65-ig köttetett, hazai takarékpénztár 3845—60, malmok közül Lujza 202—200, Erzsébet 190—185, Pannonia 1120 pénz, pesti közuti vaspálya élvezeti jegy 212, Drasche 142—142.50, ujlaki téglagyár 108, salgó-tarjáni vasfinomitó 140, Schlick vasöntőde 178 pénz. Váltók és valuták gyengébbek, 20 frankos $9.37\frac{1}{2}$, arany 5.58, London 117.30, Páris 46.45.

1 óra 30 perczkor zárulnak: osztrák hitel 289.70 pénz, magyar aranyjáradék 110.60 pénz.

Utótőzsde

Az utótőzsdén a hangulat szilárd maradt ugyan, a forgalom azonban korlátolt, osztrák hitelrészvény 290—290.25-el jött forgalomba, magyar aranyjáradék 110.65-ön indult és 110.75-ig emelkedett és zárul

4 óra 30 perczkor osztrák hitelrészvény 290 frt, magyar aranyjáradék 110.72-ön.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsde magas párisi és berlini jegyzések folytán élénk volt, zárlat felé azonban bécsi gyengébb jegyzésekre itt is egy kis reakczio állott be és az árfolyamok lanyhultak. — Osztrák hitelrészvényekben az üzérkedés a pest-zimonyi vasuti ügy miatt kissé tartózkodó, és általános a hit, hogy nemsokára e papirban nagymérvü reakczió fog bekövetkezni. Osztrák hitelr. 289.90-en indult, javult 290.20-ig és hanyatlott 289.20-ig, angol-osztrák részvények 135—134.75-ön köttettek, magyar aranyjáradék 110.80—110.75—110.80-on vásároltatott. Zárul

6 órakor osztrák hitelrészvény 289.40, magyar aranyjáradék 110.70.

—

Felszámitolási árfolyamok.

Magyar aranyjáradék	110.60
Magyar hitelbank	265.—
Magyar leszámitoló	125.—
Magyar földhitel	—.—
Magyar jelzálogbank	—.—
Osztrák hitel	289.—
Angol-osztrák	131.—
Unio-bank	115.—
Tiszai sorsjegy	108.—

—

Szelvényekre esedékes kamat deczember 18.

Magyar államadósság:

Magy. vasuti kölcs. 120 frtos drbonként 5%	2.78.^{33}
Magy. gömöri államv. zálogl. drbonként 5%	2.85.^{42}
Magy. 1869. kelet. v. áll.-kötv. elsőbbs. adom. 5%	6.95.^{84}
Magy. 1873. kelet. v. áll.-kötv. elsőbbs. ar. v. ezb. 5%	2.31.^{95}
Magyar 1876. kelet. v. áll.-kötv. aranyban 5%	2.31.^{95}
Tiszai és szegedi kölcsön darabonként 4%	0.85.^{35}
Magyar aranyjáradék 100 frt után 6%	2.78.^{84}
Magyar földtehermentesitési kötv. 100 frt után 5%	0.63.^{72}
Erdélyi földtehermentesitési kötv. 100 frt után 5%	2.36.^{45}
Szőlődézsmaváltsági kötv. 100 frt után 5%	2.15.^{70}

Osztrák államadósság:

Osztrák államadósság papirért 5% 100 frt után	0.54.^{84}
Osztr. államadós. ezüstben jan.—jul. 5% 100 frt után	1.94.^{84}
Osztr. államadós. ezüstben apr.—okt. 5% 100 frt ut.	0.89.^{84}
Osztr. államadósság kisorsolás 1860. egész 5%	2.61.^{12}
Osztr. államadósság kisorsolás 1860. ötödrész 5%	0.52.^{22}
Osztr. államadósság kisorsolás 1854. egész 5%	5.99.^{67}
Osztrák aranyjáradék 4% 100 frt után	0.85.^{15}
Pest város kölcsöne 1870. vagy 1871-iki 5%	2.78.^{33}

Vasuti papirok:

Alföld-fiumei 5%	drbként	4.63.^{68}
Báttaszék-dombovár-zákányi 5%	„	4.63.^{88}
Déli vaspálya 5%	„	1.30.^{85}
Északkeleti vaspálya 5%	„	4.63.^{68}
Erdélyi vaspálya 5%	„	4.63.^{86}
Kassa-oderbergi 4%	„	3.71.^{13}
Osztrák állami 5%	„	4.63.^{88}
Pécs-barcsi 5%	„	4.63.^{88}
Tiszai 5%	„	4.63.^{84}

Záloglevelek:

Magy. földhitelint. papirértéke $5\frac{1}{2}$% 100 frt után	0.71.^{82}
Magy. földhitelint. papirértéke 5% 100 frt után	0.65.^{28}
Magy. földhitelint. papirértéke $4\frac{1}{2}$% 100 frt után	0.96.^{25}
Magy. földhitelint. ar. v. ezüst 120 frt után 5%	1.78.^{33}
Magyar jelzálogbank $5\frac{1}{2}$% 100 frt után	2.55.^{15}
Magy. ált. földh. részvény-társaság 6% 100 frt után	0.28.^{33}
Magy. ált. földh. részvény-társaság $5\frac{1}{2}$% 100 frt u.	0.26.
Osztrák-magyar bank 5% 100 frt után	2.42.^{91}
Pesti magyar kereskedelmi bank 6% 100 frt után	2.28.^{33}
Pesti magyar kereskedelmi bank $5\frac{1}{2}$% 100 frt u.	2.09.^{62}

Elsőbbségek:

Báttaszék-dombovár-zákányi vasut 5%, ...	drbként	2.13.88
Dunagőzhajózási társaság 5%	"	6.95.84
Északkeleti vasut 5%	"	3.20.84
Magyar-galicziai vasut 5%	"	2.97.22
Első erdélyi vasut 5%	"	2.13.88
Kassa-oderbergi vasut 5%	"	4.63.88

Sertés-kereskedelmi csarnok Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, decz. 17. Az üzlet folyton élénk maradt. Magyaröreg tulsulyu 52—53, fiatal nehéz 56., közép 55½—56, könnyü 53—55, szedett 50—52. Szerb nehéz 53, közép 50—51 kr. Az árak kilogrammonként értendők.

Üzleti tudósitások.

Kolozsvári piacz.

Kolozsvár, decz. 16. Közepes vasárunk van. Vidéken a hirtelen olvadás, és a rákövetkezett fagy miatt nehezek az utak. Feltünő, hogy mostanság épen a fából van aránylag legkevesebb behozatal. A mi különben annak a körülménynek is tulajdonitható, hogy a módosabbak raktárakból előre ellátják magukat, s a piaczról csak a vagyontalabb osztály fogyaszt, s igy a kereslet gyér.

Gabonából ma több a behozatal, mint a mult vásárkor. Az árak csökkentek.

Följegyzett áraink következők:

Gabona. Elsőrendü buza hektl. 7.50, másodrendü 6.50, rozs 5.90, török buza 3 frt 30 kr, zab 2 frt 10 kr.

Sertés. Fölhajtatott m. e. 340 drb. Eladatott 180 drb. A kövér párja 36—80 frt, a sovány 13—22, a malacz 6—14 frt.

Takarmány kevés volt. Egy szekér széna 8—14 frt, szalma 3 frt, zsup párja 6—8 krajczár.— Az árak emelkedtek.

Fapiacz. Egy kisebb szekér fa 3—4 frt, nagyobb 5—7 frt.

Vegyes czikkek és gyümölcs. Pityóka 20 l. 50 kr, körte 20 l. 1 frt 10 kr, alma 20 l. 1 frt, dió 20 liter 1 frt 70 kr, szebeni turó kilója 60 kr, máléliszt mm. 6.60, málékása mm. 7 frt.

Vad és hal. Egy nyul 1 frt 10 kr, 1 frt 20, harcsa kilója 1 frt.

Ezekből látható, hogy élelmi czikkekben az árak általában emelkedtek; drágult az élet.

Gazdasági tudósitás

Szatmár és vidéke decz. 14. (Az „Egyetértés" tudósitása.) A novemberi esőzés után deczember hó 4-én a tél rendetlenül állott be, mert a hó sárra esett, ugy fagyott meg állandó alap nélkül. — Most pedig a délnyugoti, majd délkeleti szél ismét esőt hozott, az egy hétig sem tartó hideget megenyhitette, a havat olvadásnak inditotta, s csinált sarat, vizet, járhatatlan utat. A dús repeze- és őszi buzavetés ezen rendetlen tél, változó időjárás, eső, hó, fagy stb. miatt veszélynek van kitéve. Sok helyen máris eső és hóviz boritja a vetéseket, megsemmisitéssel fenyegeti a jövő termésre vonatkozó reményt és kilátást. A vasuttól és töltéstől távol eső vidéken, a járhatatlan ut, sár és viztenger miatt nem lehet sem szekeren, sem szánon közlekedni.

Mezőgazdasági közlemények.

* **A turónak kicsiben gyártása.** A nagyobb fogyasztási helyektől távolabb lakó mezei gazdák rendesen meg vannak akadva azon tekintetben, mily módon értékesitsék az előállitott tejet, különösen ha oly helyzetben vannak, hogy a tej mennyisége nem elegendő arra, hogy a sajt formaszerü gyártásával foglalkozhatnának, másrészt pedig viszont sokkal több a tej, mintsem azt háztartásukban elfogyasztani képesek volnának. Ily esetekben csakis a turónak kicsiben gyártása, mint p. o. bajor Rajnai Pfalzban, vagy más vidéken divik, ajánlható; miután ott azon édes tej, mely a háztartástól vissza marad, vaj s turó készitésére lesz forditva. Igaz, hogy ezen lefölözött aludt-tejből készült turó nem zsiros, mindazonáltal jó ize annyira kitünik, hogy az jelentékeny kereskedelmi czikket képez. Hogy a lefölözött savanyu tejnél, a zsendicze kiválasztása elömozdittassék, szükséges annak felmelegitése, mi a tejedényeknek meleg vizbe, vagy pedig azoknak közvetlenül mérsékletes meleg helyre való elhelyezése által történik, figyelem forditandó azonban arra, hogy a savanyu tej nagyon meleg helyre ne állittassék, valamint a tej gyorsan fel ne melegedjék. Midőn a turó a savótól elvált, akkor a köcsögök tartalma egy durva vászonból készült zacskóba tétetik, hogy a savó elfolyhasson, ezután pedig a turóban még bent maradt savó többi tartalmának eltávolitása tekintetéből a zacskó e végből készitett csavarba tétetvén, az kisajtoltatik. Vagy 28 óra mulva a turó oly keménységet nyer, hogy az hasonlólag mint a tészta, kézzel átgyurnató, minek nagyon jól kell megtörténnie, hogy a turóban gomolyak ne legyenek, hanem az gyöngéd és nyulós legyen. A dagasztás alatt 25 kgr. turóba egy kgr. só teendő, valamint egy kis köménymag is. Ezen ekkép elkészitett anyagból azután a kivánt nagyságu gulaidomu turók formáltatnak, melyek a további kezelés folytán lapos alakot nyernek. Az igy formált turó azután száritás tekintetéből lapos deszkákra tétetvén, ezeken naponta legalább egyszer megforgattatnak, mindig a deszka száraz részére téve. A száritás legczélszerübben, egy szellős mérsékelt melegségü helyen történjék. Száraz meleg időjárás alkalmával a száritás szabadban is történhetik, télen ellenben csak fütött helyiségben; vigyázni kell azonban, nehogy nagyon gyorsan száradjanak, mivel ez által nemcsak kérgesek lesznek, hanem repedéseket is kapván, azok folytán egyformán nem érhetnek ki. Ha a turó annyira kiszárad, hogy az uj nyomásának nem enged, akkor a dézsákba vagy más alkalmas edényekbe rakatik s befödetvén a használni szándékolt idejig vagy melegebb, vagy pedig hidegebb helyre tétetik. Két vagy három hét mulva penészszel lesz a turó ellepve, mely kefével lesz róla lemosva. A megmosott turó 12—18 órára szárítás végett a levegőre tétetik, azután sósizbe, eczetbe vagy borba mártatik s ismét tiszta edénybe tétetik. A turónak ezen tisztitását a körülményekhez képest többször kell ismételni s csak midőn a turó külsőleg sárga szint nyer, jele, hogy érik s ekkor már elszállitható. Ily turó gyártásával legczélszerübb októbertől—áprilisig foglalkozni, miután az, mely nyáron lett készitve, a leggondosabb kezelés mellett sem ment a kukaczoktól, de meg a téli hónapokban nagyobb kelendősége s jobb ára is van a turónak.

Napirend decz. 18-án.

Naptár. Szombat. Kath.: Gráczián. Protest.: Vumpolt. Görög-Orosz: decz. 6. Szabtat.

Muzeumban nyitva van a képtár d. e 9-től d. u. 1 óráig.

A Petőfi-társaság tisztujitó és tagválasztó közgyülése d. u. 5 órakor az akadémia kis termében.

A ferenczvárosi társaskör ünnepélyes megnyitása este ½ 8 órakor.

A nemzeti tanár-egylet őszi disztornázása este 7 órakor. (Ősz-uteza 26. sz.)

A képzőmüvészeti társulat karácsonyi kiállitása d. e. 9-től d. u. 5 óráig. Belépti dij 20 kr.

Muzeumi könyvtár d. e. 9-től d. u. 2-ig.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár d. u. 3—7-ig.

Állatkert nyitva egész nap.

Präuscher-féle anathomiai muzeum a Vigadóban.

Bergheer szellem-szinháza a sugárutón.

Kivonat a hivatalos lap decz. 17-ki számából.

Árverések a vidéken. Eichinger Ignácz 477 frtra b. ingatl. decz. 26. Ujvidéken. Nagy Antalné 8531 frtra b. ingatl. jan. 25. Kolozsvár. Buderey Antal 1552 frtra b. ing. ján. 10. Andódon (Moór.) Feller István 2100 frtra b. ingatl. jan. 17. Fehértón (Győr.) Tandony Mihály 730 frtra b. ing. decz. 26. Ujvidéken. Gyalókay Antalné 16230 frtra b. ingatl. decz. 30. Királyin (Nagy-Várad.) Teleky Ofner Mária 1800 frtra b. ingatl. decz. 28. Rittberg (Temesvár.) Lapadát Markó 1050 frtra b. ingatl. jan. 11. Nagy-Becskereken. Adamovics Antal 400 frtra b. ingatl. febr. 10. Podgorina (Kőszeg.) Nagy József 655 bej. jan. 11. Csavakon (Sopron.) Hack Frigyes 1410 frtra b. ingatl. jan. 14. Lichlingen (Csákova.) Etli Ferencz 710 frtra b. ingatl. jan. 18. Győrön. Simon András 864 frtra b. ingatl. jan. 18. Dunaszerdahelyen. Kleso János 928 frtra b. ingatl. jan. 21. Ocskán (Nyitra.) Hajha Ferencz 1150 frtra b. ingatl. jan. 19. Szombathelyen. Kraesuneszkó Pál 2484 frtra b. ingatl. jan. 3. Knézen (Vinga.) Limheaun Károly 572 frtra b. ing. jan. 3. Gy.-Pehérváron. Elő György 2060 frtra b. ingatl. jan. 15. Rába-Pordányon (Sopron.) Reitter János 3325 frtra b. ingatl. jan. 10. Kis-Becskereken (Temesvár.) Takács János 1555 frtra b. ingatl decz. 30. Sikátoron (Veszprém.) Lantudi Imre 400 frtra b. ingatl. decz. 21. Győr. Ötvös Pálné 1400 frtra becs, ingatl. jan. 19. Szombathelyen. Gregorovics Mihály 456 frtra becs. ingatl. decz. 30. Kőszegen. Hubert József 14.753 frtra becs. ingatl. febr. 23. Munkácson. Csomor Mihály 739 frtra becs. ingatl. jan, 27. Bögöz (Sz.-Udvarhely.) Manek János 1453 frtra b. ingatl. decz. 23 Unin (Szakolcza.) A brassói timártársulat 11.684 frtra b. ingatl. febr. 27. Brassó. Janován Metza 2528 frtra b. ingatl, jan. 3. Knézen (Vinga.) Bagi Julianna 550 frtra b. ingatl. decz. 27. Gyöngyösön. Molnár Mihály 533 frtra b. ingatl. jan. 19. Sághin (Győr.) Ughi Ignácz 1328 frtra b. ingatl. jan. 3. K.-Iszákon (Pápa.) Boldog Rozália 500 frtra b. ingatl. decz. 28. Gyöngyösön. Paulovics Márton 5484 frtra b. ingatl. jan. 25. Nagyszombat. Farkas József 8400 frtra becs. ingatl. jan. 3. Kecskeméten. Sucin Georgie 906 forintra b. ingatl. január 27. Kolozsváron. Netyő Luiza 1174 forintra becsült ingatl. jan. 4. N.-Váradon. Radler János 3500 forintra becsült deczember 17. Segesváron. Tóth Antal 451 frtra b. ingatl. decz. 27. Kókán (pestvidéki tszék.) Lebengut Katalin 450 frtra b. ingatl. jan. 5. Soroksáron (pestvidéki tszék.) Halász Dénes 1500 frtra b. ingatl. decz. 29. Ujvidéken. Borle Gyorgye 1556 frtra b. ingatlana decz. 30. Cs.-Simándon (Kisjenő.) Nagy János 392 frtra b. ingatl. jan. 19. Böös (Dunaszerdahely.) Hudecz József 537 frtra b. ingatl. jan. 14. Zsolnán. Nikolics Demeter 2000 frtra b. ingatl. decz. 19. Tovarisován (Ujvidék.) Vagenhoffer Antal 483 frtra b. ingatl. decz. 21. Romándon (Veszprém.) Kralik József 1240 frtra b. ingatl. jan. 4. Penezen (B.-Gyarmat.) Samrak Márton 1180 frtra b. ingatl. jan. 15. Vukován (Temesvár.) Rusz Simeon 4010 frtra b. ingatl. decz. 31. Atlakon (Kisjenő.) Klemenschitz Sándor 2500 frtra b. ingatl. jen. 3. Kismárton. Győrfi József 478 frtra b. ingatl. jan. 31. N.-Körösön. Patkó Mihályné 834 frtra b. ingatl. decz. 17. Szikszó. Biró Mihályné 450 frtra b. ingatl. febr. 17. Alistál (Dunasszerdahely.)

Csődhirdetmény. Adler Mór bajai keresk. ellen bej. február 14., 15. és 16-án, ideigl. tömegg. és perü. Allaga Ottó ügyvéd.

Pályazat. A nagyszalontai kir. jbiróságnál albirói állomásra.

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

Elhaltak névsora Budapesten decz. 16.

Schneider Károly 43 é. napszámos V. k. Géza-utcza 8. májzsugor. — Neugeboren Ferencz 40 é. kádár VII. kerület Damjanich-utcza 27. tüdővész. — Kulina Zsófia 21 é. cseléd VI. k. bárány-utcza 5. tüdővész.— Lerehner József 42 é. czipész VI. ker. Ferencz-utcza 26. rák. — Rosenstock Rudolf 23 é. tanitó utról gerinczagysorvadás. — Schaller Zsuzsánna 64 é. napszámosnő IX. ker. Rákos-utcza 15. szivbaj. — Rivola Károly 30 é. kárpitos VI. ker. érsek-utcza 4. tüdővész. — Vámos Róza 15 é. árva. VII. ker. dob-utcza 17. vörheny. — James Staniszló 51 é. kovács III. k. hajógyári kórház Bright-kór. — Binger Mari 2 é. szolga leánya VII. k. nagy diófa-utcza 32. tüdőlob. — Szlahik Imre 49 é. napszámos VIII-ik kerület fecske-utcza 49-ik sz. agyhártyalob. — Sturm Riegler Erzsébet 77 é. kertész neje VIII. ker. köztemető-utcza 81. sz. szivhüdés. — Weisz Anna 3 é. szatócs leánya VIII. k. Déri-u. 2. torokgyik. — Kratky Anna 2 é. fésüs leánya VIII. k. fuvaros-u. 10. tüdőlob. — Borsiczky Anna 72 é. kivatalnok özvegye II. k. gyorskocsi-u. 30. aggkór. — Wágner Katalin 78 é. házfelügyelő özvegye II. k. kacsa-u. 26. aggkór. — Ogalitz János 17 é. napszámos fia I. k. szegedi-u. 7. tüdőgümő. — Krig Erzsébet 7 é. bádogos leánya VII. k. csömöri-ut 20. tüdővész. — Pácha Alajos 11 é. iskolás II. k. Rókus-u. 33. agyhártyalob. — Kolb Alajos 36 é. asztalos III. k. Izabella-u. 32. bélhurut. — Teuz József 45 é. majoros VIII. k. sebészi-kóroda sérv. — Richter Etel 12 é. kertész leánya VII. k. váczi-ut. 13. sziv-izomlob.

IDEGENEK NÉVSORA.

Erzsébet szálloda.

Horváth J. ügyv. Eger.
Ambrus J. lelk. N.-Kikinda.
Poncz K. tanár N.-Várad.
Lukács L. tanár Szatmar.
Schultheisz M. kdő Ria.
Tóth J. hivtln. Almás.
Weisz T. kdő Kaposvár.

Fehér ló szálloda.

Bitskey W. Tóalmás.
Flaskay K. jegyző Pánt.
Harsányi L. Jászberény.
M. Mindég Gy. Várad.
Farkas K. kdő Pánt.
Hirsler S. kdő Valkó.
Maihler G. kdő Bécs.
Molnár Kné Révkomárom.
Schwartz R.né Bicske.

Arany sas szálloda.

Mihályi J. birt. Turkeve.
Vladár V. birt. Turkeve.
Özv. Nagy A., birtné Baja.
Özv. Kiss M. Kecskemét.
Segesváry J. birt. Domó.
Sziratka G. birt. Apostag.
Világhy S. Veszprém.
Fenyes J. Berettyó-Ujfalu.
Czeh M. kdő Velencze.
Vitz E. kdő Kecskemét.
Dr. Csurgó J. orvos Szeged.

István főhg.szálloda.

Gr. Wilczek E. Erdőkürt.
Mezey A. Felső-Tur.
Hirschman S. Nagy-Berky
Hradil F. revisor Bécs.
Horray N. lelk. Munkács.
Beck S. kdő Baja.
Granischstätten E. Bécs
Hollub A. mgzóné Bécs.

Boer H. kdő Pozseg.
Eggenhofer A. fkdő Tóth.

Nemzeti szálloda.

B. Pánffy D. főisp. Deés.
Ambrózy N. S.-A.-Ujhely.
Virozsil T. tan. Győr.
Kohn S. gyáros Prága.
Manner A. igazg. K.-Terenne
Lauterbach R. mgzó Bécs.
Hornung J. mgzó Bécs.
Sedlacsek J. gyáros Bécs.
Preisler J. kdő Görcz.
Thümmler O. kdő Svájcz.
St. Martin M. kdő Zürich.
Klein M. kdő Pozsony.
Schwarz J. kdő M.-Kanizsa.
Meissner E. kdő Grácz.

Pannonia szálloda.

Gr. Almásy A. fldb. Gömör.
Kuhinka P. fldb. Gömör.
Nyikros S. fldb. H.-M.-Vásárh.
Jansen A. fldb. S.-Ujfalu.
Bodoky J. fldb. Garany.
Miesky S. fldb. Dánospuszta.
Rády E. fldb. Gyöngyös.
Moczár J. fldb. Árokszállás.
Sismis J. ügyv. Jászberény.
Rajszinger J. gyógy S.-Tarján.
Bory T. jegyző Szokotya.
Skadra J. birt. Szele.
Gross S. birt. Losoncz.
Rohonczy B. k.-bizt. Orsova.
Burger S. gazda N.-Jolva.

Vadászkürt szálloda.

Csillag S. ügyv. Szolnok.
Pauls G. kdő Bécs.
Hendl E. kdő Bécs.
Schmidt G. kdő Bécs.
Wallfisch P. S. kdő Bécs.
Bauer F. kdő Frankfurt.
Küffel W. kdő Bécs.

NYILT-TÉR.

1860-ki sorsjegy tulajdonosaiknak

egy igen előnyös ajánlatot teszszünk, mely által a befektetett tőke ugyanannyi biztonság mellett egy sokkal nagyobb nyereséget nyujt. — Bővebb értesités szóbelileg vagy irásban nyerhetni ingyen.

1125 **Koritz Antal és társa**
bankházánál, Budapest, régi posta-utcza 15., váczi-utcza sarkán.

Egy középkoru nyugalmazott honvédszázados,

a magyar és német nyelvben jártas, óvadékképes, alkalmazást keres mint jószág- vagy ház-felügyelő, titkár vagy számtiszt. — Szives ajánlatok 1136. sz. a. e lap kiadóhivatalához kéretnek. 1088

Végeladás. 1108

Helyiség változtatás folytán még csak rövid ideig igen leszállitott árakon.

Fischer J. majolika és kályha-gyárosnál bécsi- és Deák-utcza sarkán.

Kesztyük

karácsonyi ajándékul, a legfinomabb prágai kesztyük mindenféle szin és nagyságban urak és hölgyek számára, 2 gombbal 1 tuczat 10 frt, ½ tuczat 5 frt. **Politzer Móricz**-nál kesztyü- és kötőszer-gyáros Budapest, Deák-utcza. — Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan teljesittetnek. 1114

HATSCHEK MIKSA
optikus
Budapest, váczi-utcza 23. Kristófház.
1057b **Alluminium**
és egyéb nemü
szinházi látcsövek, hévmérők, szemüvegek
s a többi dus választékban.

Interpellaczió báró Majthényi Nyitramegye főispánjához.

A mult november hóban a nyitramegyei házi pénztárban hamisitott utalványozás folytán elkövetett nagyobb mérvü sikkasztásra vonatkozólag a megyei főpénztárnok november hó 30-ról kelt nyomtatott körlevelében azon megdöbbenő tény foglaltatik, hogy a megye alispánja még f. évi február vagy márczius havában „Lateczka," és „Lednik"-féle nyugtákat, a melyek a megyei pénztárban kifizetve lettek, és egyik számvevő által betekintés végett az alispánnak a pénztárból felhozattak, neki (az alispánnak) gyanusaknak tüntek fel, mi végből ezen nyugtáknak a pénztárnoknak történt felmutatása után az utóbbit oda utasitotta, hogy jövőre az ily kifizetendő nyugták mindenkor két tanu aláirásával ellátva legyenek.

Ezen idő óta a megye május és október hónapokban rendes közgyülését megtartotta, de ezen tényt az alispán bölcsen elhallgatta mind addig, még a már jelenleg bebörtönzött volt megyei főjegyző uj sikkasztásokon november 15-én rajta kapatott.

Hogyan tudja ezen mindenesetre megbélyegző tényt ő nagy méltósága eltürni a nélkül, hogy az alispánt az 1870-ik 42. törv. czikk 54 szakasza értelmében a miniszterium felhatalmazásával hivatalától felfüggesztette volna? Annál is inkább, mert már az októberi közgyülés lefolyása alatt a kormány által inséges alapból utalványozott husz ezer frtnyi összegnek, valamint a megyei uti intézeti alapból ezerekre rugó összegekkeli sáfárkodása oly botrányos jelenetet idézett elő, a mely az alispáni szék méltóságával össze nem fér.

Hogyan tudja ő nagy méltósága az 1876. VI. t. cz. 31-ik szakaszával összeegyeztetni azon körülményt, hogy a megyei vagyonra vonatkozó intézkedések megtételét a megye hatásköréből elkonfiskálja, és azoknak elintézését a közigazgatási bizottság hatáskörébe törvényellenesen terelni akarja, holott a fennti törvényczikk a megyei vagyonra vonatkozó intézkedéseket határozottan a megyei és városi közgyüléseknek, tanácsnak, és polgármesternek a fennálló törvények alapján érintetlenül meghagyja.

Szándékozik-e ő nagyméltósága rögtön ez ügyben közgyülést hirdetni, és ez ügyet elintézés végett ennek illetékes hatósága elé tejeszteni.

Egy megyei bizottmányi tag.

BUDAPESTI SZINLAPOK.

Szombat, deczember 18-án.

Nemzeti szinház.

WIZIAK EMMA asszony vendégjátékául:

AIDA.

Nagy opera 4 felv. Ghislanzoni. Zenéjét szerzette Verdi.

Személyek:

A király	Tallián	Ramfis	Ney D.
Amneris	Bartolucci V.	Annonasro	Malecky
Aida	Wiziak Emma	Küldött	Kiss D.
Radamés	Perotti	Főpapnő	Kordin Mari

Kezdete 7 órakor. — Holnap: „A proletárok."

Népszinház.

BLAHÁNÉ LUIZA asszony mint vendég.

Másodszor:

A francziák Milanóban.

Nagy operett 3 felv. Irták: A. Duru és A. Chivot; ford. Evva L. és Fáy J. Béla. Zenéjét szerzette Jaques Offenbach.

Személyek:

Montabór	Tihanyi	Bambini	Kassai
Robér	Vidor	Klodin	Kántor G.
Griolé	Kápolnai	Apáczafejedelemassz.	Klárné.
Volta	Solymosi	Vilampász	Komáromi J.
Volta hgné	Csatai Zsófi	Gregorió	Ujvári
Stella	Blaháné Luiza	Morén	Füredi

Kezdete 7 órakor. — Holnap ugyanez.

Vár-szinház.

Először:

A VÁLTÓ.

Szinmü 5 felvonásban. Irta Berczényi Béla. — Személyek:

Andorlaki G.	Nagy Imre	Végrehajtó	Tóth
Lomniczi D	Feleki	B cslő	Sántha
Kere Gusztáv.	Halmi	Eszter	Szathmaryné
Kistelki S	Náday	Flora	Sz. Prielle C.
Vihuyei A.	Ujházy	Katalin	Helvey L.
Pali	Hetényi	Margit	Csillag T.
Czék	Vizvári	M riska	Csapó Ilona
Bojtos	Benedek	Székelyné	K. Jászai M.
Marek, uzsorás	Földényi	Nevelőnő	Gyorgyné
Laczi	Kőrösmezei	Lina	Sáthané
Consul	Pintér		

Kezdete 7 órakor.

Vizállás és időjárás.

Deczemb.	Névszerint	Méter 0 fölött	alatt	Változik:	Időjárás
17	Budapesten	4.14	—	áradó	tiszta
17	Pozsony	4.27	—	"	ködös
17	M.-Szigeten	0.89	—	változ	száraz
17	Szatmáron	2.20	—	apadó	felhős
17	Tokajban	2.90	—	áradó	ködös
17	Szolnokon	1.23	—	"	száraz
17	Szegeden	2.49	—	"	felhős
16	Aradon	0.65	—	"	száraz
16	Becskereken	0.70	—	"	"
16	Bezdánnál	—	—	—	—
16	Verbászon	—	—	—	—
17	Eszéken	2.30	—	apadó	felhős
17	Barcson	1.13	—	"	száraz
17	Sziszeken	1.10	—	"	"
17	Orsován	2.76	—	"	tiszta
—	Ujvidéken	—	—	—	—

Meteorologiai jegyzetek,

A meteorologiai magy. kir. központi intézet időjárási távirati jelentései 1880. évi decz. 17-ről, reggeli 7 órakor.

Észlelési állomás	Légnyomás m. m.	Hőmérséklet C°	Szél iránya	Szél erősség	Felhőzet
Bregenz	756.9	+ 5.7	—	—	eső
Prága	756.4	+ 5.6	Ny	3	borult
Bécs	756.8	+ 9.0	Ny	2	felhős
Sopron	756.9	+ 3.2	—	—	"
Magyar-Óvár	758.2	+ 0.8	—	—	"
Trencsén	756.5	+ 1.0	—	—	borult
Selmeczbánya	758.4	+ 1.0	K	2	felhős
Beszterczebánya	758.1	— 1.2	—	—	borult
Budapest	758.1	0.0	—	—	felhős
Szolnok	757.2	+ 2.3	—	—	derült
Debreczen	759.6	— 2.4	D	4	borult
Ungvár	757.2	+ 2.4	D	2	"
Szatmár	758.6	+ 2.1	K	2	"
Nagy-Szeben	760.2	+ 1.0	D	1	"
Orsova	762.6	— 0.6	—	—	felhős
Temesvár	763.3	+ 5.0	DNy	1	"
Szeged	758.6	+ 4.7	—	—	eső
Csáktornya	757.1	+ 1.1	É	1	derült
Zágráb	758.0	+ 8.0	Ny	2	"
Fiume	760.8	+ 11 4	DK	1	eső
Pola	—	—	—	—	—
Lesina	760.9	+ 14.0	K	3	felhős

A megelőző 24 óra alatti tünemények. A légnyomás északnyugaton emelkedett, Prágában 5·2 mm.-rel; délkeleten sülyedett, Orsován 5·3 mm.-rel. A hőmérsék nagyobbrészt emelkedett, Zágrábban 7·5 fokkal. Csapadék: Bregenz 1, M.-Óvár 1, Trencsén 7, Beszterczebánya 18, Budapest 1, Ungvár 3, Szatmár 4, Temesvár 2, Szeged 2, Fiume 3 mm. Ózon Budapesten nappal 0, éjjel 0.

Vasut közlekedési utmutató.

A vonat indul. Az osztrák államvaspálya indóházából.	A vonatok minősége	Indulási idő
Budapestről—Vácz, Esztergom, Pozsony, Bécs felé a	gyors vonat " " szem. vonat " " vegyes von.	8 óra 10 p. regg. 2 óra 50 p. d.u. 9 óra 20 p. d. e. 9 óra 30 p. este 11 óra 35 p. d. e.
Budapestről Érsek-Ujvárig Budapestről Nagy-Marosig	" "	4 óra 55 p. d.u.
Budapestről Czegléd, Szeged, Temesvár, Orsova felé	gyors vonat szem. " vegyes "	10 óra 5 p. este 7 óra 30 p. reg. 6 óra 25 p. este
Budapestről Czegléden keresztül, Szolnok, Arad, Temesvár felé	szem. vonat " "	7 óra 30 p. regg. 6 óra 25 p. este
Budapestről Czegléden keresztül Püspök-Ladány, N.-Várad, Kolozsvár felé	gyors vonat szem. vonat " "	10 óra 5 p. este 7 óra 30 p. regg. 6 óra 25 p. este
Budapestről Czeglédig	vegyes von.	3 óra 20 p. d. u.
A magyar államvasut (losonczi) indóházából.		
Budapestről Hatvan, Losoncz, Ruttka, Oderberg felé	gyors vonat gyorsvonat szem. vonat	6 óra — p. regg. 7 óra 30 p. regg. 3 óra — p. d. u.
Budapestről Hatvan, Miskolcz felé	szem. vonat vegyes von.	7 óra 30 p. regg. 5 óra 42 p. d. u.
Budapestről Hatvan, Miskolcz, Kassa felé	gyors vonat szem. vonat	10 óra 50 p. este 7 óra 30 p. regg.
Budapestről Hatvanig	helyi vonat	9 óra 40 p. d. e.
A déli vasut (budai) indóházából		
Budapestről, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof, Trieszt felé	szem. vonat gyors " vegyes von.	7 óra 10 p. regg. 5 óra d. u. 7 óra 45 p. este
Budapest Székesfehérvár felé	" "	11 óra — p d —
Budapest Kanizsa felé	" " szem. vonat	7 óra 45 p. este 7 óra 10 p. regg.
Budapest Székesfehérvár, Veszprém, Kis-Czell, Szombathely, Grátz	gyors von. szem vonat gyors von.	5 óra — p. d. u. 7 óra 10 p. reg. 5 óra — p. d. u.

A vonat megérkezik. Az osztrák államvasut indóházába	A vonatok minősége.	Megérkezési idő.
Bécs, Pozsony, Esztergom, Vácz felől a	gyorsvonat " " személy von. " " vegyes von.	2 óra 31 p. d. u. 9 óra 45 p. este 5 óra 38 p. " 5 óra 57 p. regg. 12 óra 30 p. d. u.
Érsekujvárról Nagy-Marosról	" "	8 óra 28 p. regg.
Orsova, Temesvár, Szeged, Kecskemét felől a	gyorsvonat szem. vonat " "	7 óra 30 p. regg. 8 óra 26 p. este 8 óra 45 p. este 7 óra 55 p. regg.
Kolozsvár, Nagy-Várad, Püspök-Ladány, Arad, Szolnok felől Czeglédről	gyors vonat szem. vonat vegyes von.	7 óra 30 p. regg. 8 óra 26 p. este 7 óra 55 p. regg.
A magyar államvasut (losonczi) indóházába.		
Oderberg, Ruttka, Losoncz felől	gyorsvonat " " vegyes von.	11 óra 6 p. éjjel 7 óra 33 p. regg. 12 óra 20 p. d. u.
Miskolcz, Hatvan felől	szem. vonat gyors vonat szem. vonat vegyes von.	6 óra 50 p. regg. 7 óra 54 p. este 7 óra 33 p. regg. 7 óra 58 p. este 6 óra 30 p. regg.
Kassa, Miskolcz, Hatvan felől	gyors vonat szem. vonat	7 óra 33 p. regg. 7 óra 58 p. est
Hatvanból	helyi vonat " "	6 óra 30 p. regg 7 óra 58 p. este 10 óra 8 p. este
A déli vasut (budai) indóházába		
Trieszt, Pragerhof, Kanizsa, Székesfehérvár felől	gyors vonat szem. vonat	11 óra 35 p. d. e. 7 óra 39 p. reg.
Grátz, Szombathely, Veszprém felől	vegyes von. személy von.	4 óra 58 p. d. u. 8 óra 47 p. este
Győr, Pápa, Kis-Czell felől Kanizsáról	szem. vona vegyes von.	8 óra 47 p. este 1 óra 41 p. d. u.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzetei (azonos a P. Lloydéval) deczember 17.

Termény	Irány	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm. frttól	frtig	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm. frttól	frtig
Buza							
tiszavidéki uj	szilárd	74	—.—	—.—	75	12.10	12 25
"		76	12 85	12 45	77	12 55	12.70
"		78	12 90	13	79	13 05	13 10
"		80	13 15	13 40	81	—.—	—.—
tiszavidéki ó		74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
"		76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
"		78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
"		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
pestvidéki uj		74	—.—	—.—	75	12 —	12 10
"		76	12 2[illegible]	12 30	77	12 40	12 45
"		78	12 50	12.55	79	12.60	12.70
"		80	12 75	12 80	81	—.—	—.—
pestvidéki ó		74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
"		76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
"		78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
"		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
fehérmegyei uj		74	—.—	—.—	75	12.10	12 25
"		76	12 35	12 45	77	12.55	12 70
"		78	12 90	13 —	79	13 05	13 10
"		80	13 15	13 20	81	—.—	—.—
m. éjszakk. uj		75	11 45	11 55	76	11 65	11 75
"		77	11.80	11.85	78	11 90	11 95
"		79	12 05	12 15	80	12 20	12 3[illegible]

Termény	Irányzat	Faj	Minőség hektoliterenk.	Ár 100 kilogrammonként frttól	frtig
Rozs uj	szilárd	—	70—72	10.05	10.30
Árpa "	"	takarmány	60—62	6.35	6 60
" "	"	égetni való	62 64	7.4·	7.20
" "	"	sörfőzdei	64—68	8.40	9 50
Zab "		—	67—40	6 10	6 30
Tengeri "	szilárd	bánsági	75	6 20	6 30
" "	"	másnemü	73	5 6	5 15
Köles uj	"	—	—	6 70	6 8
Repcze uj	"	káposzta bánsági	nélkül	—	—

Szokványgabona, határidőre	Irányzat		Ár 100 kilogramm árban	
buza	lanyha	tavaszra	11 62½	11 67½
"	"	őszre	—	—
"	"	október	—	—
tengeri	szilárd	1881 május—jun.	6 18 —	6 12 —
zab	"	tavaszra	6.25 —	6 30
"	"	őszre	—	—
repcze k. rep. bánsági		aug.—szeptemb, julius—augusztus	—	—

Szilva lanyha bosn. hord. p 18 3 á 18.75 szák p. 18.30 á 18 75 szerb. h. 17.85 á 18 30
Szesz csendes p 33 50 — — áru 34 50
Szesz csendes élesztő p 35.50 á. 36.

Értékpapirok

		Utolsó árkelet pénz	áru
Államadósság.			
Magyar vasuti kölcsön á 120 frt	5%	12[illegible].75	128 —
" " 120 frt egyes darabokban	5%	126 —	126.50
Gömöri államvasuti záloglev.	5%	—	—
Magyar 1869. keleti vasut áll.-kötv. (elsőbbs) adóm.	5%	82 25	82.75
" 1873. " " ar. v. ezb.	5%	99 75	100 25
" 1876. " " államkötv. ar.	5%	86 —	8[illegible] 50
" kir. nyeremény-kölcsön 100 frt		1[illegible]8. —	108.50
" " " 50 frt		107 —	108 —
Tiszai és szegedi sorsjegy-kölcsön	4%	107.80	1[illegible]8 —
1871-iki magyar állam-kölcsön kötv. strl. f.	5%	102 25	102 75
1873-iki " " " kötv. strl. f.	5%	103 55	104 75
Magyar aranyjáradék adómentes	6%	110 60	110 75
" földtehermentesitési kötvények	5%	97 75	98.25
" " " 1867. záradékkal	5%	96	97 —
" " " temesi	5%	95.25	96.75
" " " 1867. záradékkal	5%	9[illegible]	[illegible].0

		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi	5%	95 75	96.25
" " " erdélyi	5%	91 25	91 50
Magyar orsz. jel. urbéri vált. kötv. (100 frt)	5%	95 ¼	95 ¾
Szőlődézsma váltsági kötvény (100 frt)	5%	—	—
Magyar kir. kamatozó kincstári ut. 6 hóra (100 frt)		—	—
Egyesit. államadósság papirban	5%	73 25	73.50
" " ezüst kamat jan.—jul.	5%	75 90	74 .0
" " " " apr.—okt.	5%	75 9.	74 10
Osztrák aranyjáradék 4% kamat	4%	87 75	88 —
Osztrák államadósság kisorsolással 1854-ki á 250 frt p.p.	4%	1[illegible]	12[illegible].
" " " 1860-ki á 500 frt o. é.	%	133 —	133 50
" " " 1860-ki á 100 frt o. é.	5%	133.50	134 50
" " " 1864-ki á 100 frt o. é.		173 —	173 50
" " " 1864-ki á 50 frt o. é		1[illegible] 5.	1 1 5[illegible]
Pest város kölcsöne 1870-ből	6%	103 —	— —
" " " 1871-ből	6%	103 —	— —
Budapest főváros 188 . kölcsöne	5%	99 75	10 .

Értékpapirok — Részvények.

Osztal. 1879-re			Utolsó árkelet pénz	áru
	a] Bankok.			
13	Ált. m. municip. hitel-int. befiz.	200 frt	50[illegible]	[illegible]0[illegible]
9	Angol-osztr. bank	" 120 "	131 —	132 —
—	Bpesti bankegyesül. r.-társ.	" 100 "	0 25	6 —
—	Franko-m. b. lesz. a.	" 200 "	—	—
4	Horvát leszámitoló-bank	" 200 "	—	—
—	Iparbank, budapesti	" 100 "	54 50	55 50
—	Kisbirt. földh.-intézete	" 80 "	—	—
—	Közp. ipartárs. hitelint.	" 100 "	—	—
15	Magy. ált. földh. r.-társ.	" 100 "	104 —	106 —
—	Magy. ált. hitelb.	" 200 "	65 —	66
17	Magy. jelzálog hitelb.	" 100 "	95 —	96 —
18	Magy. lesz. és pénzváltób.	" 100 "	135 —	125 25
—	Osztrák hitelintézet	" 160 "	189 50	8[illegible] 70
—	Osztr.-magyar bank	" 300 "	8[illegible] —	830
—	I. magyar iparbank	" 150 "	156	158 —
23	I. magy. iparb. II. kib.	" 150 "	—	—
7	Pesti magy. keresked. bank	" 500 "	632 —	635 —
—	Sziszeki hitelbank	" 100 "	—	—
—	„Unio" bank	" 100 "	115. —	115 25
	b] Biztositó társulatok.			
100	Első magy. biztos. társ.	befiz. 1000 frt	3100 —	311[illegible] —
—	Magy.-francz. bizt. társ.	" 50 "	—	—
—	Pannonia viszb. társ.	" 300 "	960 —	970
—	Unio viszbizt. társ.	" 300 "	191 —	1[illegible]8 —
	c] Gőzmalmok.			
—	Concordia malom	befiz. 500 frt	4[illegible]5	460
—	Első budapesti	" 500 "	399 —	403 —
50	Erzsébet sz. n. átv. j. nélk.	" 200 "	185	187 —
30	Erzsébet malom II. kib.	" 200 "	190 —	191 —
75	Hengermalom	" 500 "	840 —	850 —
50	Lujza	" 160 "	135 —	—
50	Molnárok és sütők	" 200 "	199	200 —
200	Pannonia	" 1000 "	1103	[illegible] —
300	Viktoria	" 300 "	425	4[illegible]0
	d] Közlekedési vállalatok.			
—	Alföld-fiumei	" 200 "	159 50	160 50
—	Báttaszék-dombovári	" 200 "	14[illegible]	150 —
—	Déli vasut	" 200 "	95 —	97
—	Északkeleti vasut	" 200 "	148 —	14[illegible]
—	Erdélyi vasut	" 200 "	141 —	141 50
—	Győr-sopron-ebenfurthi vas.	" 200 "	—	—
—	Kassa-oderbergi vasut	" 200 "	13[illegible] 5	182 —
—	Magy. galicziai vasut	" 200 "	146	147.
—	M. nyug. v. (székesf.-győr-gráci)	" 200 "	154	155
—	Osztrák államvasut	" 200 "	[illegible]	[illegible]
—	Pécs-barcsi vasut	" 200 "	—	—
—	Tiszavidéki	" 200 "	245	246

Osztal. 1879-re			Utolsó árkelet pénz	áru
—	Osztr. dunagőzhajózási társ.	" 500 "	—	—
6	Budai hegypálya	" 100 "	48	50 —
16	Pesti közuti vaspálya	" 200 "	388 50	390
—	" " " élv. jegy.	"	2[illegible]4	313, —
	e] Takarékpénztarak.			
—	Budapest III. kerületi	" 50 "	41 —	—
—	Czeglédi	" 100 "	—	—
—	Országos központi	" 300 "	415	420 —
845	Pesti első hazai	" 1000 "	[illegible]	8[illegible] —
39	Egyesült Budapest fővárosi	" 200 "	465	47 —
4	Pest-külvárosi	" 150 "	16 0	17
—	Pakracz-daruvár-kutjai	" 50 "	—	—
—	Vas-zalamegyei első	" 100 "	—	—
	f] Különféle vállalatok.			
—	Alagut	befiz. 105 frt	101	102 —
—	Ált. waggon-kölcsönző trs.	" 80 "	—	—
—	Franklin-Társul. szelv. nélk.	" 150 "	144	145
30	Ganz és tsa vasöntöde s gépgy.	" 400 "	493	495
24	Gschwindt-féle szeszgyár	" 200 "	396	397
18	Gyapjum. és biz. e. m.	" 200 "	205	215
36	Keresked. test. épülete	" 210 "	535	550
40	Könyvny. „Athenaeum"	" 200 "	518	555
50	" Pesti részv.-társ..	" 500 "	540	680
—	Kőszén- és téglagyár (Drasche)	" 200 "	144	144 50
—	Pesti épitő-társaság	" 85 "	—	—
—	Rima-murányi vasmü	" — "	—	—
—	Salgó-tarjáni kőszénb.	" — "	91 —	92
7	Salgó-tarjáni vasfinomitó	" 100 "	140	141 —
15	Schlick-féle vasöntöde s gépgy.	" 100 "	177	179 —
40	Serfőzde első magy. sz. nélk.	" 200 "	575	577 —
20	Sertéshizlaló	" 500 "	2[illegible]	2[illegible]0 —
—	Sóskuti kőbánya	" 200 "	34	35 —
—	Spodium és csontlisztgyár	" 200 "	89	89 —
—	Tégla és mészégető ujlaki	" 200 "	107 50	108 50
—	Téglagyár, kőbányai	" 160 "	212	2 3 —
	Zálogievelek.			
	Magy földh. int. papir érték	5½%	101 ⅛	101 ¾
	" " " " "	5%	99 75	100
	" " " " "	4½%	92 25	92.75
	" " " arany v. ezüst	5%	119 —	119 50
	" jelzálogbank	5½%	98 75	99 75
	" ált. földh. részv. társ.	6%	104	104 50
	" " "	5½%	98 75	98 50
	Osztr.-magyar bank p.p.	5%	102	103 50
	Osztr.-magyar bank o. é.	4½%	—	—
	" " " o é.	4%	—	—
	Pesti magy. kereskedelmi bank	6%	108 —	1[illegible]2 5[illegible]
	Pesti magy. kereskedelmi bank	5½%	100 50	10[illegible]
	Kisbirtokosok földhitelintézete	7%	—	—
	" "	6%	—	—
	„Albina" tak. és hit. int.	6%	98	98.50

			Utolsó árkelet pénz	ár
Elsőbbségek.				
Alföld-fiumei vas. (nagyv. észeki vonala)	befiz. 200 frt	5%	90.50	9[illegible] —
Alf.-fiumei v. 187[illegible]. kib.	" 200 frt	5%	87.2[illegible]	—.—
Báttaszék-Dombovár-zákányi vasut	" 200 frt	5%	88 25	83 7[illegible]
Dunagőzhaj. társ.	" 300 "	5%	—	—
" "	" 100/200 "	5%	—	—
Észak-keleti vasp.	befiz. 300 frt	5%	84	84 [illegible]
" " " ar.	300 "	5%	114 50	—
" " " ar.	1000 "	6%	—	—
Magy.-galicziai vasp.	" 200 "	5%	—	—
" " " II. kib.	" 200 "	5%	—	—
" nyug. vas. (Székesf. győr-gráczi vonal)	" 200 "	5%	—	—
M nyug. vas. 1 71. kib.	" 200 "	5%	87 75	85 0
M. vas. els. kölcs. beruh. czél. ar.	200/1000 "		—	—
I. erdélyi vaspálya	" 200 "	5%	83 50	84
Győr-sopron-ebenf. vas.	" 200 "	6%	—	—
Kassa-oderbergi vasut ez.	" 200 "	5%	89 —	90 —
K.-oderb. v. (ep.-tarn. v.)	" 300 "	%	84 —	84 0
" " (osztr. v.)	" 200 "	%	—	—
" " (m.-v.)	" 200 "	5%	106	106 0
Osztr. állami vasut		5%	—	—
Tiszavidéki vasut	" 100 "	5%	—	—
Budapesti lánczhid	" 100 "	6%	1[illegible]	—
Kőszén és téglagy. kötv.	" 100 "	6%	—	—
Lloyd- és tőzsde-épület	" 100 "	5%	95	—
Magánsorsjegyek.				
Osztrák hitelintézet			183 50	184 —
Budavárosi sorsjegy			34 —	4[illegible]
Keglevich "			17.5[illegible]	1[illegible].5
Pálffy "			3[illegible] —	38. 0
Pénznemek.				
Cs. kir. arany (vert)			5 58	5 6
Cs. kir. arany (kör.)			5.56	5 58
Osztrák-magyar 8-frtos arany			9.37	9 3[illegible]
20-frankos arany			9.37	9 39
Török aranylira			—	—
Osztrák és magyar ezüst			—	—
Német birod. bankj. 100 márkáért			58 —	58 10
Váltók árfolyama. (3 hóra.)				
Német bankpiaczok 100 márk		4%	57 3	57 45
Amsterdam 100 hollandi frtért		3%	96 75	97 —
Brüssel 100 frankért		3%	—	—
Páris 100 frankért		2½%	46 3[illegible]	46 45
Marseille 100 frankért		3%	—	—
Svájczi pénzpiaczok 100 frkért.		2½%	46 3	46 4
Zürich 100 frankért		2½%	46 3	46 4[illegible]
London 10 font sterlingért		2½%	1[illegible]7	1[illegible] 8

Bécsitőzsde decemb. 16.

		Pénz	Áru
A. Államadósság 100 frt.			
Egységes járadék, jegy. máj.—nov.	5%	72.85	73. —
" " feb.—aug.	5%	72.85	73. —
" " ezüst. jan.—julf.	5%	73·70	73.85
" " ápr.—okt.	5%	73.70	73 85
Sorsolással, 1854-ből 250 ft sorsj. pp.	4%	123.50	124. —
" 1860-ból 500 ft " o. é.	5%	131.25	131.50
" 1860-ból 100 ft " "	5%	133. —	133 50
" 1864-ből 100 ft " "		172. —	172.50
" 1864-ből 50 frt " "		170.50	171.50
Como járadék 42 lira		29. —	31. —
Államjószági jelzáloglevél 120 ft	5%	143.50	144. —
Osztr. kincstári jegyek 100 ft	5%	100.75	101. —
Osztr. arany rente	4%	87.55	87.70
B. Földteherm. k. 100 frt pp.			
Csehországi	5%	104.50	—.—
Bukovinai	5%	97. —	98. —
Gacsiai	5%	98.60	99. —
Karinthiai	5%	98. —	—.—
Krajna és tengerparti	5%	—.—	—.—
Morvaországi	5%	103. —	104. —
Alsó-ausztriai	5%	105. —	105.50
Felső-ausztriai	5%	105. —	—.—
Salzburgi	5%	100.50	—.—
Sziléziai	5%	102. —	—.—
Stiriai	5%	104. —	105. —
Tiroli	5%	102. —	—.—
Horvát- és szlavonországi	5%	96. —	97. —
Erdélyi	5%	95.25	96.10
Temesi bánság	5%	95.70	96.20
" 1867-iki sorsolási záradék.	5%	94 75	95.25
Magyar	5%	97.60	98. —
" 1867-iki sorsolási záradék.	5%	96.20	96.70

		Pénz	Áru
C. Más közkölcsönök.			
Dunaszabályozási sorsj. 100 frtos	5%	114. —	114.50
Magy. aranyrente adómentes 100 ftos	6%	109.80	109.95
Magy. vas. kölcs. 120 frt.	5%	125.75	126 25
Gömöri államvas. záloglevél 150 frt	5%	—.—	—.—
Keleti vasuti els. 1869 adóm. 100 ft	5%	82. —	82.20
Magy. államkötv. 1873. adóm. 100 ft	5%	99. —	99.50
Magy. állami kötv. 1876. 100 ft	5%	85.50	86. —
Magy. nyeremény 100 frt		107 25	107 75
" állami kölcs. 1871. 3 millió	5%	—.—	—.—
" " 1873. 5.400,000	5%	—.—	—.—
" szőlődézsma-váltság 100 frt	5%	94.75	95.25
Pestvárosi kölcsön 1871. 100 frt	6%	—.—	—.—
Bécs városi kölcsön viss. fiz. 100 ft	5%	102. —	102.50
Bécs városi kölcsön 100 ft	5%	117·50	117.75
Török vasuti kölcs. 400 frc. kam. nélkül		18.70	18 90
D. Bankok részvényei.			
Angol-osztr. bank 200 ftos 120 ft bef.	5%	127·75	128 -
Magy. ált. földh. r. 200 ftos 70% bef.	5%	—.—	—.—
Osztr. földh. int. 200 ftos 40% bef.	5%	235 —	236. —
Keresk. és közm. hitelint. 160 frtos	5%	286. —	286.25
Magy. ált. hitelbank 200 ftos	5%	262 —	262.50
Alsó-ausztriai leszám. társ. 500 ftos	5%	806. —	805. —
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 ftos	5%	—.—	—
Osztr. jelzál. bank 200 frt. bef. 25%	5%	57. —	58. —
Magy. ált. municip. és hit. 200 frt	5%	— —	—.—
Osztrák-magyar bank 600 frt	5%	825. —	827. —
Unió-bank 100 frt	5%	113.90	114.10
Forgalmi bank ált. 140 frt	5%	134.50	135. —
Bécsi bankegylet 100 frt	6%	140.75	141. —

		Pénz	Áru
E. Közlekedési vállalatok részv.			
Albrecht pálya 200 frt		—.—	— —
Alföld-fiumei pálya H.-Eszék 200 frt	5%	159 -	159 50
Báttaszék-dombovár-zákányi p. 200	5%	—.—	—.—
Osztr. dunagőzhaj. társ. 500 ftos pp.	5%	560. —	562 —
Erzsébet pálya 200 frt p. p.	5%	203. —	203 51
" Lincz-Budweis 200 frt	5%	180.50	181.50
Ferdinánd északi pálya 1000 ft pp.	5%	2488. —	2487 —
Ferencz-József-pálya 200 frt	5%	179.50	180. —
Pécs-barcsi pálya 200 frt	5%	193. —	193.50
Károly-Lajos galicziai pálya 200 frt	5%	279.50	280.
Kassa-oderbergi pálya 200 frt	4%	181.50	182 —
Lemberg-czernoviczi-jassii p. 200 frt	5%	171 —	171 50
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt p. p.	5%	687. —	689 —
Osztrák-északnyugati 200 frt	5%	191.	192 —
Rudolf pálya 200 frt	5%	189.25	189 75
Első erdélyi pálya 200 frt	5%	140. —	140.50
Osztrák államvasut-társaság 200 frt	5%	279 25	279 75
Déli pálya 200 frt	5%	96·75	97 25
Dél-északnémet összekötő p. 200 pp.	5%	188. —	188 50
Tiszavidéki pálya 200 frt	5%	245.25	245 75
Bécsi Tramway 200 frt	5%	209.50	209 50
Magyar-gácsországi pálya 200 frt	5%	143. —	143 50
" északkeleti pálya 200 frt	5%	147. —	147 50
M. nyugati székesfeh.-grázi 200 frt	5%	152.25	152 50
F. Ipar és keresk. vállal. részv.			
Osztrák ált. épitőtársaság 200 frt		—.—	—.—
Innerbergi bányatárs. 200 frt		90. —	90.50
Liesingi sörfőzde 100 frt	5%	51. —	51.50
Salgó-tarjáni kőszénbány 100 frt	5%	92.85	—.
Bécsi fegyvergyár 100 ftos	5%	159 25	160 —

		Pénz	Áru
Pesti ált. waggon-kölcs. társ. 50 frt	5%	— —	—.—
Bécsi épitőtársaság 100 frt		85.50	85 75
G. Záloglevelek.			
Osztr. ált. földhitelint. sors. 5% ar. v. ez.		116 75	117.50
" 33 éves visszaf. 5%		100. —	100 50
Osztrák-magyar bank o. é. 5%		102.45	102.60
Osztr. jelzálogbank 10 év visszaf. 5½%		100.-	—.—
Első osztr. takarékp. 5½% 30 év		103.	103.30
Magyar ált. földhit. részv. társ. 5½%		98 25	99. —
Magyar földhitelintézet 5½%		101.25	101.50
" aranyban 5%		119.50	120. —
" jelzálogbank 5½%		99. —	100. —
H. Elsőbbségi kötvények.			
Albrecht pálya 300 frt 5% ezüst		88.50	89. -
Alföld-fiumei pálya 200 frt 5% ezüst		90.75	91.25
Báttaszék-domb.-zákányi 200 frt 5% ez.		82 75	83.25
Dunagőzhajózási társaság 300 frt 5% "		—.—	—.—
" 200 frt 6% "		108. —	108.50
Erzsébet pálya 100 frt 5% ezüst		99 30	100.3[illegible]
Erzsébet p. 800 frt o.é.5% 1862-ki kibocs.		98.75	— —
Ferdinánd északi pálya 100 frt p. p.	5%	105. —	105.50
" " " 100 frt o. é.	5%	102.50	.—
" " " 100 frt ezüst	5%	105. —	105.50
Ferencz-József pálya 200 frt ez.	5%	100.75	101. -
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	5%	99·75	—.—
Károly Lajos gácsi pálya 300 frt	5%	108.75	104 25
Kassa-oderbergi pálya 200 frt ez.	5%	90.25	90.50
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt ez.	5%	85. —	85 25

		Pénz	Áru
Lemberg-czern.-jassyi p. I. kib. 300 frt		91.50	92. —
" " " II. " 300 frt ez.		96 25	96 75
" " " III. " 300 "		9[illegible].25	91.50
Osztr. észak-nyugati pálya 200 ft ez.	5%	101.25	101 75
Rudolf-pálya 300 frt ez.	5%	96. -	96.25
Erdélyi-pálya 200 frt ez.	5%	83.60	84.
Osztr. állampálya 500 frank	3%	176. —	—.—
" 1874. kib. 500 frank	3%	170·50	—.—
Déli pálya 500 frank	3%	126 75	—.
" 200 frt arany	5%	116.75	1 1[illegible]5
Dél-északnémet összek.-pálya 100 frt	5%	93. —	—
" 1879. k. 100 frt	5%	91 75	— —
Tiszavidéki pálya 1000 frt	5%	99.75	100.25
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt	5%	86 25	86 50
Magyar-nyugati pálya 200 frt	5%	90. —	9[illegible].50
I. Magánsorsjegyek.			
Hitelintezet 100 frt o. é.		183 50	184 —
Clary 40 frt p. p.		41. —	—.—
Dunagőzhajózási 100 frt p. p.		1[illegible]5 —	105.50
Innsbruck városi 20 frt o. é.		25. —	26. —
Keglevich 10 frt p. p.		17.50	.—
Krakkói sorsjegy-kölcsön 20 frt o. é.		21. —	21.25
Laibachi dijsorsjegy 20 frt o. é.		23.50	24.
Buda városi kölcsön 40 frt o. é.		39. —	40.
Pálffy 40 frt p. p.		38.25	38.75
Rudolf alapitvány 10 frt o. é.		18.	18.50
Salm 40 frt p. p.		50.75	51.25
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o. é.		32 50	33. —
St.-Genois 40 frt p. p.		49.75	50.25
Stanislau városi 20 frt o. é.		24.75	25.75
Trieszt város 100 frt p. p.		126.50	.
" " 50 frt o. é.		67. —	—.—

		Pénz	Áru
Waldstein 20 frt p. p.		32	32 50
Windischgrätz 20 frt p. p.		39 50	40 —
Váltók (3 hóra.)			
Amsterdamra 100 hol. frt		96.90	97.
Brüsseli 100 frk.		—	—
Német bankpiaczok 100 m	4	57 55	57.65
London 10 font sterl.	3	117.80	117.95
Milanó 100 lira		— —	—
Marseille 100 frk.		—.	—
Paris 100 frk.		46.45	46 50
Zürich 100 frk.		46 40	46.50
Pétervár 100 rubel		—	—
A valuták árfolyama.			
Cs. arany		5 59	5 61
" " verzes		5 58	5.6
Osztrák-magyar 8 frt. arany		9.37	9 37[illegible]
20 frankos arany		9.37	9.37[illegible]
20 márk, darabja		11 61	11.64
Orosz imperiale		9.67	9.69
Sovereigns		11 77	11.82
Török arany lira		10.69	10 7.
Mária Terézia tallér		—	—
Egyleti tallér		—.	—
Ezüst		—	—
Ezüst rente szelvény		—	—
Német bir. bankjegy		8 90	58 25
Orosz papir rubel		1 2025	1 2.[illegible]

Az „EGYETÉRTÉS" második melléklete.
349-ik számához. Szombat, 1880. deczember 18.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A képviselőház mai ülésén az elnök bemutatta Marosvásárhely sz. kir. város közönségének feliratát, melyben Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegyének feliratát pártolja, mely az adó- és illetékek kezeléséről szóló törvény czélszerü szabályozását kéri, s ugyancsak Marosvásárhely feliratát a XXXVI. t. cz. 1. §-a módositása tárgyában.

Ifj. Ráday Gedeon a csendőrségi legénység állományának kiegészitéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozó jelentését nyujtja be, mely az osztályok mellőzésével tog napirendre tüzetni.

Ezután harmadszor felolvastattak az állami számvevőszék szervezéséről, ügykezeléséről és az államadósságok ellenőrzésére vonatkozó hatásköréről szóló törvényjavaslatok, a melyek egyhangulag elfogadtattak, szintugy a Budapest főváros által felállitandó közraktárintézmény segélyezésére az állam által nyujtandó kedvezményről szóló törvényjavaslat is harmadszori felolvasás után. A jegyzőkönyvnek erre vonatkozó pontjai azonnal hitelesittettek s a törvényjavaslatok a főrendiháznak átküldettek. A ház ezután az elnököt felhatalmazá, hogy a királyné ő felségének születése napja alkalmából, valamint ő felségeiknek az uj év alkalmából a ház szerencsekivánatait átadhassa. Az elnök azután a képviselőknek boldog uj évet kivánva, az ülést befejezte.

II.

A főrendiház ülése decz. 17-én.

Elnök: Majláth György országbiró, jegyzők: Bánffy Dénes főispán s Nyáry Jenő báró.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Szapáry Gyula gr., Pauler Tivadar, Trefort Ágoston, Orczy Béla br., Szende Béla.

A napirend előtt felszól:

Schlauch Lőrincz szatmári püspök inditványozza, hogy az elnök mind a királynénak születésnapja, mind pedig az uj év alkalmából a főrendiház üdvkivánatait a trón zsámolyánál letegye. (Élénk zajos helyeslés.) Az inditvány elfogadtatik.

Festetich György gróf benyujtja a hármas állandó bizottság jelentését a budapesti összekötő vasuti hidon fizetendő hidvám leszállitásáról, az 1881. évi ujoncz- és póttartaléki jutalék megajánlásáról és a kisegitő birákról szóló törvényjavaslatok tárgyában.

Következett a napirend: a **szállitási adó-törvényjavaslat** tárgyalása.

Zichy Nándor gr. utalva a költségvetési vitában elmondott nézeteire, nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter felszólalása után a főrendiház a törvényjavaslatot ugy általánosságban, mint részleteire nézve változatlanul elfogadta.

Ezután az 1881. évre kiállitandó **ujoncz- és póttartaléki** jutalék megajánlásáról, a budapesti összekötő vasuti hidon fizetendő **hidvám leszállitásáról**, valamint **a kisegitő birákról** szóló törvényjavaslatok, az utóbbi **Pauler** Tivadar igazságügyminiszter ajánló beszéde után, észrevétel nélkül elfogadtattak.

Beöthy Algernon áthozza a képviselőház üzenetét az állami számvevőszékről és a budapesti közraktáraknak nyujtandó állami kedvezményekről szóló törvényjavaslatokra vonatkozólag. A törvényjavaslatokat a hármas állandó bizottság nyomban tárgyalás alá vevén, félórai tanácskozás után előterjesztette azokra vonatkozó jelentését, melynek alapján a törvényjavaslatok észrevétel nélkül elfogadtattak és ezzel az ülés a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után d. u. $1\frac{1}{2}$ órakor véget ért.

A képviselőház igazságügyi bizottsága.

A törvénykezési rendtartási novella 17-ik és 18-ik §-ának az igazságügyi bizottságban f. hó 12-én tárgyalás alá vétele alkalmával előadó **Teleszky István** utalva azokra, a miket az ezen szakaszokban foglalt reformra nézve az általános tárgyalás alkalmával előadott, különösen kiemeli, hogy a tervezett intézkedés hivatva van az irásbeli perből kifolyó előadási rendszert ellenőrizni és netaláni hiányait pótolni, a javasolt intézkedéseket a bizottságnak elfogadásra ajánlja, mert azáltal meggyőződése szerint a magánjogi igazságszolgáltatás alaposabbá és a felekre nézve megnyugtatóbbá fog tétetni. Ajánlja a javasolt intézkedéseket azért is, mert ez a biróságok tagjainak magán uton való informáczióját — mint ez idő szerint kiküszöbölhetetlent az igazságszolgáltatás kivánalmainak bizonyára megfelelőbben fogja helyettesiteni. Egyébiránt fentartja jogát, hogy a vita folyamán felmerülendőkhöz képest később nyilatkozzék.

Elnök **Horváth Lajos** kiemeli, hogy a tervezett és első tekintetre tetszetős reformjavaslatnak messzeható következményei lennének, s ezért ő a javasolt intézkedéseket, ugy a mint terveztetnek nem tartja elfogadhatóknak. A tervelt intézkedések áthidalhatlan két rendszert, az irásbeliséget és a szóbeliséget vegyitenék össze. A biróságnak a per anyagáról közvetlen tudomása nem lévén, a feleknek engedett összegezési és szóbeli végkifejtési jog azt eredményezné, hogy a biróság előtt az előadó biró és a két fél által előterjesztve tulajdonképen három tényállás lenne, s a szakreferens a biróság visszavonulása után ujabban titokban fogná a referádát kiegésziteni. Szóváltások keletkezhetnének az előadó biró és az ügyvédek között; a biróságot, ha az ügyvédtől a szót megvonná, meghurczolnák a lapokban, az előadás felette hosszu lenne s nagy egyenlőtlenségre vezetne, ha egyik fél ügyét ügyvédi védbeszéd mellett bocsátaná birói eldöntés alá, mig a másik félnek nem lenne módjában ugyanezen joggal élni. Ezért szóló a tervezett javaslatot egész terjedelemben nem fogadja el, de miután maga is belátja, és példákból is illusztrálja, hogy az előadás netaláni hézagainak pótlása mennyire szükséges, a felek képviselőinek megadandónak véli azon jogot, hogy az előadás befejezése után a tanácshoz, s illetve annak elnökéhez, hogy a perbeli iratokból való felolvasások elrendelése által az előadás kiegészittessék.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter, tekintettel arra, hogy a perrendtartási novella czélja a kirivó hiányoknak orvoslása: a tervezett intézkedéseknek ellene nyilatkozik, mert annak életbeléptetése ellensulyozni fogná azon előnyöket, a miket a perek gyorsabb menetelére nézve a jogorvoslati rendszer reformjától várunk. A végbeszéd joga az esetek legtöbb részében igénybe fogna vétetni és igy igen késleltetné a perek elintézését. Különösen figyelembe ajánlja azt, hogy most még csak egy felebbezési forumunk van Budapesten és hogy a czélba vett intézkedések az ügyvédi képviseleti jogosultság tekintetében is valószinüen reformokat tennének szükségessé.

Chorin Ferencz kifejti, hogy a szóban forgó inditvány nem compromissum a szóbeliség és irásbeliség között, hanem az utóbbinak oly arrectivuma, mely lehetővé teszi, hogy az ügyek eldöntésénél a társas birósági rendszer jóformán irott malaszt ne maradjon. Jelenben a pert az előadó uralja a perben foglalt bizonyitékokból, és jogi érvekből azt terjeszti elő, mit fontosnak talál; e miatt mellőzhetlen a jelenben divó információ, melynek czélja, hogy az előadón kivül a többi birák értesittessenek azon érvekről, melyekre a fél vagy ügyvédje sulyt fektet. De az informácziónális rendszer nincsen törvényesitve, az ügyvédet a biróval szemben alárendelt helyzetbe hozza, a birák idejét majdnem oly mértékben veszi igénybe, mint a javaslat által megengedni szándékolt végperbeszéd. Ezen végperbeszéd a jogosult ellenőrzést teremti meg, mely nélkül a mai u. n. nyilvánosság semmi jelentőséggel és értelemmel nem bir.

Gyakorlati szempontból a javasolt intézkedéseknek preventiv jó oldala lesz; az ügyvéd pedig a ténykérdésekben ragaszkodni fog a perbeli tényálláshoz, mert az ellenkező csak neki és ügyének ártana. Nagy sulyt helyez szóló a jogi kifejtésre; megengedi, hogy az előadás valamivel hoszszabb lesz; s némi személyszaporitásra lesz szükség, de ez a tervezett dijakból megkerül. — Felesleges lesz a mostani informáczió, a mi szinte sok időt vesz igénybe. — Poroszországban a szóbeli végtárgyalás sokáig érvényben volt, s azon eredménye lett, hogy a referensek alapos előadmányát idézte elő; s csak akkor töröltetett el, midőn a teljes szóbeliség behozatott. Ajánlja a szakaszok elfogadását, mert a felolvasás általi pótlás kérelmezhetését nem tartja sem szükségesnek sem kielégitőnek.

A bizottság 15-én folytatván a vitát, **Hosztinszky János** az előadó javaslata ellen nyilatkozik, miután az a jelenlegi rendszerbe nem illik be és nagy akadályokat támasztana, szerinte jó és olcsó igazságszolgáltatásra van szükségünk. Előadó ugyan a legjobb intencziókkal bir, azonban a szóbeli tárgyalás által ily széles jogkörrel felruházva a követelményeknek nem fog megfelelni s azt hiszi, hogy az igazság kideritésének lehetősége nem fog javulni, hanem kevésbbé gyors és drágább lesz. A szakasz törlését kivánja tehát és a feleknek csak annyit engedne meg, hogy kérésükre különös fontossággal biró okmányok vagy permellékletek felolvastassanak.

Widliczkay József határozottan az ujitás elfogadása mellett nyilatkozik. Tagadja, hogy az eljárás ez által kevésbbé gyors és drágább lenne. Különben a gyorsitást csak személyzet-szaporitással lehet elérni, miután az államnak is legfőbb érdeke a jogi állapot megteremtése kell hogy legyen; azon állam, mely e czél elérésére nem képes a szükséges apparatust létesiteni, nem érdemes a fenmaradásra. Azt mondják, hogy a felekre nézve költségesebb lesz ezen ujitás behozatala, de kérdi, vajjon a jelenlegi informationális eljárás nem kerül-e pénzbe; azt hiszi, hogy az költségesebb. Fordulhatnak elő visszaélések, hanem azok a tisztán irásbeli eljárásnál sincsenek kizárva, még kevésbbé az informálásnál. A feleknek a biróval való közlekedése csak jótékony hatásu lehet, és miután ebben a czél felé való előhaladást lát, az előadó javaslatát elfogadja.

Vécsey Tamás kijelenti, hogy első tekintetre a §-t ide illőnek tartotta, hanem midőn meggondolta, azon következményeket, melyek ezen eljárás életbeléptetésével járnak, belátta, hogy két együvé nem illő dolog kevertetnék össze és contradikczió állana elő a szóbeli és az irásbeli eljárás között. Meggyőződése szerint e kettő összeférhetlen. Ellenzi, hogy a 2-od foku biróság itélete ez által megnehezittessék és nem akarja, hogy a szónoki eloquencziának ily tág tér nyittassék, és ennek következtében a 17-ik §-nak csupán első bekezdését fogadja el s annak további rendelkezéseit elejtetni kivánja.

Komjathy Béla elismeri a kérelmezés jogosultságát és hogy az igazságszolgáltatás jó, gyors és olcsó legyen. azonban annak legelső kelléke legyen irányadó. Kijelenti, hogy a szóbeliség barátja és szükségét látja annak már azért is, hogy a jelenlegi informaczionalis rendszer, mely hézagos és idővesztességgel jár, megszorittassék.

A feleknek szóbeliség jogával való felruházásában haladást lát, melylyel a jelenleg meglévő számos panaszoknak eleje vétetik és melylyel a felsőbb foku biróság itélethozatala megkönnyittetik. Meg van győződve, hogy az eddigi bizalmatlanság igazságszolgáltatásunk iránt nagy mértékben szünni fog és mindezeknél fogva előadó javaslatát elfogadja.

Bokros az előadó javaslatát pártolja, mert abban előkészitő lépést lát a szóbeliség behozatalához. A nyilvánosság alkalmazásából azon meggyőződés jutott érvényre, hogy a jelen előadási rendszer hiányos. A javaslat ezen akar segiteni. Ha magát a rendszert fentartani akarják, erre csak két mód van, vagy plaidoyer-jogot adnak a feleknek esetleg védőjének, vagy pedig megengedik másfelől azon okmányok felolvastatását, melyekre a fél sulyt fektet. Azon ellenvetésre, hogy a plaidoyer nagy idővesztéssel jár, megjegyzi szóló, hogy 40—50 ivnyi perirat felolvasása esetleg aligha több időbe nem kerül. Nem akarnak az ügyvédi ékesszólásnak befolyást engedni a biróra, — hát vajjon az előadó ékesszólása nem veendő-e tekintetbe? Bár hibái vannak e rendszernek mégis, miután bizonyos közép utat ad, irásbeliség és szóbeliség közt, igazságszolgáltatásunk javára lesz. Gyakorlati nehézségei lesznek, az igaz, szaporitani kell a birói létszámot, változtatni az ügyvédi rendtartást, de hát reformok nem járnak nehézségek nélkül. Végül megjegyzi szóló, hogy azon feltevés nem áll, hogy az intézkedés csak a fővárosi ügyvédeknek szolgálna javára, mert ezekre nézve a jelen rendszer fentartása kivánatosabb.

Horváth Lajos elnök nagyon kivánatosnak tartja e kérdésben a kölcsönös kapaczitácziót. Ha szóló javaslatát a Hosztinszkiéval ugyanazonositják, félreértették; van a két nézet közt egy harmadik módozat, és ez az, melyet szóló javasolt.

A nézetek abban mind megegyeznek, hogy a jelen állapot hiányos, ezen tehát segiteni kell. Az előadó javaslata azonban nem czélozza az előadási rendszer javitását, hanem oly kedvezményeket kiván a feleknek megadatni, melyek az irásbeli rendszerrel összeegyeztethetlenek. Ez utóbbi szerint „quod non est in actis, non est in mundo." Ha az előadó nem ismerteti kellőleg a tényállást és az okmányokat — gondoskodni kell a helyreigazitás módjáról. Ha azonban az előadó kimeritőleg ismertette az aktákat, akkor nem lehet engedni, hogy az ügyvéd is plaidoyert tartson, ujabb indokokat hozva fel, melyeket az előadó nem ismer. Ez a panaszló és a panaszlott részéről a pernek ujabb összegezésére vezetne. Ez pedig ellentétben áll a fennálló irásbeliséggel. Ha megengedik az ügyvédnek azt, hogy a jogalapot helyreigazitsa, akkor azt viszont az előadónak is meg kell engedni, s igy tovább. Nem a jogalap helyreigazitására, hanem a biró kapaczitálására fognának ekkor törekedni a felek vagy képviselőik.

Harmadik módról kell tehát gondoskodni, és ez abban áll, hogy a félnek megadassék azon jog, hogy az elnököt felkérje arra, hogy a mennyiben a tényálladék és a jogi érvek az előadó által tévesen adattak elő, az ide vonatkozó okmányok felolvasását megengedje.

Schmausz Endre a vita előhaladtával azt hiszi, hogy a bizottság tagjai nézeteikkel tisztában vannak, nem kapaczitálni akar tehát, hanem csak azt kivánja kimondani, hogy az előadó javaslatát támogatja.

Hosztinszky nézetét különösen a költségek tekintetében pártolja, s megjegyzi, hogy ez uton törvényileg bizonyos egyenlőtlenséget teremtünk, mert nem mindenki lesz képes felhasználni a nyujtott kedvezményeket; oly határozmányokat kell tehát megállapitanunk, melyek mindenkire nézve kiterjednek. A plaidoyrera nézve az elnök nézetéhez csatlakozik, mert a birák esetleg igen nehéz helyzetbe hozathatnának.

Az előadó javaslatának mellőzését inditványozza, s csak az első bekezdését fogadja el a 17. §-nak, mely körülbelől azt mondja, a mit az elnök módositványa tartalmaz.

Teleszky előadó konstatálja, hogy bizonyos tekintetben nincs nézetkülönbség. a bizottság minden tagja megegyezik abban, hogy a jelen előadási rendszer hiányos, s azon segiteni kell. Ez czéljuk a tárgyalás alatt lévő §§-nak. Nem tart attól, hogy az ügyvédek az előadóval összeütközésbe jönnének, mert csak félig gyakorolt ügyvéd is vonakodik az előadó és a birói kollegiumot ingerelni. A plaidoyer csak arra fog szolgálni, hogy a valódi hiányokat, melyek az előadók előadásában kitüntek, kiegészitse. Felhozatott, hogy a kedvezmény előnyeit nem mindenki fogná kihasználhatni. De hát most épen ez az eset áll fenn. A szegény ember most nem képes az informáczióval járó nagy költségeket viselni és hozzájárul az, hogy e szokás még nincs is törvényesen szankczionálva.

Az elnök javaslata nem áll oly messze a szólóétól; kéri ugyan a bizottságot, hogy saját előterjesztését fogadja el, ha azonban a többség ehez nem járulna, akkor az elnök módositványának elfogadását ajánlja a bizottságnak.

Még **Zsiros**, **Funták** és **Popovics** szólnak röviden az elnök módositványával egyértelmüleg, s miután végül

Pauler miniszter az előbbi ülésben előadott nézeteire hivatkozva, a Horváth Lajos által tett inditvány elfogadása mellett nyilatkozott volna, kijelentvén, hogy tovább menni azonban nem szándékozik: szavazás utján Horváth Lajos inditványa elfogadtatott.

Egyletek, társulatok.

— A magyar kereskedelmi csarnok választmánya f. hó 15-én tartotta meg rendes havi ülését. A folyó ügyek elintézése és szép számu uj tagok felvétele után az ipartörvény reviziója tárgyában kiküldött nagy bizottság jelentése vétetett tárgyalás alá és annak emlékirata egyhangulag elfogadtatott. Ezen emlékirat kinyomatni és valamennyi egyleti tag között kiosztatni a kereskedelmi és iparkamaráknak és jelentékenyebb egyleteknek megküldetni határoztatott. A második szakosztálynak abbeli jelentése, hogy a kávé, czukor és sör megadóztatásáról szóló törvényjavaslatokat f. é. november 18-án tárgyalás alá vevén, a pénzügyminiszteriumhoz felterjesztést intézett, melyben a szándékolt uj adók veszélyeire és kiviteli nehézségeire utalt, helyeslőleg tudomásul vétetett. Grünbaum Miksának a bélyeg- és illetékekről szóló törvényjavaslatok tárgyalására tett inditványa a nemzetgazdasági szakbizottsághoz utasittatott. Végül az irodalmi bizottság bizatott meg azzal, hogy a kereskedelem magyarositása tárgyában konkret javaslatokat tegyen.

— A pesti izr. nőegylet nagyobbitott és kiépitett leányárvaházának (Damjanich-utcza 26. sz. a.) felavató ünnepe vasárnap f. hó 19-én délelőtt pontban 11 órakor tartatik meg. Az egyleti tagok, ugymint ezen intézet pártfogói ezennel tiszteletteljesen meghivatnak.

— Budapesti lengyelegylet. A f. hó 16-án tartott közgyülés alkalmával az egyleti tagok helyeslőleg tudomásul vették a választmánynak az egylet 1880-ik évi müködéséről szóló jelentését a pénztárkezeléséről s az egyleti vagyonról szóló kimutatását. A módositott és a miniszteriumhoz már hosszabb idő előtt beterjesztett alapszabályok alapján az egylet tisztikara következőleg alakittatott meg: Elnök Liebstein Zsigmond, alelnök Stempien Lajos, pénztárnok Sokulski Antal, jegyző Mielnicki, könyvtárnok Goljakovski. — A közgyülés továbbá elhatározta, hogy f. hó 25-én az egyleti helyiségekben karácsonyi ünnepélyt, a farsang folyamában pedig az egylet javára tánczmulatságot rendez.

— A magyar tisztviselők országos egyesülete dr. Pauler Tivadar miniszter ur elnöklete alatt deczember hó 19-én (vasárnap) délután fél 5 órakor az egyesület helyiségében (Thonet-udvar) igazgató-választmányi ülést tart. Napirend: 1. A „Magyar Tisztviselő" czimü lap ügye. 2. Folyó ügyek.

— A magyarországi Kárpát-egylet deczember hó 11-én Késmárkon, Döller Antal elnöklete alatt választmányi ülést tartott, mely alkalommal következő határozatok hozattak: 1. Az évkönyvet szerkesztő bizottság inditványa elfogadtatott mely szerint az évkönyv Iglón fog nyomatni 3300 példányban. 2. Mivel mindeddig nem sikerült ama nehézségeket, melyek Hohenlohe hg javorinai birtokán az utazók elé merülnek, elosztatni, ennélfogva az ez ügyet illetőleg kiküldött bizottság még 3 taggal kiegészittetett s felhivatott arra, hogy ez ügyet figyelemmel kisérje s a javorinai földbirtokossal egyetértőleg sikeresen meg is oldja. 3. A választmány elhatározta, hogy Rudolf trónörököshöz — egybekelése alkalmával — az egylet nevében üdvözlő feliratot intéz s ez alkalomból 200 frtnyi alapitványt tesz keresetképtelen vagy szerencsétlenül járt kárpáti vezetők gyámolitására — az egyleti pénztárból. Magától értetődik, hogy ez öszszegnek csak kamatai fognak esetleg kiosztatni. 4. A pénztárnok jelenti, hogy az egyletnek 121 alapitó és 2230 rendes tagja van; az alapitók összege 4289 frtot az ingó vagyon 2185 frtot tesz. 5. Az egyleti vagyon e kedvező állásánál fogva s mivel a kárpáti muzeum épitésének ügye mindinkább előtérbe lép, — a választmány, a közgyülés utólagos jóváhagyásának reményében elhatározta, hogy e czélra 500 frtnyi összeget fog az egyleti pénztárból megszavazni. Az épitészeti bizottság felhivatott, hogy a muzeum épitését illetőleg tanácskozmányait folytassa, s a tanácskozmány eredményét a jövő választmányi ülés elé terjeszsze. A választmány örvendetes tudomást vesz Spöttel Ignácz bécsi festész és egyleti alapitó tag áldozatairól és önzetlen fáradozásairól, s ugy ennek — egyletünknek ajándékozott becses éremgyüjteményeért. — mint Kunitch Ferencz urnak a „havasi rózsa" nevü növénynek beszerzése körül tanusitott önzetlen fáradozásaiért jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz. 7. A választmány örvendetes tudomásul vette azon üdvözlő sürgöny tartalmát, melyet az egyleti elnökség az erdélyi Kárpát-egylethez intézett; valamint továbbá ezen egyletnek átiratát is; egyuttal azon óhajnak adott kifejezést, vajha ezen egylet jó egyetértésben maradna a magyarországi kárpát-egylettel s az erdélyi hegyi vidékre nézve áldásos munkásságot fejtene ki. 8. A haltenyésztési és halászati bizottság több inditványa elvileg elfogadtatott s esetről esetre lehetőleg valósittatni is fog. Egyletünk azonnal belépett a felső-magyarországi halásztársulat tagjai sorába. A halászati törvényjavaslatra vonatkozólag beterjesztett véleményes jelentés a választmány részéről, egész terjedelmében elfogadtatott. 9. Jelentetik, hogy a Bibliotheca Carpatica egyes egyetemeknek, tudós szerzőknek, középiskoláknak, alpegyleteknek s természettudományi társulatoknak megküldetett. 10. Blásy Ede választmányi tag a cserbai tó birtokosa nevében jelenti, hogy a csorbai tónál nagyobb fürdőház fog épittetni — hideg és meleg fürdőkkel — valamint továbbá egy uj épület is olcsó tourista szobákkal.

New-York, november végén.

— Az „Egyetértés" saját levelezőjétől. —

(Chikágói ipari statisztika. Kereskedői élelmesség. Gabnatermelési adatok. A khinai kérdés. A khinai munkások befolyása a munkabérre. A „Burlingam" szerződés. Hogy élnek a khinaiak. Garfield a khinai kérdésről. Amerikai munkabérek összehasonlitva az európaival. A zsidók befolyása és társadalmi állása.)

A legnagyobb iparág Chikágóban a világhirü vágóház, melynek üzleti tőkéje 8.464.900 dollár, hol 12891 munkás 3.398.516 dollárt kap bérben, mig az előállitott produktumok értéke 81.570.070 dollárt ér el. S ez csupán Chikágó, mely nem nagyobb mint a New-York átellenében fekvő, annak mintegy külvárosát képező Brooklin. Persze, Brooklin is fél milliónál több lakost számlál. Ezen roppant etablissementokban roppant üzleti szellem is uralkodik, melyről nékünk fogalmunk sincs. Spekulácziók, hol nem ezerek és nem is százasok, hanem milliók forognak kérdésben. Igy a chikágói disznóhús-czég „Asmour et Comp.", miután egyik tagja tavaly juliusban Európából, hol az ottani piaczi visszonyok tanulmányozásával foglalkozott, visszatért, elkezdett egyszer disznóhúst vásárolni óriási menyiségekben. Ezen készlet eladásából tavaly deczemberben, mikor a piaczi ár 14 dollár volt ládánként, 2 milliónyi nyereséget huzott. Mármost folytatta vásárlásait mindaddig mig a hús ára 9.25-re szállott alá és igy a nyeremény elvesztén kivül még 1 milliónyi veszteség mutatkozott. Europai spekulánsoknál következne most a vizbeugrás vagy legalább kétségbeesés, amerikainál most kezdődik a spekuláczió, most nyilvánul a yankeeész. Ez év április havában ujra elkezdett vásárolni a czég és pedig mázsáját 10—10.50 dollárjával, és ezen vásárlásokat addig folytatta, mig 350.000 ládát azonnali szállitásra, és 1.125.000 ládát határidőre összevásárolt. E hó 1-én készletüket 16—18.50 dollárért mázsánként adták el és igy 8, mondd nyolcz millió dollár tiszta hasznot eredményeztek. 8 millió dollárt (19 millió frtot), mikor nyer egy magyar sertéskereskedő, egy német 35 millió márkát, vagy egy franczia 34 millió frankot 7 hó alatt. Jobban mondva, melyik európai kereskedő képes oly merész tettre, 3 milliót koczkára tenni, 3 milliót elveszteni egy előrekiszámitott spekuláczió keresztülvitele czéljából. Olyan ember nincs a vén Európában! Ehhez yankee-ész s yankee-vér és yankee-pénz kell!

A viruló Amerika jellemzésénél nem hagyhatom emlitetlenül a gabona-statisztikát. 1840-ben az Egyesült Államok 615 millió bushel gabonát produkáltak, 1850-ben már 802 milliót, 1860-ban 1238 milliót, 1870-ben 2178 millióra csökkent, mig 1879-ben 2431 milliót ért el. Tehát 39 év alatt az Egyesültállamok gabonatermelése 4-szerte növekedett, 675 millióról — 2431 millióra. 1850. évben az évenkénti földtermelvények értéke kitett 3.965.000.000 dollárt, mig 1879-ben az érték 11.000.000.000-ra szállott fel, mitől a munkabérek és egyéb kiadások levonása után nem kevesebb, mint

Bőkezü uzsorás.

— REGÉNY — **12**

Irta DEGRÉ ALAJOS.

VI.

(Folytatás.)

Szilárdy fejében a Bertáról hallott hirekre a rémes gondolatok egymást üzték, szive összeszorult, mintha vasmarok szorongatná, feje lángolt s halántékáról a verejték csurgott. Menekülni akart, de merre? a honnan a kulcsár jött, minden lépten találkozhatik valakivel, ki számon kérhetné, hogy honnan jön, s miként került oda? ellenkező irányban nem tudja van-e kijárás, s ha igen, hova vezet. Alig birt magával, Miskét akarta megrohanni, hogy legyen utmutatója, de hát ha zaj, botrány keletkezik belőle. Roppant izgatottságában egyszerre eszébe jutott, hogy zsebében két doboz drága ékszer van, vajjon az a szerencsétlen szép teremtés nem adta-e át neki azt is elmezavarában? ha most itt elrejtőzve meglepnék, s e drágaságokat nála találnak . . . van-e az észnek oly hatalma, mely az emberekkel ártatlanságát elhitethetné? Ugy tetszett neki a hely mint valami sirbolt, a hova szerelme és becsülete együtt és egyszerre temettetik el. A nedves hideg falon tapogatódzva megindult arra a merről Miske sompolygott elő; óvatosan, minden legkisebb nesz nélkül haladt, de hogy hova? arról fogalma sem volt. — Darab idő mulva nem csekély megdöbbenéssel vette észre, hogy további utját egy fal elzárja. A sötétséghez szokott szemének egész világitás lőn, a mint a távolban a kulcsár gyertyával a pinczéből előbukkant.

Szilárdy látta, hogy a pinczetorkolat végén van, hol a falba alkalmazott vasajtó mutatkozik. Eszeágában sem volt, hogy azt nyitva találja, csakugy gépszerüen nyult hozzá, s ime az ajtó engedett, mire ő szabadban érezte magát, de hogy hol? arról fogalma sem volt. Megjelenésére vad ebugatás támadt, s ő maga körül a sötétben ide-tova czikkázó mérges szemeket látott villogni. Gyönyörüséges állapot! ha csak egy lépést tesz előre, ezek a bősz állatok széttépik, annélkül, hogy tudná hol hal meg. Nagy megadással a falhoz dőlt, s elhatározta igy bevárni a reggelt. A sors másképp akarta, alig tért kissé magához a fogadtatás feletti meglepetéséből, midőn a vasajtót nyitni hallotta, s ismerős dördült el:

— Mit ugattok ostobák! s az ebeket egymásután nevéről szólitgatta, mialatt a vasajtóban fenn és lenn a kulcsot nehézkesen megforgatta.

Az ebek elhallgattak.

Szilárdy Miskére ismert. Ez távozni akart, midőn Szilárdy merész ugrással mellette termett e megszólitással:

— Gazember!

Miske a kosarat kiejtette kezéből, s az üvegek a földön csörömpöltek.

— Gazember! ismétlé Szilárdy, mert nem tudta mit mondjon.

— Tévedni méltóztatik, mi most hires becsületes s áldott jó emberek vagyunk.

— Azt bizonyitja e kosár tartalma.

— Méltóztassék elhinni, ezt tisztességesen megérdemeltük.

— Azért hordjátok el lopva, tolvaj kulcsokkal.

— Ha másképp nem kapjuk ki, de a népnek már egy hajszálát sem bántjuk, sőt — tán hallani méltóztatott, hallatlan nagylelküek voltunk iránta.

— Igen? és jószántotokból?

— Azt már nem tudom, de meg van, s az elég.

— Menjünk, nincs kedvem itt ácsorogni. Rajta kaptalak, látom hütlen vagy még ahoz is a kihez bün csatol, majd ajánlani foglak.

— Földönfutóvá akar tenni! legyen irgalmas és kegyelmes, ne tekintse ezt bünnek, hisz nem ugy került ide, hogy vétek volna elvinni. Én tudom legjobban, sokat segitettem, s a mit igy elhordogatok, az a magam részének egy kis töredéke.

— Majd meggondolom, most előre!

— Oh én nagyon hálás leszek, mond Miske, mialatt a földön az üvegeket összekeresgélve, kosarába rakta s megindult.

— Kérem alázattal, kezdé Miske Szilárdyhoz fordulva, itt az árkon át csak korlátnélküli keskeny palló vezet. Legyen szerencsém kezét megfogni, én majd elől megyek.

Ugy történt.

Lassan, óvatosan illesztette Szilárdy lábait lépésről-lépésre, ép ugy, mint kit bekötött szemmel tojás közt járni tanitanak. Miske ellenben bátran haladt, akár csak a váczi utczai járdát taposná.

Hm, gondolá Szilárdy mikor a palló közepén találták magukat, ha ennek a pimasznak eszébe jutna engem elnémitani, vagy rajtam boszut állani, megtehetné felelősség néikül, csak kezemet kellene elbocsátania. De bizony Miskének ilyesmi nem jutott eszébe, s szerencsésen elérték a tulpartot; itt sem volt Szilárdynak kevesebb szüksége vezetőre, rettenetes egyenetlen talajon, mindenféle gödrök, igáskocsik és ölfák közt bujkálva botorkáltak, mig végre az istállókat megkerülve egy mellékajtón az utra kiértek.

Szilárdynak fogalma sem volt, mint állhatnak az időben, tehát Miskét kérdezte:

— Mit gondol, nyitva találom-e még a kastély főkapuját.

— Bizonyosan, csak is akkor lesz az elcsukva, ha a kulcsár hozzám jő.

— Jól van, most már elválhatunk.

— Mielőtt igéretét birnám, hogy el nem árul: soha!

— Legyen, mi ez éjjel nem láttuk egymást, jól értette, nem láttuk egymást. Mihelyt ez ellen, akárki előtt, vagy bárminemü körülmények közt vét, bevádolom, mint veszedelmes tolvajt.

— Esküszöm, nem láttam önt.

Szilárdy hirtelen távozott, ezt gondolván:

— Nincs oly vadállat a világon, melynek valamire hasznát ne lehetne venni; a farkas bőréből jó buda lesz s Miske kisegit a zürzavarból; tán első eset életében, hogy valakit jó utra vezetett.

Miske a sötétségbe bámult azon irányban, a merre Szilárdy távozott s igy biztatta magát:

— Nem fog elárulni; fejemet teszem egy fületlen pityke gombra, hogy neki is van oka eltitkolni találkozásunkat a szemetes udvarban. Hogy került oda, s mi a menykőt kereshetett ott? szerelmi találkozása csak is valamelyik kocsisnéval vagy béresnével lehetett volna, ez pedig nem néz ki belőle, ámbár az ördög nem alszik. Ha tudnám, hogy nyomatékosb oka van a titoktartásra, mint nekem, előnyömre kiaknázhatnám, de nem tudok semmit, e szerint hallgatni kell, s hallgatni fogok, néma leszek, még a bor sem oldja meg nyelvemet. Azt hiszem, teljes nyugalommal élvezhetjük borainkat, ő nem fog elárulni.

Miután lelkiismeretét ily okoskodással megnyugtatta, hazament czimboráját bevárni, s az ezüstös nyaku, meg veres süvegü üvegeket szemlélgetve, nyelvét csattogtatta.

Szilárdy szállására érve, kimerülten terült nyugágyára. Leirhatlan aggodalom nehezült lelkére. A mit Bertáról hallott izekre szaggatta szivét; most kezdte csak igazán belátni, hogy a mit e bájos leány iránt érez, nem csupán barátság, részvét, feláldozó rokonszenv s odaadó tisztelet, hanem szenvedélyes szerelem: érezte, hogy részéről a legcsekélyebb áldozat, mit e lánykának hozhat, életét feláldozni, oh bár ezzel megmenthetné őt; bár ezzel visszaadhatná lelki erejét!

— Nem, az lehetetlen! kiáltott, izgatottan ugorva fel helyéről, csak néhány óra előtt beszéltem vele, még akkor lelke nem csak ép, de nagy is volt. Hát ily rövid idő alatt, akkora szerencsétlenséget mérhetne valakire az ég? az emberi elme oly gyarló volna, hogy miután fél életen és képeztetik, egy pillanat alatt megsemmisülhet?! azt hittem, a gondviselésnek a szép müvében öröme telik s engedi, hogy szellemi kincseivel hasson, de nem, lesujt és szétrombolja. Nem hihetem, nem történhetett! . . . és mégis, nem láttam-e saját szemeimmel alélten tekúdni? nagy rázkódtatás a vér és agyrendszert könnyen megzavarhatja. Irgalmas isten! légy iránta könyörületes s engedd, hogy a válság nála már elmult legyen. Hajnalkor távozni akartam, nem tehetem. Bármi történjék velem, látnom kell őt, s ha szétdarabolnak is, beszélni fogok vele. Mi fog történni a rám bizott drágaságokkal? istenem, istenem; én is arra a fokra jutottam, hogy megőrüljek.

Lelki aggodalmak és szivfájdalmak közt virasztotta át az éjt; nem volt egy nyugodt percze, az izgatottság egyik helyről a másikra üzte. Nem talált vigasztaló szót, s csak pillanatra is megnyugtatandó gondolatot. Rémeket látott maga előtt s kétségbeejtő veszélyt, nem is érezte, hogy huszonnégy óra óta nem étkezett.

A délelőtt nagy részét is elzárkozva töltötte, mind addig, mig az illemmel összeegyeztethetőnek találta Bertánál látogatást tehetni. Rendbe hozta öltözetét, s amint tükörbe nézett, alig ismert magára.

Életében sohasem tett hoszszabb, nehezebb és fárasztóbb utat, mint földszinti szobájából fel az emeletre Bertáig.

Mit fog hallani, vagy látni? vajjon lesz-e elég ereje uralkodni felindulásán? térdei néha roskadoztak s feje szédült, mig Berta lakosztályát elérte. Az ajtó előtt találván magát, egyszerre megtágult keblében szive oly erős lüktetéssel vert, hogy mindkét kezével odakapott, mert azt hitte szivtágulás lepte meg; idegein borzongás járt össze-vissza, tagjait zsibbadás fogta el, ugy hogy a falhoz kellett dőlnie. Perczekre volt szüksége, mig magát kissé rendbe szedte.

Egy elszánt mozdulattal, körülbelelől, mint a minőt a harcztéren az a katona tesz, ki egymaga egész csapaton át magát keresztül vágni készül, — benyitott.

A szobaleány munkája mellől felugrott az érkezőt üdvözölni.

Szilárdy akadozva rebegte:

— A kisasszony, ő nagysága mint létéről, jöttem értesülni.

A szobaleány magát fürgén meghajtva felelé:

— Azonnal megjelentem, s gyors léptekkel távozott.

— Jól hallottam-e? sohajtá Szilárdy, hisz ha valóban? — irtózom ki is mondani, de ha az a mitől rettegtem való, ugy e szobaleány nem ugrándozott volna el oly vigan s nem jelenthetné meg neki tudakozódásomat. Én éledek, a remény üditő hajnala derengni kezd felettem.

A szobaleány visszatért e szókkal:

— Urnőm elfogadja.

Szilárdy nem birta magába fojtani az örömhangot, miközben az előtte feltárt ajtón belépett.

Ott találta Bertát, az angolnő társaságában.

Szilárdy nem titkolható meghatottsággal üdvezlé Bertát,

Berta a mint a belépőt megpillantá, oly kifejezéssel emelte szemeit éghez, mint az, a ki hálaimát rebeg.

— Bocsássa meg érdeklődésemet, szólt Szilárdy, de rosszulléttének hire keringett a kastélyban, s én addig nem birtam távozni, mig részvétemet ki nem fejeztem.

(Folyt. köv.)

2.170,000.000 dollár tiszta haszon mutatkozott: Nos, Amerikában nincs mit tartani éhségtől!

Köztapasztalati tény, hogy a tőkebőség munkabőséggel, tőkegazdagság munkakereslettel s magas munkabérrel szokott karöltve járni, de csak akkor és addig, a mikor és meddig a munka rohamos kinálata a piaczot el nem árasztja, mely esetben természetesen a tőkebőség daczára is a munkabár alábbszáll. Amerika bővelkedik tőkékben, aranynyal valósággal elárasztják, hisz egy hajó maga 11 millió frankot hozott Havreból — ezért, bár más okok is közbenjárnak ez érdemben — a munkabér Amerikában elég magas, magasabb mint bárhol már ezért is, mert a tőkebőséggel a vállalkozási erély, ösztön és alkalmak is lépést tartanak. És mégis tőkebőség, aranyeső és a folyton emelkedő vállalkozási erély daczára félős reakczió kezd egyelőre jóllehet csak átszivárogni, reakczió mely a magas munkabéreket elsöprendi, mely azonban azért nem oly veszedelmes, mert a „remedura" maga azon nép kezében van, mely a veszélynek ki van téve. Ez a reakczió, a világ legjobb kérdése a „chinese question" a kinai kérdés, melynek jelenlegi stadiuma ezer és ezer olcsó munkással özönli el Amerikát és nyomja le rohamos és olcsó kinálata folytán az eddigi tisztességes és a létfentartási minimumon messzire tullépett munkabérek méretét. A kinai kérdés komoly kérdéssé nőheti ki magát, ha ellenében csakhamar orvoslás nem nyujtatik. Amerikában, főleg az Egyesült Államokban csak ugy hemzsegnek ezen sárgaszinü czopfos mongolok, sőt Kaliforniában, nevezetesen St.-Franciskoban komoly és sulyosan érzett befolyásra tudtak vergődni. Ezen emberek rendkivül mértékletesek, de nem természettől és nem erkölcsiségből, hanem fukarságból. Ezen mértékletesség folytán kevesebbel érik be, mint az amerikai munkások, kik hozzá vannak szokva tiszteséges és emberi életmódhoz, — és ezen oknál fogva természetes okozatként kevesebb munkabérért is vállalkoznak oly munkára, melyet az amerikai ily bérért nem teljesithetne. A közép átlagos bér, melyet követelnek, 1 dollár 75 cent hetenként, mig az amerikai munkás 8—9 dolláron alul alig dolgozik. Mi ennek következménye? A munkabérek lenyomatása a létfentartási minimumon alul, és igy az ugynevezett éhségi bérek behozatala.

Az Unió északi részén egyelőre nem érezhető még oly nagyon ezen legujabb világkérdés következménye és hatása, mert ide kevesebb számban jönnek, és azok is, kik itt telepednek le, csupán a fehérnemü-mosásra vállalkoznak, továbbá oly munkákra, melyekre undoritó voltuknál fogva fehér ember nem vállalkozik, de a pacifie államokban, főleg a szőlő-koszoruzta aranyföldön Kaliforniában, koldussá teszik a fehér munkást, koldussá és utonállókká. E mellett a khinaiak általános életmódot visznek, mi persze nagyon megkönnyiti nekik a takarékosságot, mert tudvalevőleg rendes viszonyok közt patkányok és egerek ingyen szerezhetők meg; ezen khinai gourmandia következtében mindazon ház, hol khinaiak telepedtek le, az emlitett állatoktól mintegy varázsütésre megszabadult. — De annak, hogy a khinai kérdés egykoron második néger kérdéssé fogja magát kinőni, annak csupán maga az amerikai statuspolitika az oka. A khinaiak ugyanis a Burlingam szerződés folytán jönnek az országba. Ezen Burlingam az Egyesült Államok khinai követe volt, és Grant elnöksége alatt ezen minőségében kötött egy államszerződést, melynek pontozatai értelmében a khinaiaknak megengedtetett az Egyesült-Államokban való letelepedés, anélkül, hogy polgárokká lenni köteleztetnének, tehát a nélkül, hogy alattvalói kötelékeik a kivándorlás által felbontatnának. Ezen szerződés folytán, melynek egyedüli czélja olcsó munkaerők importálása volt, a khinai élvezi az állam jótéteményeit, a nélkül, hogy annak terheihez hozzájárulna, gyakorolja a polgári jogokat, a nélkül, hogy a polgári kötelességeket is teljesiteni tartoznék. Világos, hogy csupán olcsó munkaerők behozatalát ezélozta az emlitett szerződés, mert a khinaiaknak oly előnyöket nyujtott, melyet semmi más állam népének meg nem adott, de csupán azért, mert tudták, hogy a khinai ezen előnyök megigérte nélkül hazáját el nem hagyja. Mert a czopfos mongol meghatóan ragaszkodik honához, ittléte csak provisorium és legfőbb vágya, kivánalmainak főpontja egykoron haza menni, haza az ősök szent földjére, a menyei birodalomba, és ha életben nem valósitja ezen hő törekedését, halálban teszi és hazaviteti csontjait az édes anyaföldbe. Ezen hajlamnak megfelőleg khinai asszony nagy ritkán található a bevándorlottak közt, és alig jut 1000 khinaira egy khinai nő.

A khinai kérdés tekintetében eddig biztos adatok hiányoztak. A hires khinai falak annyiban megtették kötelességüket, a mennyiben a menyei birodalom társadalmi viszonyai európai kutatók előtt ismeretlenek maradtak. Magát Amerikát illetőleg e tekintetben 1858-hoz képest, midőn még az Unio követe sem tartózkodhatott Khinában, annyiban érte előny, a mennyiben Khinával szerződési viszonyban áll 1868 óta, melynél fogva amerikai állampolgárok Khina 19 kikötőjében teljes joggal letelepedhetnek. De ezen jog illusorius, mert bizony oda kivándorolni senkinek sem lehet esze ágába, hiszen maga a kevéssel beérő khinai sem tud otthon megélni, hogy élhetne meg tehát a jobb életmódhoz szokott fehér ember? E tekintetben igen érdekes a shangai amerikai konzul jelentése. A konzul 3 osztályba sorozza a khinai munkásokat. Qualifikált, mezőgazdasággal foglalkozó és kuli munkásokra. Nevezetes, hogy a qualifikált munkások között müvészet, izlés és genie nem találnak anyagi előnyöket, mint Európa és Amerikában. Egy khinai Doré, Makart vagy Munkácsy sem szerez többet, mint szomszédja a mészáros, és emberek, kik mint elefántcsont faragók, porczellánfestők, idomrajzolók, selyemszövők a világ bámulatát érdemlik, ép annyit szereznek csupán, a mennyi elegendő, hogy életüket fentarthassák, nősülhessenek, áldozhassanak Joss és az elődök emlékének, és hogy a khinai becsvágy netovábbját, — 50—100 dollárt tisztességes eltemettetésükre — elérhessék. Ezzel a boldogság a menyei birodalomban meg van állapitva. Kézműves hetenként átlag 3 dollárt szerez vagyis 156 dollárt évenkint, ebből felhasznál táplálékra 72, lakbérre 36 és ruházatra 12-t, összesen tehát 120 dollárt, ugyhogy még 36 dollár marad részére áldozatokra, mulatságokra, temetésre vagy ópiumra. Egy inas évenként 78 dollárt szerez, és ugy él, hogy kiadásai 65 dollárt tul nem lépnek. Ha nős, családjával egy kis ház kis szobáját lakja, melynek konyháját a ház összes lakói közösen használják. Ha nőtlen, szüleinél vagy barátjainál lakik és étkezik. Asszonyok és gyermekek, kik már a legzsengébb korban munkára szoritattnak, évenként 26 dollárig viszik, és természetesen mindent elköltenek, a mi csekélyt szereznek. Csak nagyobb felelősséggel tartozó munkások, mint p. o. arany- és ezüstmivesek, részesülnek nagyobb fizetésben; olyanok pedig, kik a selyemcocconok körül vannak alkalmazva, az idényben 1—2 dollárt is szereznek naponként. Hogy mennyit érhet házi butorzata, arról magyarázatot nyujthat az, hogy a kézmivesé rendesen 26—30 dollárra, az inasé pedig 10—15 dollárra becsültetik.

Még kedvezőtlenebb a mezei munkás helyzete. Ezek természetesen két részre oszolnak, kisbirtokosok és napszámosokra. Egy khinai farmban a család minden egyes tagja dolgozik; már 6—7 éves gyermekek rendes foglalkozást üznek. Átlag ily farm körülbelül 2½ acre termő földből áll. A holmi nem áll egyébből, mint egy sártéglából épült náddal fedett házból, egy ökör vagy tehénből, két sertés, kevés szárnyas, és végre a legszükségesebb mezei szerekből a föld értéke 400 dollárnál többet nem tesz. Évenkinti kiadásai közt szerepel 10 dollárral a trágya, 3 dollárral a vetőmag, 10 dollárral az öntözés, 8 dollárral az aratási bérek és 11 dollárral az adó. Ezen farm jövedelméből él szegény és 4 tagból álló családnál a naponként felemésztett táplanyag piaczi ára alig tesz ki 20 centet. Rizs, besózott főzelék és a legrosszabb thea zagyvaléka képezik egyepüli táplálékát. Csak különös alkalmakkor, ünnepnapokon jut hus az asztalára, legjobb esetben egy pár tojás is, és a legeslegjobb esetben a borivás luxusát is megengedheti magának. Már most minthogy egy ily jól szituált farm évenkénti jövedelme 160 dollára rug, a fent felsorolt szükséges kiadások levonásával, továbbá táplálék fejében, még marad részére 25 dollár ruházatra stb. A gyapottermelés 2½ acre földön 64 dollárt eredményes, melyből az adó és a termelési kiadások levonásával 33 dollár marad az életre. A gyapot vagy eladatik vagy otthon feldolgoztatik; és az ezen munkát elvégző asszonyok naponta 6, mondd hat centet szereznek. A napszámos napra, hóra vagy évre szegődik. Aratáskor táplálékon kivül 10—15 centet szerez naponta. Havi munkáért lakás és étkezésen kivül 1.50 egész 2 dollárra tesznek szert, ha pedig valaki évre szegődik, lak és étkezésen kivül csak 12 dollár a fizetése. Egy munkás, ki évenként 3—4 dollárt megtakaritható, igen jó viszonyok közt van; az ilyen azonban ritkán találkozik. A legrosszabb helyzetben van végre a kuli; ez végez mindent, dolgozik lovak helyett, dolgozik a bányákban, igát huz stb. Ezen boldogtalanok legtöbbje valamely üzleti házzal van függő viszonyban, mely őket rabszolgák módjára szállitja ideoda. Ezen üzleti ház természetesen a szegény kuli jövedelmének nagy részét előre lefoglalja, mert egyrészt előleget adott neki, másrészt pedig az elszegődtetésért dijat számit magának. A czégek virulnak, a kulik pedig éhen halnak; hogy is ne, hiszen az ilyen pária havonként ötödfél dollárt szerez, nem többet. Az egész khinai hadsereg fejenként 67 dollárba kerül. Igy él a menyei birodalom fia és igy nem csoda, ha vágyai jobban fizető országok felé viszik őt, hol olcsó bérei következtében mindig tehet szert munkára, de hol egyszersmind a fehér munkások bérét leszállitja.

A khinai kérdés már a törvényhozó testületben is forgott szőnyegen, a mostani választások alkalmával pedig főszerepet játszott, jelöül annak, hogy a közvélemény érzi a feléje közeledő veszélyt s mert a bekövetkezendő események előrevetik árnyékukat.

A kongresszus alsó házának egy bizottsága kidolgozott volt egy, a khinai olcsó munka behozatalát akadályozó javaslatot, mely mindkét házban el is fogadtatott. Hayes elnök azonban e törvényt vetójával sujtotta, mert az ervényesen megkötött Burlingam szerződés szelleme ellen irányult. Közös szavazás következtében a törvény ismét megbukott, mert a republikánusok, közöttük a jelenlegi elnök Garfield egytől-egyig a bill ellen szavaztak, s igy a khinai munka behozatalát mi sem akadályozza. Ezenkivül Joan Roach szállító 26 vashajót szándékozik készittetni, melyen egyszerre 21,000 khinait akar importálni és a drága fehér munkások helyett az ország gyáraiban alkalmazni. Keleten a szivargyártás, mely az ottani munkás nép fő jövedelmi forrása, részben már khinai kezekbe ment át és az áradat mindinkább közeledik éjszak felé.

Hogy ily körülmények között a társadalom nem valami nyájasan nézi a mongol jövevényt, az kétségtelen; igy Denverben valamennyi khinai megtámadtatott és oh fatum, — czopfjaik egytől-egyig kegyetlenül levágattak. Általában véve azonban az „ég gyermekei" bántatlanul élnek az Egyesült-Államokban és az, hogy a pajkos utczagyerekek (ezek itt nagyhatalmat képviselnek) egy ily czopfos halandó láttára „sin sin" kiáltásokra ragadtatnak év rajonként száguldanak utána — az korántsem és fel azon bánásmóddal, melyben p. o. Kubában részesülnek. Oda khinai kulik még 1847-ben hozattak és pedig az ottani „közmunkák kir. egylete" által. Később a bevitel magán társulatok kezébe jutott, melyek a szállitást valódi rabszolga-vásárá alakitották. 1873-ig körülbelül 50,000 ilyen kuli szállittatott Kubába, kik közül még 35,000 van életben. Ezek sorsa valóban szánalomra méltó. Nemcsak hogy minden módon elnyomatnak, de kinoztatnak is; igy a havannai városi tanács böles határozata folytán elrendeltetett, hogy ezentul makacs kulik szeliddé tétele czéljából 50—100-ig terjedő bot- és korbácsütések alkalmazandók. Ily eljárás, valamint a klima szokatlansága okozza, hogy évenként 19% hal el ezen otthon többé el nem férő jobb sorsra érdemes népből.

Az idei választások folyamában harczi riadóként lőn kinyilatkoztatva a khinai kérdés. A demokraták főfegyvere volt ez a republikánusok ellen, kiket az előbbiek, a munkások iránti ellenséges szándékkal vádoltak. Ezen kölcsönös vádaskodások és a kérdés szenvedélyes vitatása hozta felszinre az u. n. Garfiled-féle „chinese lettre", egy levelet, melyet Garfield intézett volna valami L. Morey-hoz és melyben tekintettel a khinai közlésre, akként nyilatkozott volna, hogy a gyáros onnan veheti a munkást, a hol olcsóbban tehet rá szert és igy indirekte a khinaiak mellett kardoskodott. Ezen levél lenyomata az itteni „Truth" czimü demokrata hirlapban jelent meg és természetesen nagy port vert fel. A hatóságok azonban látva a veszélyt, mely ebből a republikánusokra háromolhat, a nép nevében pörbe fogták a „Truth" munkatársát, Kenward Philpet levélhamisitás miatt. A pör most folyik és kétségtelen, hogy — az igazságnak megfelelően-e vagy sem azt most nem vitatom) — a levél hamisitott volta fog kitünni.

A választások előtt roppant érdekkel kisérte e pört a közvélemény, most azonban alig találkozik valaki, ki figyelemmel lenne iránta és ugy hiszem maga Kenward Philp ur is jobbnak tartaná, ha e levelet nem hozza nyilvánosságra.

Mindeddig mint már emlitettem, a khinai kérdés a munkabérek eddigi magas voltára kevés befolyással volt, de a khinai bevándorlás következtében ugyhiszem, nemsokára nagyon is érezhető lesz és elsőbben a munkabérek leszállitásában fog nyilatkozni. Jelenben az amerikai munkabérek magasabbak bármily országéinál. Igyekeztem e tekintetben összehasonlitásokat tenni az európai jelesebb országok munkabérével, és ezen törekvéseim eredményét a következő táblázat tünteti fel.

Hetenkénti bérek:

	Foglalkozás	Európa dollárokban: Belgia	Dánia	Franczia-ország	Németország	Olaszország	Anglia	Amerika: Egyesült-Államok	Amerika: Chicago Kanadon
	pék	4.40	4.25	5.55	3.50	3.90	6.50	7—8	8—12
	kovács	4.40	3.50	5.45	3.55	3.94	7—8.12	10—14	9—12
	könyvkötő	4.80	3.72	4.85	3.82	3.90	6—7.85	12—18	9—20
	kőmives	6.00	5.00	4.10	3.60	3.45	7—9.50	12—15	6—10½
	esztergályos	4.80	4.60	6.00	3.97	4.95	7.5—8	9—13	7—15
	ács	5.40	4.25	5.42	4.00	4.18	7—8.25	9—12	7½—12
	napszámos	3.00	3.15	3.10	2.92	2.60	4—5.10	6—9	5½—9
	festő s mázoló	4.20	4.15	4.90	4.80	4.60	7—8.16	10—16	6—12
	nyomdász	4.50	4.62	4.10	3.90	3.90	7—8	8—18	12—18
	czipész	4.00	3.30	4.75	3.12	4.32	7—8	12—18	9—18
	szabó	4.50	4.10	5.10	3.58	4.30	5—7.50	10—18	6—18

Világosan mutatja ez, hogy az itteni munkabérek aránytalanul magasabbak az európaiaknál, Jóllehet azonban, mint már egy izben felemlitettem, azon körülmény, hogy az itteni munkás jól él, tisztességesen lakik és ruházkodik, — a munkabér nagyságát az európai mérvre szoritja le — mégis az amerikai munkás előnyben van európai kollegája felett, mert hisz keresete képessé teszi neki a tiszteséges létfentartást, a közmondásos ezüst órát és lánczot — azaz reá nézve a tiszteséges megélhetés lehetősége már valósággá nő ott, hol ez európai kollegájánál még a lehetőség határait sem érte el.

A munkabérek összehasonlitása alkalmával volt alkalmam tapasztalni, hogy a különféle munkaágak közt a zsidók, népességi számviszonyaikat tulhaladó és igy igen kedvező arányban vannak képviselve és ezen észlelet arra vezetett, hogy a zsidók szocziális állását Amerikában vegyem szemügyre. Amerikában az 1870-iki számlálás szerint körülbelül 260.000 izraelita volt. Ezen szám magában véve nem volna ugyan tul soknak mondható, de tekintve, hogy az amerikai élet főleg nagyvárosokban nyilvánul, és a társadalom törekvése ily nagy városok alakitása felé irányul — a zsidók pedig legnagyobb részt ily nagyobb centrumokban tartózkodnak, ezen szám elég nagy és a 260.000 izraelita állampolgár befolyása az 50.000.000 más vallásura csupán onnan magyarázható ki, hogy mindenütt tömött csoportban jelentkeznek és ninesenek apró részekre szétszórva. Eltekintve természetesen az izraeliták mindenki által elismert intellectualis erejétől, mely tekintetben másvallásu polgártársaik irányában mindenütt kedvezőbb arányokat képesek felmutatni, ezen 260.000 izraelita, vallási tekintetben hasonlithatlanul felül áll európai hitsorsosainál; felül áll ugy mélyebb vallásossága mint vallási jótékony és kulturális intézményeire. Mig Európában, Anglia kivételével, a szombat meg vagy meg nem tartása általában véve mosolyt csal a zsidóság u. n. ifjabb nemzedéke ajkaira, addig az Egyesült-Államokban elkeseredett viták folynak e kérdés felett, melyek azonban csupán abban kulminálnak, hogyan lehetne a szombat teljes megtartását a mai körülmények között legsikeresebben keresztülvinni; mig Európában általános apathia fogta el az iutelligens osztályt vallási tekintetben, addig a csillaglobogó alatt ennek épen ellenkezője tünik fel; mig az ó világban nem kevés mértékben Magyarhonban a bon tonhoz tartozik a hit kérdésében bizonyos nem-bánomot, bizonyos mondhatni mosolygó megvetést szinlelni, addig az uj világban a zsidó büszkén vallja magát zsidónak és az intelligens osztály diecsőségnek tartja, hogyha valamely hitközségi tisztségre megválasztatik, hogy vallásának bármily szolgálatot tehet. Igy a hosszu nap alkalmával egy hires new-yorki ügyvéd és Assembly-tag a kifáradt kántor és pap helyett angol zsoltárokat olvasott fel a templomban.

Az amerikai zsidók nagyszerü templomokat épitettek isteni tiszteletük végzésére, magában New-Yorkban 32, nagy orgona és énekkarral ellátott templom van, azonkivül müvelt, a tudomány szinvonalán álló papjaik, kiknek szónoklatai minden vasárnap New-York legnagyobb hirlapjában a „Herald"-ban tétetnek közzé, nem is emlitve jeles iskoláikat, számos egyletet, melyek nagy befolyást gyakorolnak a tömegek müvelésére. Amerikában épen nem csodálható, hogy a zsidók a politika és közügyek terén is számarányuknak nem megfelelő, hanem azt tullépő mértékben szerepelnek. New-Yorkban p. o. a most megejtett választások alatt a 7 képviselőházi tag közül 3 zsidó választatott meg, a kongresszusi jelöltek közt pedig szintén 2 zsidó nyerte el a babért; a polgármester utáni legjelentekenyebb városi tisztre egy zsidó mészáros volt kandidálva, ki 98000 szavazatot nyert, és csupán azért bukott meg, mert valamennyi zsidó polgár egytől egyig ellene szavazott. A törvényszékekben a legalsótól a legfelsőbbig számos zsidó biró ül, a többi államhivatalokban pedig majdnem 12%-ot foglalnak el. Lewy P. Morton new-yorki kongresszusi képviselő pedig a jövő Garfield alatti kabinet kinestárnokjelöltje szintén zsidó, és pedig igen jámbor zsidó. Hogy a kongresszus és senatusban is ülnek zsidók, azt felesleges emliteni; hogy pedig a tudomány, irodalom és müvészet soraiban nem kis szerepet játszanak — annak épen ellenkezője volna csodálatos. Sokszor keresztény lelkészek zsidó templomokban prédikálnak, keresztény hitközségek zsidó templomokban végzik templomaik felépüléseig — az isteni tiszteletet. Ha itt-ott előfordul egy kis utczai hecz, a lengyel zsidókon történik és pedig a kultur-náczió ivadéka által t. i. a dieső németek által. Ez is azonban ritka. Igy tehát Amerika e tekintetben is boldogabb Európánál, boldogabb és liberálisabb!

Schwarz Gyula.

Vérszegénység, sápkór, tüdőbaj és gyomorbaj meggyógyitva.

HOFF JÁNOS-féle

malátakivonat-egészségi sör mell- és gyomorfajás, aranyér, ideggyengeség, emésztési zavarok ellen és a test erősitésére.

Hoff-féle koncentrált malátakivonat, tüdősorvadás, idült köhögés és rekedtségnél.

Hoff-féle maláta-egészségi csokolád, erősitőül s a malátakivonat egészségi sörrel való használatra.

Hoff-féle maláta-melleczukorkák köhögés, rekedtség, meghülés ellen (nyákoldó).

Európa fejedelmei, a világ tudományos nagyjai, mint szintén a közönség köréből is számtalan egyén a Hoff János-féle malátakészitményeket mint gyógytápszert emelték ki s az általános testi gyengeség a gyomor és az altesti bántalmaknál, a mell- és tüdő bántalmainál, vérszegénység, sápkór, aranyér és elnyákosodásnál a legjobb sikerrel alkalmazták.

Császári, királyi és herczegi legfelsőbb nyilatkozatok: I. Vilmos német császár: „az ön pompás malátakivonata." Ferencz József osztrák császár: „örömmel tüntetem önt ki." A szász király: „a királyné anyjának igen jót tesz." A dán király: „gyógyhatását tapasztaltam." A meklenburgi swerini nagyherczeg: „elismerésemet." **Orvosi nyilatkozatok**: titkos tanácsosok: Dr. Taube, Dr. Gräfe stb., Dr. Granichstädten Bécsben, Dr. Jauchzy St.-Pétervár, Dr. Piera Santa Páris s még sok ezer más orvos a Hoff-féle malátakészitményt mint a legkitünőbb étrendi szert ismerik el.

HOFF-féle
maláta-kivonat
egészségi-sör.

Császárok és királyoktól, mint szinte koronaherczegek és koronaherczegnők, nagyherczegek és herczegek által 55-ör kitüntetve.

A legelső Hoff János-féle valódi gyógyhatásos nyákoldó malátamelleczukorkák kék papirban vannak; bejegyzett császári királyi osztrák-magyar védjegy nélkül (a föltaláló Hoff János arczképe) a gyártmány hamisitott.

Maláta-csokoládé és maláta-czukorkák

ÁRAK: Malátakivonatu egészségi sör, palaczkja 6 kr, 11 pal. 6 frt, 28 pal. 15 frt, 58 pal. 30 frt ½ kilo malátacsokoládé I. 2 frt 40 kr, ¼ kilo 1 frt 30 kr, ⅛ kilo 70 kr, II. ½ kilo 1 frt 60 kr, ¼ kilo 90 kr, ⅛ kilo 50 kr, III. ½ kilo 1 frt, ¼ kilo 60 kr, ⅛ kilo 35 kr. Malátaonbon 1 zacskó 60 kr, 30 és 15 kr. Gyermektápláló malátaliszt 1 üvegese 1 frt Egy malátafürdő 80 és 50 kr. Malátakivonat 1 üvegese 1 frt, kisebb 60 kr. Malátaszappan 80, 60, 40 és 20 kr. Nagyobb megrendelésnél megfelelő engedmény. — A csomagolás legolcsóbban számittatik.

Petershagen, 1880, márcz. 4.
Kérek részemre még 13 palaczk malátakivonatot küldeni, miután az gyomorbajom ellen igen kitünő hatással bir s igen jót tesz nekem.
Hanschkatz A.

Trebnitz, Morvaország, 1880. márcz. 8.
Az ön malátakészitményei nekem igen jól esnek, ez okból kérek számomra ezuttal ismét az ön gyógyhatásos malátakivonat-egészségi sörét, s midőn nekem a malátakivonat használata ajánltatott, s azt használni akartam, oly szerencsétlen voltam, hogy hamisitott s teljesen hatástalan gyártmányt kaptam, mig végre fel lettem világositva, hogy egyedül a valódi Hoff János féle malátakivonat bir gyógyerővel. Ezt meg is kaptam az ön raktárából Stettinből, s ugy találtam, hogy most a valódit kaptam, mert a gyógyhatás azonnal mutatkozott, gyomorbajomból rövid idő alatt teljesen kiépültem. Ezen kitünő sör kellemes ize arra inditott, hogy azt asztali ital gyanánt használjam. Öreg gyengélkedő anyamat csodalatosan megerősitette, már csak az ő kedvéért sem nélkülözhetem azt már többé. Szivesen beleegyezem ezen levelemnek nyilvánosság elé hozatalába, az összes gyomorbajban szenvedők és ideggyengult egyének javára, s maradtam hálaköszönettel
Schimming-né, háztulajdonosnő Oranienstrasse.

Bécs. Gyárhelyiség: Grabenhof 2. Gyári-raktárhelyiség: Stadt, Graben, Bräunerstrasse 8. — Gyári-raktár Budapest, zsibárus-utcza 7. szám.

Tez
Tekintettel gyártmányom fogyasztására és növekvő keresetére, van szerencsém a t. közönséget értesiteni, miszerint a legválogatottabb nemü
kétszersült, angol bisquuit és cakes-raktáromat
Magyarország közönsége és tisztelt vevőim kényelmére **Budapesten zsibárus-utcza 7. sz.** alatt (a főpostával szemben) megnyitottam s gyártmányaimat **kitünő minőségük** miatt legmelegebben ajánlhatom fagylalt, bor, punes, thea, kavé és likőrökhez csemege gyanánt.
Kitünő tisztelettel 1016
SPRENG F.

Van szerencsénk a nagyérdemü hölgyvilágot értesiteni, miszerint folyó évi deczember 1-től 21-ig
végeladást
rendezünk, és az összes készleteket, u. m.: **feke e** és **szines selymekben, gyapot** és **fantasie kelmékben, lyoni selyem** és **bársonyokban**, továbbá **diszitések, csipkék, szalagok** és **paszományokban**, tetemesen leszállitott áron adjuk el. Különös figyelmébe ajánljuk nagy választeku **fekete** és **szines cachemirjeinket és poszió szöveteinket**.
ARVAY J. és TARSA m. kir. udv. szállitók Budapest, bécsi-utcza.

LATZKOVITS A.
Budapesten, váczi-utcza 22. szám (Nemzeti szálloda-épület)
speczialis készitője jó szabásu férfi-ingeknek,
feltünő olcsó árak mellett ajánlja kitünő jó minőségü
férfi-fehérneműit és uri divatczikkeit.
Legujabb divatu **nyakkendők**, valódi prágai **kesztyük**, legjobb minőségü **zsebkendők, harisnyák, alsó ujjasok**, angol **nadrágtartók, illatszer, szappan** sat — **ingek** mértek vagy minta-ing után 24 óra alatt is elkészittetnek, kizárólag a legfinomabb Chiffon, Zephir és Kretonokból, darabja 800
2 frt 50 kr.

Preservatifs
J. M. Schneider.
Bécs, VII. Stiftgasse 129.
valódian csak is nálam tuczatja 1—6 frt, titoktartva szétküld bármentesitve levélileg az összeg beküldése vagy utánvét mellett 429

Rum-, szilvorium-, törköltseprő essenczia és likőressenczia
valamint **eczet-kivonat** mindennemü szeszes italok, és **bor-eczet** készitésére készülék nélkül
Watterich Arnold-nál
Budapest,
gyáriraktár **dohányutcza 1**, sz. az izraelita templommal szemközt (a kék golyóhoz.) 1021
Kezelési könyv minden nyelvben ingyen.
Glycerin, borillat, savtalanitópor,
tisztitó porszerek mindenféle **borbetegségek** ellen.

A fécampi (Franczia-ország) kolostor lepárló műhelye.
Valódi likör.
BENEDICTINE
Benedekrendi szerzetesek

likörje a legjobb likör, és kitünő emésztési szer. Hogy gyártmányunk hamisitványok ellen védve legyen, minden üveg a védjegyen kivül a főigazgató aláirását magan hordja
A. Le Grand aine
Cs kir. osztr. udv. szállitók.
A fécampi kolostor lepárló műhelye azon kivül gyártja a Benedekrendiek **Alcohol de Menthe** és a **méhtüvizét**, melyek kitünő és az egészséget fentartó szerek.
A Benedekrendiek valódi likörje kapható Budapesten, az itt felsoroltaknál, kik magukat lekötelezték, hogy e likör utánzásait nem árusitják: 967

Szenes Ede Dorottya-utcza.	Meszner J. fürdő-utcza 4.
Édeskuthy L. Erzsébettér 7.	Radocsay s Bányai koronahg-u. 11
Fanta Károly fürdő-utcza 5.	Seidl József uri-utcza.
Hoff J. Károly kis hid-utcza.	Takáts Lajos magyar-utcza.
Lápossy F. és társa Deák utcza	Vághy Lajos nádor-utcza.

Helyiségváltoztatás.
Sok éven át a
bécsi-utczában a Deák-Ferencz-utcza sarkán
létezett
porczellán, majolika és kályha
gyári raktáram
mától fogva
uj bécsi-utcza 3. sz. a. az Azienda házban
jelentékenyen nagyobbitva létezik. Ez alkalommal bátorkodom a t. ez. közönséget tisztelettel értesiteni, hogy mától fogva előbbeni üzlethelyiségemben különböző régibb formája **készletek, alakok** és **majolika** tárgyak
telyes végeladása
rendeztetik igen **mérsékelt** árakon, melyhez tisztelettel meghivom
Fischer J., majolika- és kályhagyáros.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Csipke-függönyök.
Teljes végeladás.
vászon- és fehérnemü áruknak.
A gyári áron alól
Münz Mór L.-nél,
Budapest, Dorottya-utcza 6. sám alatt (Wurm-udvar.)
Fehérnemü kelengyék valamint mindennemü megrendelések mint eddig elfogadtatnak és pontosan mérsékelt árak mellett teljesittetnek. 958
Szövött-árnk.
Teljes végeladás.